

**Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku
Delegatura w Łomży**

Dział Monitoringu Środowiska

18-402 Łomża, ul. Akademicka 20
tel. (86) 218-21-69; fax: 218-28-93; e-mail: lomza@wios.bialystok.pl

Informacja

Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora
Ochrony Środowiska w Białymstoku
o stanie środowiska na terenie **powiatu łomżyńskiego**
za rok 2016

Łomża, grudzień 2017

Spis treści:

Wstęp.....	3
1. Stan czystości i ochrona wód.....	5
1.1. Presje- Źródła zanieczyszczenia wód	5
1.2. Stan - Ocena jakości wód powierzchniowych.....	5
1.3. Przeciwdziałania – Działalność kontrolna.....	18
1.4. Wody podziemne.....	28
2. Powietrze.....	29
2.1. Presje - Emisja zanieczyszczeń do powietrza	29
2.2. Stan - Monitoring emisji.....	31
2.3. Przeciwdziałania – Działalność kontrolna	35
3. Gospodarka odpadami.....	39
3.1. Presje- Ilość wytworzonych odpadów.....	39
3.2. Stan - Składowiska odpadów.....	40
3.3. Stan – Odpady niebezpieczne.....	41
3.4. Reakcje - Działalność kontrolna.....	42
4. Promieniowanie elektromagnetyczne /PEM/.....	51
4.1. Presje – Źródła emisji PEM.....	51
4.2. Stan – Pomiary kontrolne PEM.....	52
4.3. Przeciwdziałania.....	54
5. Hałas.....	54
6. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami.....	56
7. Działalność kontrolna WIOŚ.....	59

Powiat łomżyński - położony jest w zachodniej części województwa podlaskiego. Powierzchnia całkowita wynosi 1353,93km², co stanowi 6,71% woj. podlaskiego. Ludność – 51 305 osób (4,3% ludności województwa) – GUS, 2016. Pod względem geograficznym powiat znajduje się na terytorium makroregionu Niziny Północnomazowieckiej, w skład którego wchodzi trzy mezoregiony: Międzyrzecze Łomżyńskie, Równina Kurpiowska oraz Dolina Dolnej Narwi .

Jednostki samorządowe powiatu łomżyńskiego – dane GUS za 2016r.		
Gminy wiejsko-miejskie:	Powierzchnia [km ²]	Ludność
Jedwabne	159	5 387
Nowogród	101	4 068
Gminy wiejskie:		
Łomża	207	10 885
Miastkowo	115	4 317
Piątnica	220	10 692
Przytuły	71	2 167
Śniadowo	163	5 451
Wizna	133	4 126
Zbójna	186	4 235

Sieć osadniczą tworzy 269 miejscowości, w tym 2 miasta i 267 wsi zorganizowanych w 270 sołectw. Większość mieszkańców powiatu (92,6%) zamieszkuje na wsi, a tylko niecałe 8% w miastach. Dominującą formą mieszkalnictwa na terenie powiatu jest zabudowa jednorodzinna i zagrodowa. Powiat łomżyński zaliczany jest do regionów typowo rolniczych. W przemyśle dominują przedsiębiorstwa z branży rolno - spożywczej, budowlanej i drzewnej. Do największych zakładów branży spożywczej należą SCANDIC FOOD Sp. z o.o. w Chojnach Starych oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy.

Atrakcje przyrodnicze

Powiat łomżyński jest atrakcyjny turystycznie. Występują tu tereny o szczególnych walorach krajobrazowych m.in. strefy przykrawędziowe wysoczyzn morenowych. Przyczyniają się do tego znaczne wysokości oraz silnie urozmaicona rzeźba: głęboko wcięte doliny, wzgórza i załomy. Duża zmienność warunków termiczno – wilgotnościowych wpływa na zróżnicowany charakter szaty roślinnej. Z uwagi na niski stopień zanieczyszczenia cały obszar znajduje się na obszarze Zielonych Płuc Polski. Teren powiatu łomżyńskiego jest obszarem cennym przyrodniczo, a atrakcyjne i czyste środowisko naturalne tworzy doskonałe warunki dla rozwoju turystyki. Około 26% powierzchni powiatu stanowią obszary unikalnej przyrody objęte różnymi formami ochrony prawnej. Tereny prawnie chronione obejmują 35 154,75 ha. Obszary parków narodowych obejmują 351 ha; rezerваты to 596,1 ha, parki krajobrazowe zajmują powierzchnię 7 344,66 ha, a obszary chronionego krajobrazu obejmują 27439,6 ha powierzchni. Wyznaczonych tu też zostało 84,1 ha użytków ekologicznych. (dane GUS,2016).

Walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz historia i kultura północnego Mazowsza wpływają na atrakcyjność turystyczną powiatu, wyróżnić tu można:

- Biebrzański Park Narodowy;
- Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi - utworzony w 1994 roku w celu zachowania zalewowych terenów doliny Narwi;
- Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi;
- Lasy Pniewskie;
- Lasy Czerwonego Boru;
- rzeki Biebrza, Narew i Pisa stanowiące z dopływami szlaki turystyki wodnej i miejsca rekreacji;
- *Rezerваты Przyrody:*
 - ✓ Kaniston - typu leśnego, utworzony w 1984 roku w celu zachowania zwartej, naturalnego kompleksu olsów w Puszczy Kurpiowskiej.
 - ✓ Kalinowo - typu leśnego, utworzony w 1989 roku w zachowania fragmentu lasu grądowego w przełomowym odcinku rzeki Narwi.
 - ✓ Czarny Kąt - typu leśnego, utworzony w 1989 roku w celu zachowania zbiorowisk boru brusznicowego i czernicowego charakterystycznego dla Puszczy Kurpiowskiej.
 - ✓ Łokieć - typu leśnego, utworzony w 1989 roku w celu zachowania w stanie naturalnym zbiorowisk torfowisk typu niskiego i wysokiego oraz naturalnych zbiorowisk leśnych charakterystycznych dla Puszczy Kurpiowskiej.
 - ✓ Rycerski Kierz - typu leśnego, utworzony w 1989 roku w celu zachowania niezwykle rzadkiego grądu czyścowego oraz dąbrowy świetlistej.
 - ✓ Wielki Dział - typu leśnego, utworzony w 1990 roku w celu zachowania w stanie naturalnym zbiorowisk typu łąkowego mieszczącego się w Dolinie Narwi.

Natura 2000

Za obszary Natura 2000 uznaje się tereny najważniejsze dla zachowania zagrożonych lub bardzo rzadkich gatunków roślin, zwierząt czy charakterystycznych siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie dla ochrony wartości przyrodniczych Europy. Natura 2000 to program utworzenia w krajach Unii Europejskiej wspólnego systemu (sieci) obszarów objętych ochroną przyrody. Podstawą dla tego programu jest unijna Dyrektywa Ptasia, Dyrektywa Siedliskowa oraz szereg innych rozporządzeń i dokumentów wykonawczych. Postanowieniem Ustawy o ochronie przyrody wprowadzającej obszar Natura 2000 na terenie powiatu łomżyńskiego utworzono:

1. SOO (Specjalne Obszary Ochrony)
 - Dolina Biebrzy
 - Przełomowa Dolina Narwi
2. OSO (Obszary Specjalnej Ochrony)
 - Dolina Dolnej Narwi
 - Ostoja Biebrzańska
 - Przełomowa Dolina Narwi

1. Stan czystości i ochrona wód

1.1. Presje - Źródła zanieczyszczeń wód

Dominujące presje wywierane przez człowieka na środowisko wodne to:

- pobór wód na różne cele;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń wraz ze ściekami komunalnymi, przemysłowymi oraz wodami pochlodniczymi;
- wprowadzanie do wód zanieczyszczeń ze źródeł rolniczych (nieprawidłowe nawożenie, brak skanalizowania terenów wiejskich, hodowlane ферmy wielkotowarowe);
- zmiany morfologiczne i hydrologiczne wynikające z inwestycji w dziedzinie regulacji rzek (melioracje), czy energetyki.

Dane o wielkościach presji gromadzi Główny Urząd Statystyczny. Dane są corocznie aktualizowane i udostępniane na stronie GUS: bdl.stat.gov.pl/BDL/.

1.2. Stan - Ocena jakości wód powierzchniowych

Tereny powiatu łomżyńskiego leżą się w zlewniach Narwi, Biebrzy i Pisy i są zaliczane do uboższych w kraju pod względem zasobów wód powierzchniowych. Główną rzeką powiatu jest Narew, a jej największymi i najcenniejszymi dopływami są: Biebrza i Pisa. Mniejszymi, ale istotnymi, dopływami są rzeki: Łojewek, Jedwabianka, Gać (z Jabłonką), Łomżyczka, Lepacka Struga, Krzywa Noga i Ruż.

Podstawą programu badań monitoringowych wód powierzchniowych płynących, zrealizowanych przez Inspektorat w 2016 roku był Program Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020, opracowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzony przez Ministra Środowiska oraz opracowany na tej podstawie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku i zatwierdzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska „Program monitoringu środowiska województwa podlaskiego w latach 2016-2020”. Rok 2016 rozpoczął kolejny cykl badań monitoringowych wód powierzchniowych. Poprzedni cykl obejmował lata 2010-2015. Do czasu zbadania rzek w nowym cyklu pomiarowym, obowiązuje ocena odziedziczona z poprzedniego badania.

Program monitoringu wód zrealizowano zgodnie z warunkami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 258, poz. 1550).

Podstawą ocen jakości wód było **nowe** Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1187).

Punkty monitoringowe ustanawiane są na odcinkach reprezentatywnych jednostek, wyznaczonych przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, zwanych *Jednolitymi Częściami Wód Powierzchniowych* (JCWP), najczęściej na zamknięciach zlewni. Monitoring JCWP prowadzi się w sposób umożliwiający ocenę ich stanu oraz ilościowe ujęcie czasowej i przestrzennej zmienności elementów jakości i parametrów wskaźnikowych dla elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych i chemicznych.

W 2016 roku na terenie powiatu łomżyńskiego badaniami w ramach monitoringu wód powierzchniowych objęto 11 jednolitych części wód powierzchniowych płynących (JCWP). Były to :

- JCWP badane w ramach monitoringu diagnostycznego:

1. **JCWP Biebrza od Etku do ujścia**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym **Burzyn-Rutkowskie**, w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000. W ocenie uwzględniono zbadany w 2015 roku wskaźnik ichtiofauny, który został odziedziczony na 2016 rok.
2. **JCWP Dopływ z Rzadkowa**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **m. Piątница**, w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.
3. **JCWP Gać od źródeł do Jabłoni bez Jabłonki**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym na **w ppk Gać - ujście**, badana w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.
4. **JCWP Gać od Jabłonki do ujścia** w punkcie pomiarowo-kontrolnym na **odcinku ujściowym w ppk Gać - ujście**, badana w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.
5. **JCWP Lepacka Struga**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **m. Szablak**, w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.
6. **JCWP Łomżyczka**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym na **odcinku ujściowym** w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.
7. **JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi**, badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **ppk m. Morgowniki**, w pełnym zakresie monitoringu diagnostycznego, ze względu na położenie na terenach NATURA 2000.

- JCWP badane w ramach monitoringu operacyjnego:

8. **JCWP Jedwabianka** w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **m. Kramkowo**, badana **w 2016 roku w ramach monitoringu operacyjnego zagrożonych obszarów chronionych**. W ocenie uwzględniono też wskaźniki badane 2013 roku, w zakresie monitoringu diagnostycznego;
9. **JCWP Krzywa Noga** w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **m. Jankowo Młodzianowo** (poprzednio w **m. Sławiec**), badana w 2016 roku (podobnie jak w 2015) tylko w zakresie indeksu olejowego oraz benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA). Pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z monitoringu diagnostycznego z 2014 roku;
10. **JCWP Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia** w punkcie pomiarowo-kontrolnym w **m. Bronowo**, badana tylko w zakresie benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA). Pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z monitoringu diagnostycznego z 2014 roku i badań powtarzanych w 2015 roku;
11. **JCWP Narew od Biebrzy do Pisy**, w punkcie pomiarowo-kontrolnym **Nowogród (powyżej ujścia Pisy)**, badana tylko w zakresie benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA) oraz niklu (monitoring PRTR). Pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z 2014 roku (badania w zakresie monitoringu operacyjnego) oraz z badań monitoringu diagnostycznego z lat poprzednich.

12. **JCWP Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia** badana w punkcie pomiarowo-kontrolnym - **ujście**, tylko w zakresie: benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA). W ocenie uwzględniono też zbadany przez IRS Olsztyn w 2015 roku indeks ichtiologiczny. Pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z monitoringu diagnostycznego z 2014 roku;

W 2016 roku nie prowadzono badań niżej wymienionych JCWP leżących na terenie powiatu. Obowiązującą ocenę tych wód za okres 2011-2016 odziedziczono w całości z badań wcześniejszych:

1. **JCWP Narew od Lizy do Biebrzy** w punkcie pomiarowo-kontrolnym **Strękowa Góra** w 2016 roku nie była badana. Ocenę odziedziczono z 2015 roku, z uwzględnieniem badań z lat 2012-2015.
2. **JCWP Dopływ z Tarnowa** w punkcie pomiarowo-kontrolnym **Podosie**, badana w 2015 roku po raz pierwszy w ramach monitoringu operacyjnego; ze względu na zagrożenie (wg danych RZGW Warszawa) eutrofizacją komunalną;
3. **JCWP Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach**, badana w 2014 roku punkcie pomiarowo-kontrolnym w m. **Kownaty** w zakresie monitoringu operacyjnego. Wcześniej nie badana.

łącznie na terenie powiatu łomżyńskiego dokonano oceny 15 JCWP.

Omówienie wyników badań rzek:

BIEBRZA jest prawostronnym dopływem Narwi o długości ok. 165 km, powierzchnia dorzecza wynosi 7051km². Biebrza ma swoje źródła na południe od Nowego Dworu, uchodzi do Narwi w okolicy Wizny. Biebrzę charakteryzuje asymetria dorzecza, bardziej rozwinięte jest dorzecze prawobrzeżne. Biebrza i jej dorzecze stanowią największy w Polsce region bagien. Jest to miejsce występowania wielu rzadkich zbiorowisk roślinnych oraz gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków. Dolina rzeki jest łęgowiskiem ptaków związanych ze środowiskiem bagiennym. Większość tego terenu jest objęta ochroną - znajduje się w Biebrzańskim Parku Narodowym.

Ocena jakości wód JCWP Biebrza od Ełku do ujścia – ppk Burzyn- Rutkowskie w 2016 roku zbadana w ramach monitoringu diagnostycznego, w pełnym zakresie oznaczeń. Z grupy wskaźników biologicznych w 2015 roku IRŚ Olsztyn zbadał indeks ichtiologiczny, wynik odziedziczono na 2016 rok.

• Ocena stanu ekologicznego - stan **umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – III klasa; W 2016 roku, w ramach monitoringu diagnostycznego, oceniono 3 wskaźniki biologiczne: fitoplankton (I klasa), makrofity (II klasa) i makrobezkręgowce bentosowe (II klasa). Wszystkie trzy były w stanie dobrym. **O obniżeniu klasyfikacji zdecydowała wykonana w 2015 roku przez IRŚ Olsztyn ocena stanu ichtiofauny (III klasa);**

- fizykochemicznych: klasyfikacja – poniżej stanu dobrego (PSD). W 2016 roku w JCWP zbadano szeroki zestaw wskaźników, wymagany dla monitoringu diagnostycznego. Większość z nich (w tym wskaźniki tlenowe i biogenne) mieściła się w I i II klasie czystości. O obniżeniu klasyfikacji zdecydowało, ocenione zgodnie z nowym rozporządzeniem, stężenie magnezu. Wartość średnioroczna tego wskaźnika nie odbiegała jednak od notowanych w latach poprzednich i ma prawdopodobnie charakter naturalny dla tej rzeki. Zgodnie z obowiązującymi przepisami nie można go jednak wykluczyć z oceny.

- fizykochemicznych, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, wspomagających ocenę stanu ekologicznego – klasyfikacja - stan dobry; W 2016 roku zbadano prawie pełną listę, wymaganych rozporządzeniem monitoringowym, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (dla 5 substancji nie uzyskano pełnej rocznej serii pomiarowej ze względu na awarię sprzętu). Wszystkie badane wskaźniki były w stanie dobrym.

• **Ocena stanu chemicznego:** klasyfikacja – **stan poniżej dobrego**. W 2016 roku do oceny wzięto pełną listę substancji priorytetowych dla środowiska wodnego, badanych przez laboratorium WIOŚ. Na ich podstawie określono stan chemiczny w JCWP. O obniżeniu klasyfikacji zdecydował jeden wskaźnik - maksymalne roczne

stężenie rtęci. W 2015 roku wskaźnik ten (również przekraczający normę), wykluczono z oceny. Było to możliwe w związku z tym, że wyliczone dla tamtego roku stężenie średnioroczne mieściło się w granicach stanu dobrego. Obecnie nie jest ono normowane, nie ma więc równoległej normy na podstawie której można odstąpić od uznania przekroczenia.

Rzeka ma charakter naturalny, płynie przez rozległe tereny bagienne (Biebrzański Park Narodowy). Na całej długości JCWP brak punktowych źródeł zanieczyszczeń, brak jest nawet przepraw mostowych i kolejowych. Wykluczono więc możliwość antropogenicznego pochodzenia tego zanieczyszczenia. Wyniki badań z lat poprzednich potwierdzają przypadki występowania podwyższonych stężeń tego wskaźnika. Może to się wiązać z bagiennym charakterem podłoża.

Stan JCWP oceniono jako ZŁY.

O klasyfikacji końcowej zdecydowały tylko 2 wskaźniki: indeks ichtiologiczny (IRS Olsztyn) oraz maksymalne roczne stężenie rtęci. Badania wykonano z zachowaniem wszystkich wymogów procedury poboru i oznaczania. Nie znaleziono podstawy do odrzucenia wyników, **choć nie mają one widocznego związku z antropopresją.**

DOPŁYW Z RZADKOWA jest III-rzędowym, niewielkim prawostronnym dopływem Narwi. Długość rzeki wynosi 6,58 km, a wielkość zlewni to 14,85 km². Rzeka uchodzi do Narwi na 203,5 km jej biegu. Ciek jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni Zespołu Szkół w Marianowie oraz wód pochłodniczych i deszczowych z OSM w Piątnicy.

Ocena jakości wód JCWP Dopływ z Rzadkowa – ppk Piątnica w 2016 roku zbadana w ramach monitoringu diagnostycznego, w pełnym zakresie oznaczeń.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

– biologicznych: klasyfikacja – IV klasa – określona w 2016 roku, na podstawie zbadanego wskaźnika MMI (makrobezkręgowce bentosowe); W 2013 roku wskaźnik ten był w klasie III.

- fizykochemicznych: klasyfikacja – poniżej stanu dobrego – w 2016 roku, zgodnie z nowym rozporządzeniem ocenowym, stwierdzono przekroczenie w zakresie 9 wskaźników: przewodności elektrolitycznej, substancji rozpuszczonych, chlorków, wapnia, twardości ogólnej i zasadowości, azotu azotynowego i fosforu ortofosforanowego. W 2015 roku stwierdzono tylko przekroczenie dopuszczalnej wartości średnioroczного stężenia fosforanów;

- fizykochemicznych określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, wspomagających ocenę stanu ekologicznego – klasyfikacja - stan dobry; W 2016 roku zbadano prawie pełną listę, wymaganych rozporządzeniem monitoringowym, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (dla 5 substancji nie uzyskano pełnej rocznej serii pomiarowej ze względu na awarię sprzętu). Wszystkie badane wskaźniki były w stanie dobrym.

• **Ocena stanu chemicznego – stan poniżej dobrego**

Stan chemiczny, badany w 2016 roku w pełnym zakresie wskaźników, oceniony został jako poniżej dobrego. Poza dopuszczalnymi normami znalazły się wartości 4 wskaźników: fluorantenu, benzo(a)pirenu, benzo(g,h,i)perylenu oraz rtęci.

Stan chemiczny wg badań z 2013 roku, oceniony został jako **dobry**. W 2012 roku o zakwalifikowaniu jcwp do stanu poniżej dobrego zdecydowały wartości w zakresie tylko jednego wskaźnika z grupy substancji priorytetowych, tj. sumy benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. W 2013 roku wartości te były na granicy stanu dobrego. Badania w tym zakresie, powtórzone w 2015 roku, wykazały stan dobry.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze **źródeł komunalnych** – stwierdzono przekroczenie w zakresie ortofosforanów, a więc badane JCWP **nie spełnia wymagań** dla obszarów chronionych.

STAN JCWP Dopływ z Rzadkowa określono jako - ZŁY

GAC jest lewostronnym dopływem Narwi III-rzędu. Uchodzi do Narwi na 228,4 km jej biegu. Długość całkowita rzeki wynosi 22,2 km a powierzchnia zlewni 445,9 km². Na 9,2 km Gaci uchodzi do niej największy dopływ - rze-

ka Jabłonka, która niesie duży ładunek zanieczyszczeń z Zambrowa i oczyszczalni komunalnej w Porytem Jabłoni. Bezpośrednio do Gaci odprowadzane są ścieki z oczyszczalni Zakładu Karnego w Czerwonym Borze.

Ocena jakości wód JCWP Gać od źródeł do Jabłonki bez Jabłonki – ppk Gać – powyżej Jabłonki (punkt pomiarowy leży na terenie powiatu łomżyńskiego). W 2016 roku zbadana w pełnym zakresie oznaczeń, w ramach monitoringu diagnostycznego, wyznaczonego ze względu na obecność terenów ochrony przyrody.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja II klasa, Badano: wskaźnik okrzemkowy – IO – II klasa, Makrofitowy Indeks Rzeczny – MIR – II klasa, Indeks Makrobezkręgowców Bentosowych – MMI – II klasa.
- wskaźników fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego (PSD), stwierdzono przekroczenie wartości określonych dla stanu dobrego w zakresie stężenia średniorocznego fosforu ortofosforanowego. Pozostałe wskaźniki mieściły się w stanie dobrym (I i II klasa).
- wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – stan dobry. W 2016 roku zbadano prawie pełną listę, wymaganych rozporządzeniem monitoringowym, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (dla 5 substancji nie uzyskano pełnej rocznej serii pomiarowej ze względu na awarię sprzętu). Wszystkie badane wskaźniki były w stanie dobrym.

• **Ocena stanu chemicznego: poniżej stanu dobrego.**

Ocenę wykonano na podstawie pełnej listy wskaźników substancji priorytetowych. Poza dopuszczalne normy wykroczyło tylko stężenie maksymalne rtęci. Prawdopodobnie jest to związane z torfowym charakterem zlewni, a nie z oddziaływaniem antropopresji (brak tu zdefiniowanych źródeł tego pierwiastka).

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze **źródeł komunalnych** – stwierdzono przekroczenie w zakresie ortofosforanów, badane JCWP **nie spełnia wymagań** dla obszarów chronionych.

Stan JCWP Gać od źródeł do Jabłonki bez Jabłonki określono jako - ZŁY

Ocena jakości wód JCWP Gać od Jabłonki do ujścia – ppk Gać - ujście. W 2016 roku zbadana w pełnym zakresie oznaczeń, w ramach monitoringu diagnostycznego, wyznaczonego ze względu na obecność terenów ochrony przyrody.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja II klasa: wskaźnik okrzemkowy – IO – II klasa, Makrofitowy Indeks Rzeczny – MIR – III klasa, Indeks Makrobezkręgowców Bentosowych – MMI – III klasa.
- wskaźników fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego (PSD), zgodnie z nowym rozporządzeniem ocenowym stwierdzono przekroczenie wartości określonych dla stanu dobrego w zakresie stężeń średniorocznych 9 wskaźników: przewodności właściwej, substancji rozpuszczonych, wapnia, magnezu, azotu Kjeldahla, azotu azotynowego, azotu azotynowego, fosforu ortofosforanowego i fosforu ogólnego;
- wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – stan dobry. W 2016 roku zbadano prawie pełną listę, wymaganych rozporządzeniem monitoringowym, substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (dla 5 substancji nie uzyskano pełnej rocznej serii pomiarowej ze względu na awarię sprzętu). Wszystkie badane wskaźniki były w stanie dobrym.

• **Ocena stanu chemicznego: poniżej stanu dobrego.**

Ocenę wykonano w 2016 roku na podstawie pełnej listy wskaźników substancji priorytetowych. Poza dopuszczalne normy wykroczyło tylko stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze **źródeł komunalnych** – stwierdzono przekroczenie w zakresie badanych biogennych związków azotu i fosforu. Stwierdzono, że badane JCWP **nie spełnia wymagań** dla obszarów chronionych.

Stan JCWP Gać od Jabłonki do ujścia_określono jako - ZŁY

UWAGA: Jakość Gaci w dolnym odcinku (po połączeniu się z Jabłonką) jest wyraźnie niższa w stosunku do górnego odcinka, o czym świadczy ilość wskaźników fizykochemicznych przekraczających dopuszczalne normy, w tym wszystkie wskaźniki biogenne.

LEPACKA STRUGA jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 18,5 km i powierzchni zlewni ok. 50 km². Rzeka uchodzi do Narwi na 185,8 km jej biegu. Odprowadza ona do Narwi wody odfikowane z obiektów łąkarskich, na które odprowadzane są ścieki technologiczne, socjalno-bytowe i wody pochłódnicze z Przedsiębiorstwa Przemysłu Spożywczego „PEPEES” S.A. w Łomży. Ścieki oczyszczane są na 2 obiektach łąkarskich: Mątewica-Kupiski i Kupiski-Jednaczewo, pełniących funkcje biologicznych oczyszczalni ścieków w warunkach glebowych. Ścieki produkcyjne PEPEES, nie zawierają żadnych niebezpiecznych substancji. Wchodzące w ich skład substancje organiczne, rozkładając się, powodują przede wszystkim, obniżenie zawartości tlenu w wodzie.

Ocena stanu JCWP Lepacka Struga –ppk m. Szablak – w 2016 roku zbadana w ramach monitoringu diagnostycznego terenów chronionych, w pełnym zakresie oznaczeń.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – III klasa- wszystkie 3 badane w 2016 roku wskaźniki (wskaźnik okrzemkowy – IO, Makrofitowy Indeks Rzeczny – MIR, Indeks Makrobezkręgowców Bentosowych - MMI) mieściły się w III klasie czystości. Tak samo oceniono je w 2013 roku.

- fizykochemicznych – klasyfikacja poniżej stanu dobrego - PSD – w 2016 roku, zgodnie z nowym rozporządzeniem ocenowym, stwierdzono przekroczenie wartości określonych dla stanu dobrego w zakresie 7 wskaźników fizykochemicznych: ogólnego węgla organicznego, substancji rozpuszczonych, siarczanów, wapnia, twardości ogólnej, odczynu pH, zasadowości ogólnej. W 2013 roku stężenia wskaźników fizykochemicznych przekroczyły wartości określone dla stanu dobrego tylko w zakresie fosforanów. Wg badań z 2016 roku wskaźnik ten mieścił się już w II klasie .

- fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – klasyfikacja II klasa - wszystkie wskaźniki tej grupy były w stanie dobrym. W 2013 roku tylko węglowodory ropopochodne (indeks olejowy) przekroczyły wartość graniczną dla stanu dobrego (PSD). W latach 2014-2015 powtórzono badania tego wskaźnika. Wartość średnioroczna nie przekraczała już normy wyznaczonej dla dobrego stanu wód.

• **Ocena stanu chemicznego – stan poniżej dobrego**

W 2016 roku zbadano pełną listę wymaganych prawem substancji priorytetowych w ocenie jakości wód. Z całej grupy stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnej tylko w zakresie maksymalnego rocznego stężenia rtęci i to ta wartość zadecydowała o obniżeniu klasyfikacji rocznej.

W latach 2013-2014 notowano przekroczenia w zakresie 2 wskaźników WWA (wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych) tj. benzo(g,h,i)perylenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu. W 2015 roku powtórzono 12 razy w roku badania obu wskaźników. Ich suma nie przekroczyła już wartości kryterialnych wyznaczonych dla stanu dobrego.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych – stwierdzono, że badane JCWP nie spełnia wymagań dla obszarów chronionych i określono stan monitoringu obszarów chronionych jako – zły.

Stan JCWP Lepacka Struga_określono jako - ZŁY

ŁOMŻYCZKA jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 16,4 km i powierzchni zlewni 74km². Rzeka uchodzi do Narwi na 200,8km. W środkowym biegu przepływa przez Łomżę, gdzie jest odbiornikiem wód opadowych z kanalizacji deszczowej obejmującej ok. 2/3 obszaru miasta. W 2015 roku JCWP Łom-

życzka nie była już przez KZGW uznana za wody silnie zmienione. Ocenia się więc jej stan, a nie jak w latach poprzednich, potencjał.

Ocena stanu JCWP Łomżyzka – ppk ujście – Grobla Jednaczewska – w 2016 roku zbadana w ramach monitoringu diagnostycznego terenów chronionych, w pełnym zakresie oznaczeń.

• **Ocena stanu ekologicznego – stan słaby.**

Ocenę przeprowadzono na podstawie elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – **IV klasa**: dwa badane wskaźniki: fitobentos - indeks okrzemkowy – IO oraz Indeks Makrobezkręgowców Bentosowych – MMI – IV klasa (podobnie jak w roku 2013). Wskaźnik makrofitowy MIR - był gorszy jak w 2013 roku (II klasa) i mieścił się w klasie III.

Ocena ichtiologiczna rzek wykonywana od 2011r. przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie nie obejmowała badania Łomżyzki,

- fizykochemicznych – klasyfikacja – stan **poniżej dobrego - PSD**. O obniżeniu klasyfikacji, w stosunku do notowanej w 2013 roku, zadecydowało 5 wskaźników (przewodność właściwa, substancje rozpuszczone, chlorki, wapń i twardość ogólna) dla których **nowe rozporządzenie ocenowe** (przytoczone na wstępie) nałożyło bardziej rygorystyczne granice dopuszczalne. Faktycznie stwierdzone w trakcie pomiarów wartości tych parametrów nie odbiegały od wartości notowanych w 2013 roku. Istotnym jest fakt, że zarówno wskaźniki tlenowe jak i związki biogenne mieściły się w I i II klasie (stan dobry);

- fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określanych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego klasyfikacja – II klasa – żaden badany wskaźnik z tej grupy nie przekroczył granicy **stanu dobrego**.

• **Ocena stanu chemicznego** - stan **poniżej dobrego**.

Ocenę wykonano w 2016 roku na podstawie prawie pełnej listy wskaźników substancji priorytetowych. **O obniżeniu klasyfikacji zadecydowały, zmienione nowym rozporządzeniem ocenowym na bardziej rygorystyczne, wartości w wodzie : średnioroczna benzo(a)pirenu oraz maksymalna benzo(b)fluorantenu i rtęci.** Po raz pierwszy w ocenie za 2016 rok uwzględniono badania prowadzone w tkankach organizmów wodnych (tzw. bio-cie). Stwierdzono tu **przekroczenia wartości dopuszczalnych w zakresie rtęci i heptachloru**, co również zadecydowało o złej ocenie stanu chemicznego.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych – ze względu na przekroczenie wartości wyznaczonej dla stanu dobrego w zakresie fitobentosu (wskaźnik indeks okrzemkowy - IO), badane JCWP **nie spełnia wymagań dla obszarów chronionych**.

Stan JCWP Łomżyzka określono jako - ZŁY

PISA - jest prawostronnym dopływem Narwi III-rzędu. Długość całkowita rzeki wynosi 142,2 km (łącznie ze szlakiem żeglownym Wielkich Jezior Mazurskich), w tym 50,8 km dolnego odcinka rzeki znajduje się na terenie woj. podlaskiego. Powierzchnia całkowita zlewni wynosi 4499,8 km². Obszar części zlewni pod nazwą Puszcza Piska (PLB280008) jest obszarem chronionym Natura 2000. Fragment tego obszaru jest położony na terenie woj. podlaskiego. W zlewni Pisy, na terenie województwa podlaskiego, znajdują się dwa większe dopływy: Turośl (Kanał Turośl) i Skroda.

Ocena stanu JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi – ppk Morgowniki (ujście). w 2016 roku zbadana w ramach monitoringu diagnostycznego terenów chronionych, w pełnym zakresie oznaczeń. W ocenie uwzględniono też, zbadany w 2012 roku, indeks ichtiologiczny.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan słaby**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – **klasa IV**, W 2016 roku zbadano 3 wskaźniki: fitobentos (IO- I klasa) i makrofity – (MIR - II klasa), wskaźnik bentosowy – (MMI -III klasa). 1 wskaźnik odziedziczono z 2012 roku (ichtiologiczny – IV klasa). O obniżeniu klasyfikacji zadecydował wyłącznie wskaźnik ichtiologiczny EFI, kwalifikujący się do **IV klasy**.

- wskaźników fizykochemicznych – klasyfikacja - **klasa II** - wszystkie wskaźniki zbadane w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 roku nie przekroczyły wartości określonych dla stanu dobrego;

-wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego - **klasa II** – w zakresie tej grupy żaden wskaźnik nie przekroczył wartości granicznych dla stanu dobrego.

O klasyfikacji stanu ekologicznego zdecydował tylko jeden, odziedziczony z 2012 roku, wskaźnik biologiczny – indeks ichtiofauny (badany przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie). W przypadku Pisy, podobnie jak w innych rzekach w kraju, wyniki tego indeksu nie korelują z pozostałymi wskaźnikami zanieczyszczenia, zarówno biologicznymi jak i chemicznymi. Mimo to, zgodnie z wymogami unijnymi, wskaźnika tego nie można pominąć w ocenie stanu wód.

• **Ocena stanu chemicznego: poniżej stanu dobrego.**

Ocenę wykonano w 2016 roku na podstawie prawie pełnej listy wskaźników substancji priorytetowych. **Wszystkie wskaźniki badane w wodzie były w stanie dobrym.** Po raz pierwszy w ocenie za 2016 rok uwzględniono badania prowadzone w tkankach organizmów wodnych (tzw. biocie). Stwierdzono tu **przekroczenia wartości dopuszczalnych w zakresie 3 wskaźników: difenyleoeterów bromowanych, rtęci i heptachloru**, co zdecydowało o złej ocenie stanu chemicznego.

STAN JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi określono jako - ZŁY

JEDWABIANKA - jest prawostronnym dopływem Narwi III-rzędu. Uchodzi do Narwi na 241,3 km jej biegu. Długość rzeki wynosi 19,3 km, a powierzchnia zlewni - 63,1 km². Głównym źródłem zanieczyszczenia jest oczyszczalnia komunalna w Jedwabnem. Rzeka płynie przez tereny chronione Natura 2000.

Ocena stanu JCWP Jedwabianka – ppk Kramkowo. W 2016 roku JCWP badana w zakresie monitoringu operacyjnego zagrożonych terenów chronionych. Do oceny wykorzystano odziedziczone z 2013 roku wskaźniki, zbadane w ramach monitoringu diagnostycznego, uwzględniono również wynik badania ichtiofauny z 2014 roku.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja III klasa. W 2016 roku zbadano 1 wskaźnik : wskaźnik okrzemkowy – IO – III klasa; Z 2013 roku odziedziczono wyniki badania: Makrofitowego Indeksu Rzeczno – MIR – II klasa, Indeksu Makrobezkręgowców Bentosowych – MMI – II klasa. Badanie ichtiologiczne rzeki przeprowadzone w 2014 roku przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie wykazało III klasę.

- wskaźników fizykochemicznych – poniżej stanu dobrego (PSD), zgodnie z nowym rozporządzeniem ocenowym stwierdzono przekroczenie wartości określonych dla stanu dobrego w zakresie stężeń średniorocznych 2 wskaźników: twardości ogólnej i ortofosforanów. W 2013 roku stwierdzono tu II klasę i nie stwierdzono przekroczenia wartości określonych dla stanu dobrego;

- wskaźników fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – stan dobry . W 2016 roku zbadano tylko indeks oleju mineralnego (wskaźnik węglowodorów ropopochodnych), który w 2013 roku nie mieścił się w klasyfikacji ustalonej dla stanu dobrego. Pozostałe wskaźniki były w stanie dobrym i odziedziczono je do oceny za rok 2016.

• **Ocena stanu chemicznego – stan dobry;**

Ocenę w całości odziedziczono z 2013 roku. W 2013 roku ocenę wykonano na podstawie pełnej listy wskaźników substancji priorytetowych. Wszystkie wskaźniki mieściły się w dopuszczalnych normach.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację** wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze **źródeł komunalnych** – w zakresie wskaźników fizykochemicznych wyznaczonych do oceny eutrofizacji komunalnej stwierdzono przekroczenie w zakresie ortofosforanów. Przekroczona też została wartość kryterialna dla wskaźnika fitobentosowego. Badana JCWP **nie spełnia wymagań** dla obszarów chronionych.

STAN JCWP Jedwabianka określono jako - ZŁY

KRZYWA NOGA jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 24,6 km. Rzeka uchodzi do Narwi na 232,4 km jej biegu. Płyne przez tereny leśne i użytkowane rolniczo. W ujściowym odcinku płyne przez tereny chronione. Jest odbiornikiem zanieczyszczeń z zakładu SCANDIC FOOD w Chojnach Starych.

Ocena stanu JCWP Krzywa Noga – ppk Jankowo Młodzianowo (poprzednio w m. Sławiec). W 2016 roku badano tylko 3 wskaźniki chemiczne: indeks olejowy, benzo(g,h,i)perylen oraz indeno(1,2,3-cd)piren. Ocena pozostałych wskaźników odziedziczono z 2014 roku (monitoring diagnostyczny ze względu na tereny chronione), z uwzględnieniem badań ichtiofauny z 2015 roku.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – klasa III – w 2014 roku zbadano trzy wskaźniki biologiczne tj. fitobentos (FB)- II klasa, makrofity (MIR)- II klasa i makrobezkręgowce bentosowe (MMI) – III klasa. W 2015 roku IRŚ Olsztyn zbadła ichtiofaunę – III klasa;
- fizykochemicznych- klasyfikacja poniżej stanu dobrego (PSD) - Wartości średnioroczne stężeń większości zbadanych w 2014 wskaźników fizykochemicznych wskazywały na dobry stan ekologiczny (I i II klasa). Poniżej stanu dobrego mieściło się tylko stężenie średnioroczne fosforanów.
- wskaźniki fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego, określane jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, - klasa II - indeks olejowy, który w 2014 roku obniżył klasyfikację, mieścił się w latach 2015-2016 w stanie dobrym.

• **Ocena stanu chemicznego – stan dobry;**

W 2014 roku zbadano pełną listę wymaganych prawem substancji priorytetowych w jakości wód. O zakwalifikowaniu JCWP do stanu poniżej dobrego zadecydowały wartości w zakresie tylko jednego wskaźnika z grupy substancji priorytetowych, tj. sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu. Na podstawie tych badań stan chemiczny oceniono jako poniżej dobrego. W latach 2015-2016 powtórzono badanie ww. substancji i ich stężenia nie przekroczyły już dopuszczalnej normy.

UWAGA: Poważnym zagrożeniem stanu wód Krzywej Nogi jest problem wylewania do niej beczkowozami nieczystości pochodzących z szamb z okolicznych gospodarstw rolnych, o czym informowani są anonimowo pracownicy WIOŚ. Informatorzy nie podają jednak konkretnych danych osobowych. Koniecznym działaniem Gminy byłoby więc prowadzenie ewidencji szamb na podległym terenie oraz prowadzenie kontroli dokumentacji ich opróżniania. W 2017 roku rzeka jest objęta przez WIOŚ pełnym monitoringiem diagnostycznym.

STAN JCWP Krzywa Noga określono jako - ZŁY

ŁOJEWEK jest III-rzędowym, prawostronnym dopływem Narwi o długości 24,6 km. Rzeka uchodzi do Narwi na 232,4 km jej biegu. Prawie na całej długości charakteryzuje się bystrym nurtem. Jej środkowy odcinek płyne naturalnym korytem - doliną otoczoną wzniesieniami o stromych stokach. Ta część doliny jest znacznie zabagniona - występują tu rozległe torfowiska źródłiskowe. Rzeka ze względu na charakter nurtu zaliczona została do „krajiny pstrąga”. Końcowy odcinek Łojewka to sztucznie wykopane, wyprostowane koryto. Rzeka płyne przez tereny leśne i użytkowane rolniczo. Nie ma tu punktowych zrzutów zanieczyszczeń. Znacznym zagrożeniem dla jakości wód są jednak liczne stawy rybne, kopane w jej bezpośredniej zlewni.

Ocena jakości wód JCWP Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynch – ppk Kownaty. W 2016 roku JCWP nie była badana. Ocenę przeprowadzono na podstawie wskaźników zbadanych w 2014 roku w zakresie oznaczeń przewidzianym dla monitoringu operacyjnego i odziedziczono w całości na lata 2015 i 2016.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych - klasyfikacja III klasa – w 2014 roku zbadano dwa wskaźniki biologiczne tj. **fitobentos (FB)- III klasa** i makrofity (MIR)- II klasa;
- fizykochemicznych – klasyfikacja -II klasa. Wartości średnioroczne stężeń wszystkich zbadanych w 2014 wskaźników fizykochemicznych wskazywały na dobry stan ekologiczny. Większość wskaźników mieściła się w I klasie. W klasie II mieściły się tylko wartości średnioroczne azotu Kieldahla i azotu azotanowego.

- **Ocena stanu chemicznego** – ze względu na brak punktowych źródeł zanieczyszczeń, które mogą stanowić źródło substancji priorytetowych zanieczyszczających środowisko wodne, nie były one badane. W związku z tym nie oceniano stanu chemicznego JCWP.

STAN JCWP Łojewek od dopływu w Olszynach określono jako - ZŁY

Ocena jakości wód JCWP Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia – ppk Bronowo – JCWP płynąca przez tereny chronione, w związku z tym badana w 2014 roku w pełnym zakresie pomiarowym monitoringu diagnostycznego. W 2016 roku, ze względu na notowane we wcześniejszych badaniach przekroczenia, powtórzono pełen cykl badań w zakresie 2 wskaźników: benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA). Ocenę dla pozostałych wskaźników odziedziczono na 2016 rok.

- **Ocena stanu ekologicznego - stan umiarkowany**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja III klasa- w 2014 roku zbadano cztery wskaźniki biologiczne tj. fitobentos (FB)- II klasa, makrofity (MIR)- II klasa i **makrobezkręgowce bentosowe (MMI) – III klasa** oraz indeks ichtiologiczny -II klasa.
- fizykochemicznych – klasyfikacja II klasa - Wartości średnioroczne stężeń wszystkich zbadanych w 2014 wskaźników fizykochemicznych wskazywały na dobry stan ekologiczny. Większość wskaźników mieściła się w I klasie. W klasie II mieściły się tylko wartości średnioroczne azotu Kieldahla, azotu azotanowego i zasadowości; -
- wskaźniki fizykochemiczne wspomagające ocenę stanu ekologicznego, określane jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego (łącznie ze zbadanym w 2015 roku indeksem olejowym), nie przekroczyły wartości granicznych dla stanu dobrego – klasyfikacja II klasa.

- **Ocena stanu chemicznego** – stan **dobry**:

W 2014 roku zbadano pełną listę wymaganych prawem substancji priorytetowych w jakości wód. O zakwalifikowaniu JCWP do stanu poniżej dobrego zdecydowały wartości w zakresie 2 wskaźników z grupy substancji priorytetowych, tj. sumy benzo(g,h,i)peryleny i indeno(1,2,3-cd)pirenu oraz rtęci. W związku z tym w 2015 roku powtórzono pełną serię pomiarową tych substancji. Uzyskane wartości kryterialne mieściły się w dopuszczalnych normach. W 2016 roku powtórzono jeszcze raz pełną serię badań dla ww. WWA. Po raz kolejny nie stwierdzono przekroczeń wartości wyznaczonych dla stanu dobrego.

STAN JCWP Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia określono jako - ZŁY

NAREW jest prawostronnym dopływem Wisły I rzędu o powierzchni zlewni 75175,2 km². Długość całkowita rzeki wynosi 484 km, w tym długość odcinka płynącego na terenie Polski 455 km. Rzeka bierze początek na terenie Białorusi, w bagnach wschodniego skraju Puszczy Białowieskiej. Zlewnię górnej Narwi stanowią tereny stosunkowo słabo uprzemysłowione, o charakterze typowo rolniczym oraz duże obszary leśne. Przy granicy białoruskiej zlokalizowano zbiornik zaporowy Siemianówka, pełniący obecnie funkcje rekreacyjne. Znaczna długość rzeki na terenie woj. podlaskiego objęta jest ochroną w ramach Narwiańskiego Parku Narodowego oraz Parku Krajobrazowego Doliny Narwi, leżącego w powiecie łomżyńskim.

Ocena jakości wód JCWP Narew od Lizy do Biebrzy – badana w m. Strękowa Góra – ocena stanu rzeki wpływającej na teren powiatu łomżyńskiego. W 2016 roku JCWP nie była badana. W 2015 roku zbadano tylko wskaźniki z grupy priorytetowych dla środowiska wodnego (WWA), których stężenia zbadane w latach wcześniejszych, przekroczyły wartości kryterialne dla stanu dobrego. Pozostałe wskaźniki odziedziczono z 2014 roku (badania w ramach monitoringu operacyjnego) oraz z 2012 roku, kiedy to JCWP badano w szerokim zakresie przewidzianym dla monitoringu diagnostycznego.

- **Ocena stanu ekologicznego - stan słaby**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja IV klasa - w 2014 roku zbadano dwa wskaźniki biologiczne tj. fitoplankton (IFPL)- III klasa, makrofity (MIR)- II klasa. Z roku 2012 odziedziczono indeks makrobezkręgowców bentosowych (MMI) a z 2011 - wskaźnik ichtiologiczny (IBI – wskaźnik badany przez Instytut Rybactwa Śródlądowego Olsztyn). Najniższą - **IV klasę** - przypisano wskaźnikom: indeksu makrobezkręgowców bentosowych i ichtiologicznemu, co

zdecydowało o zaliczeniu wody do słabego stanu ekologicznego, pomimo, że wartości średnioroczne stężeń wszystkich zbadanych w 2014 wskaźników fizykochemicznych były właściwe dla stanu dobrego;

- fizykochemiczne – klasyfikacja – II klasa;

- fizykochemicznych wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – klasyfikacja – II klasa.

• **Ocena stanu chemicznego – stan **dobry**:**

Większość wskaźników określających stan chemiczny wody odziedziczono z 2012 roku, w którym wykonano pełen wymagany rozporządzeniem zakres badania substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. Na podstawie otrzymanych wyników zaliczono je do stanu dobrego. W 2014 roku powtórzono dodatkowo badanie dwóch związków z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) tj. benz(g,h,i)perylen i indeno(1,2,3-cd)pirenu, których obecność w latach poprzednich obniżała klasyfikację. Suma tych elementów ponownie wykroczyła poza dopuszczalną normę. Kolejną pełną serię pomiarową dla tych substancji zrealizowano w 2015 roku. Tym razem wartość średnioroczna nie wykroczyła poza dopuszczalne normy i stan chemiczny oceniono jako dobry.

STAN JCWP Narew od Lizy do Biebrzy określono jako - ZŁY

Ocena stanu JCWP Narew od Biebrzy do Pisy – ppk w m. Nowogród (powyżej ujścia Pisy) - w 2016 roku ocenę oparto na wskaźnikach odziedziczonych z badań prowadzonych w cyklu 2012-2015. Powtórzono tylko badania wskaźników priorytetowych, które w latach poprzednich decydowały o obniżeniu klasyfikacji.

• **Ocena stanu ekologicznego – stan **słaby**.**

Ocenę przeprowadzono na podstawie elementów:

- biologicznych klasyfikacja – **IV klasa**. Zbadane w 2014 roku wskaźniki tj. fitoplankton IFPL– II klasa (w 2012 klasa III) oraz makrofity - MIR- II klasa (w 2012 roku również klasa II) nie wykroczyły poza stan dobry. W ocenie łącznej uwzględniono jednak odziedziczony z 2012 roku indeks ichtiologiczny - **IV klasa**, który obniżył ocenę biologiczną.

- fizykochemicznych – klasyfikacja: **klasa II** – wszystkie zbadane w 2014 roku wskaźniki fizykochemiczne nie przekroczyły wartości określonych dla stanu dobrego.

- wspomagających ocenę stanu ekologicznego, określonych jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – klasyfikacja – **II klasa**, ocena została odziedziczona z lat 2012-2013 – żaden wskaźnik z tej grupy nie przekroczył wartości granicznych dla **stanu dobrego**.

Stan ekologiczny w badanej JCWP zakwalifikowano jako - **słaby. O klasyfikacji stanu ekologicznego zdecydował tylko jeden, odziedziczony z 2012 roku, wskaźnik biologiczny – indeks ichtiofauny.** Badanie ichtiofauny na zlecenie GIOŚ prowadzi Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. Bardzo często uzyskane w kraju wyniki tego indeksu nie korelują z pozostałymi wskaźnikami zanieczyszczenia, zarówno biologicznymi jak i chemicznymi. Mimo to, zgodnie z wymogami unijnymi, oceny tej nie można pominąć.

• **Ocena stanu chemicznego – stan **dobry**.**

- w 2016 roku zbadano tylko 2 wskaźniki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA (benzo(g,h,i)perylen i indeno(1,2,3-cd)piren) oraz nikiel (monitoring PRTR), pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z 2012 roku, w którym wykonano pełen, wymagany rozporządzeniem, zakres badania substancji priorytetowych dla środowiska wodnego. Badanie w 2016 roku powtórzono ze względu na nie odpowiadające normom wartości ww. WWA, zanotowane w latach wcześniejszych i na ich podstawie stwierdzono dobry stan chemiczny.

• **Ocena obszaru chronionego wrażliwego na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych –** stwierdzono, że wskaźniki: fitoplanktonowy IFPL oraz makrofitowy MIR w 2014 roku osiągnęły wartości mieszczące się w II klasie czystości. W stanie dobrym mieściły się też wymagane w tej ocenie wskaźniki fizykochemiczne (tlenowe i biogenne). Mimo to słaby stan ekologiczny rzutuje na ocenę ogólną.

Stan JCWP Narew od Biebrzy do Pisy określono jako – ZŁY

RUŻ jest III-rzędowym, lewostronnym dopływem Narwi o długości 37,9 km. Rzeka uchodzi do Narwi na 167,3km jej biegu. Płyne przez tereny użytkowane rolniczo i leśne. Na terenie zlewni występują tereny chronione. Nie jest odbiornikiem zanieczyszczeń ze źródeł punktowych.

Ocena stanu JCWP Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia – ppk Ruż-ujście. W 2016 roku JCWP badana tylko w zakresie 2 wskaźników priorytetowych: benzo(g,h,i)peryenu i indeno(1,2,3-cd)pirenu (WWA). W ocenie uwzględniono też zbadany w 2015 roku indeks ichtiologiczny. Ocenę przeprowadzono na podstawie wyników w odziedziczonych z 2014 roku, kiedy to ze względu na tereny chronione w zlewni, jcwp badana była w pełnym zakresie oznaczeń przewidzianym dla monitoringu diagnostycznego.

• **Ocena stanu ekologicznego - stan słaby**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych – klasyfikacja – IV klasa - w 2014 roku zbadano trzy wskaźniki biologiczne tj. fitobentos (FB)- II klasa, makrofity (MIR)- II klasa i makrobezkręgowce bentosowe (MMI) – IV klasa. W 2015 roku zbadany indeks ichtiologiczny był w III klasie.
- fizykochemicznych – II klasa - Wartości średnioroczne stężeń wszystkich zbadanych w 2014 wskaźników fizykochemicznych wskazywały na dobry stan ekologiczny.
- wszystkie badane wskaźniki fizykochemiczne, wspomagające ocenę stanu ekologicznego, określane jako substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego, nie przekroczyły wartości granicznych dla stanu dobrego - II klasa.

• **Ocena stanu chemicznego - stan dobry**

W 2016 roku zbadano tylko 2 wskaźniki z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych WWA (benzo(g,h,i)perylen i indeno(1,2,3-cd)piren), które w 2014 roku nie mieściły się w dopuszczalnych normach. Badanie powtórzono w latach 2015 i 2016. W obu latach wskaźniki te nie wykraczały poza klasyfikację. Pozostałe wskaźniki do oceny odziedziczono z 2014 roku, w którym wykonano prawie pełen, wymagany rozporządzeniem, zakres badania substancji priorytetowych dla środowiska wodnego.

STAN JCWP Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia określono jako - ZŁY

DOPLÝW Z TARNOWA jest niewielkim prawostronnym dopływem Ruzi. Powierzchnia zlewni – 48,2 km². Uznany przez RZGW Warszawa za ciek silnie zmieniony, zagrożony eutrofizacją komunalną.

Ocena jakości wód JCWP Dopływ z Tarnowa – ppk Podosie. W 2016 roku JCWP nie była badana. Całą ocenę odziedziczono z 2015 roku. W 2015 roku JCWP zbadano w zakresie monitoringu operacyjnego, służącego do oceny potencjału ekologicznego i zagrożenia eutrofizacją komunalną.

• **Ocena potencjału ekologicznego - potencjał maksymalny lub dobry**

Ocenę przeprowadzono na podstawie następujących elementów:

- biologicznych: klasyfikacja – II klasa – na podstawie zbadanego wskaźnika makrofitowego;
- fizykochemicznych: klasyfikacja – II klasa – nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości średniorocznej żadnego z badanych wskaźników;
- fizykochemicznych wspomagających ocenę z grupy specyficznych substancji syntetycznych i niesyntetycznych – wskaźników z tej grupy nie badano ze względu na brak zdefiniowanego źródła zanieczyszczeń;

Przeprowadzone badania nie potwierdzają zagrożenia cieku eutrofizacją ze źródeł komunalnych.

Oceny STANU WÓD nie wykonano ze względu na brak składowej części tj. oceny stanu chemicznego, przy jednocześnie stwierdzonym dobrym potencjale ekologicznym.

Sumaryczna ocena stanu wód powierzchniowych badanych w powiecie łomżyńskim. Okres oceniany lata 2011-2016 (zgodnie z zasadą dziedziczenia ocen):

Stan/potencjał ekologiczny		Stan chemiczny	Stan JCWP
Wskaźniki biologiczne	Wskaźniki fizykochemiczne		
JCWP Narew od Lizy do Biebrzy - ppk Strękowa Góra			
IV klasa	II klasa	DOBRY	ZŁY
JCWP Narew od Biebrzy do Pisy – ppk Nowogród			
IV klasa	II klasa	DOBRY	ZŁY
JCWP Biebrza od Elku do ujścia – ppk Burzyn Rutkowskie			
III klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Łojewek od źródeł do dopływu w Olszynach – ppk Kownaty			
III klasa	II klasa	nie badany	ZŁY
JCWP Łojewek od dopływu w Olszynach do ujścia – ppk Bronowo			
III klasa	II klasa	DOBRY	ZŁY
JCWP Krzywa Noga – ppk Jankowo Młodzianowo			
III klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	DOBRY	ZŁY
JCWP Ruż od dopływu spod Dąbek do ujścia – ppk ujście			
IV klasa	II klasa	DOBRY	ZŁY
JCWP Dopływ z Rzadzowa – ppk Piątnica			
IV klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Lepacka Struga – ppk Szablak			
III klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Pisa od Turośli do ujścia ze Skrodą od Dzierzbi – ppk Morgowniki			
IV klasa	II klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Jedwabianka – ppk Kramkowo			
III klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	DOBRY	ZŁY
JCWP Gać od źródeł do Jabłonki bez Jabłonki – ppk Gać pow. Jabłonki			
II klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Gać od Jabłonki do ujścia – ppk Gać - ujście			
III klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Łomżyczka – ppk ujście			
IV klasa	PONIŻEJ STANU DOBREGO	PONIŻEJ STANU DOBREGO	ZŁY
JCWP Dopływ z Tarnowa			
II klasa	II klasa	nie badany	brak oceny

Wnioski:

1. Na 15 badanych i ocenianych, za okres 2011-2016, jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) płynących w powiecie łomżyńskim, tylko w jednej (JCWP Dopływ z Tarnowa) stwierdzono **dobry POTENCJAŁ EKOLOGICZNY** (w 5 stopniowej skali od stanu bardzo dobrego, poprzez dobry, umiarkowany, słaby do złego). **W 8 JCWP** stan ekologiczny był **umiarkowany**, natomiast w **6 JCWP** oceniono go jako **słaby**. W 6 JCWP o obniżeniu klasyfikacji stanu ekologicznego decydowały wyłącznie wskaźniki biologiczne. Badane tu równocześnie wskaźniki fizykochemiczne były w stanie dobrym. Istotnym jest fakt, że w większości przypadków w grupie czterech badanych wskaźników biologicznych, tylko jeden miał obniżoną klasyfikację. Wskaźniki biologiczne pokazują długofalową jakość wody i ich poprawa wymaga najczęściej dłuższego czasu. W grupie wskaźników fizykochemicznych stan poniżej dobrego stwierdzono w 8 JCWP. O obniżeniu klasyfikacji decydowała znacznie większa liczba wskaźników niż w latach ubiegłych. Wynikało to z uwzględnienia w ocenie nowych, bardziej rygorystycznych, wartości dopuszczalnych, określonych w obowiązującym od lipca 2016 roku, rozporządzeniu oce-

nowym.

2. Badania **STANU CHEMICZNEGO 6 JCWP** na 13 badanych, wykazały stan chemiczny **dobry**. W **7 JCWP** stwierdzono **stan poniżej dobrego**. O obniżeniu klasyfikacji decydowały najczęściej stężenia **rtęci** (w wodach i biotach) oraz **wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)**. Wg oceny z lat 2010-2015 tylko w 2 na 12 badanych JCWP stwierdzono stan poniżej dobrego. Pogorszenie klasyfikacji było wynikiem zmiany na bardziej rygorystyczne, rozporządzenia ocenowego.

3. Ocena końcowa stanu wód w 14 na 15 ocenianych jednolitych części wód wskazuje na STAN ZŁY. Wynika to z rygorystycznej zasady, że o ocenie decyduje nawet pojedynczy, najgorszy stwierdzony wskaźnik jakości wody. Zmiana rozporządzenia ocenowego i zastosowanie w nim jeszcze bardziej rygorystycznych wartości dopuszczalnych, spowodowało, że cel, jakim jest osiągnięcie dobrego stanu wód w stosunku do jednolitych części wód powierzchniowych płynących w powiecie łomżyńskim, nie został osiągnięty.

1.3. Przeciwdziałania - Działalność kontrolna

Częstotliwość poboru próbek ścieków do badań i zakres ich badań określa *Rozporządzenie MŚ z dnia 18 listopada 2014r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzeniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz.U.2014 poz.1800). Zarządzający oczyszczalniami mają obowiązek wykonywania badań próbek ścieków z częstotliwością i w zakresie określonym w pozwoleniach wodnoprawnych. Inspektorzy WIOŚ w czasie kontroli prowadzą analizę wyników badania ścieków przedstawioną przez zarządzającego oczyszczalnią i na tej podstawie określają, czy warunki pozwolenia w zakresie ilości i jakości ścieków zostały dotrzymane.

Wykaz źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie powiatu łomżyńskiego wg danych za 2016 rok

Lp.	Miejscowość, nazwa zakładu	Typ oczyszczalni	Uwagi
miasto Łomża (odbiornik bezpośredni – rz. Narew)			
1.	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łomży lokalizacja punktu wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi: - szerokość E 22°05'22,2" - długość N 53°11'40,1"	mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogennów, reaktory biologiczne A i B (każdy z dwoma ciągami technologicznymi) komora defosfatacji, zagęszczacz osadu nadmiernego ROS; instalacja do oczyszczania i wykorzystania biogazu, instalacja do współspalania biomasy oraz suszu osadowego przepustowość wg projektu- 20 000 m ³ /dobę	Stan formalno-prawny w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków jest uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 25 maja 2017r. W okresie od 03.02 – 27.10.2016 roku przeprowadzono kontrolę opartą na analizie dokumentacji z badań automonitoringowych, przekazanych przez zakład. Głównym zadaniem było sprawdzenie dotrzymania wielkości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w odprowadzanych z oczyszczalni ściekach. Ustalenia kontroli: - w otrzymanych wynikach badań ścieków i badań metali ciężkich w ściekach za IV kwartał 2015 roku stwierdzono przekroczenia fosforu ogólnego i azotu ogólnego; - w otrzymanych wynikach badań ścieków z I kwartału 2016 roku stwierdzono przekroczenie azotu ogólnego w 3 pobranych próbach ścieków; - w otrzymanych wynikach badań ścieków za II kwartał 2016 roku stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w trzech próbach w zakresie azotu ogólnego oraz w jednej - fosforu ogólnego; - w otrzymanych wynikach badań ścieków za III kwartał

			<p>2016 roku nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.</p> <p>Powyższe badania wykonywało Laboratorium WIOŚ Białystok, Pracownia w Łomży, posiadające certyfikat laboratorium badawczego.</p> <p>W okresie 08. – 13.06.2016 roku przeprowadzono pozaplanową <u>kontrolę interwencyjną</u> w MPWiK której celem było sprawdzenie zasadności wniosku Zarządu Wspólnoty Gruntowej „PULWY” w Łomży (data wpływu 08.06.2016r.) o podjęcie interwencji, w którym poinformowano o zalaniu ściekami terenu po obu stronach kanału odprowadzającego ścieki z miejskiej oczyszczalni ścieków do rzeki Narew oraz nie oczyszczeniu w bieżącym roku przez MPWiK Łomża, kanału odprowadzającego ścieki oczyszczone.</p> <p>W dniach 08-09.06.2016 roku przeprowadzono oględziny miejsca wskazanego we wniosku oraz pobliskiego terenu. Stwierdzono:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wylot kolektora odprowadzającego ścieki z oczyszczalni oraz wody opadowe z placu MPWiK, zlokalizowany jest kilka metrów za wałem ogrodzeniowym oczyszczalni; - nie stwierdzono przelewania się ścieków i śladów przelewania ich z rowu odprowadzającego ścieki do rzeki Narew na teren Wspólnoty Gruntowej „PULWY”; - skarpy rowu odprowadzającego ścieki i pas kilkumetrowej szerokości biegnący wzdłuż rowu, po jego obu stronach nie jest wykoszony; - w związku z tym, że koryto rowu zrzutowego porośnięte jest roślinnością wodną przepływ ścieków w rowie jest spowolniony. Rów wymaga oczyszczenia. - po obu stronach wylotu kolektora i rowu odprowadzającego ścieki z miejskiej oczyszczalni do rzeki Narew znajduje się teren bagienny porośnięty roślinnością typową dla tego stanowiska na powierzchni którego znajduje się woda; <p>W związku z powyższym przedstawiciele MPWiK w Łomży poinformowali, że pas i skarpy rowu zostaną wykoszone oraz zostanie oczyszczony rów, niezwłocznie po otrzymaniu pisemnej zgody od Zarządu Wspólnoty Gruntowej „PULWY” w Łomży na przejazd na tym terenie.</p> <p>W okresie 01. - 28.06. 2017 roku przeprowadzono kontrolę w zakresie przestrzegania przez wytwórców komunalnych osadów ściekowych przepisów ustawy o odpadach oraz wywiązywania się aglomeracji priorytetowych z realizacji zadań ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków komunalnych, wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 r., tj. po roku od upływu terminów określonych w Traktacie Akcesyjnym Ogólnopolskim.</p> <p>Kontrolą objęto okres 14.06.2014r.- 25.05.2017r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego. W kontrolowanym okresie wartości wszystkich badanych wskaźników zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach spełniały wymagania określone w pozwoleniu wodnoprawnym i w odpowiednich przepisach. Nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej ilości odprowadzanych do Narwi ścieków.</p>
2.	<p>Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego "PEPEES" S.A. w Łomży</p> <p>lokalizacja punktu wprowadzania ścieków: 53°14'22,1" 21°59'41,5"</p>	<p>obiekt oczyszczania ścieków w warunkach glebowych Kupiski – Jednaczewo pełniący rolę biologicznej oczyszczalni ścieków z usuwaniem azotu i fosforu</p> <p>przepustowość oczyszczalni wg pozwolenia wodnoprawnego (m3/dobę): Qd.max.kamp.= 24000m3/d Qd.śr.rocnie= 6850m3/d</p> <p>obiekt oczyszczania ścieków w warunkach glebowych Mątwnica - Kupiski pełniący rolę biologicz-</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków do rzeki Narew ważne do 01.11.2022r.</p> <p>Od 24.08.2016 roku zakład rozpoczął kampanię przerobu ziemniaków i nawadniania ściekami kampanijnymi użytków zielonych obiektów łąkarskich Mątwnica-Kupiski i Kupiski-Jednaczewo. Nawadnianie ściekami łąk obiektu Kupiski – Jednaczewo miało miejsce do końca października 2016 roku, po czym ścieki zostały skierowane na użytki zielone obiektu Mątwnica – Kupiski.</p> <p>Osad zgromadzony w zbiorniku wyrównawczym przy pompowni nr 1 na obiekcie Kupiski – Jednaczewo w 2016 roku był wywożony na prywatną działkę. Zarówno osad jak i grunt, na który wywożony był osad zbadano na zawartość</p>

		nej oczyszczalni ścieków z usuwaniem azotu i fosforu	metali ciężkich, wartości pH, fosforu ogólnego, azotu ogólnego, azotu amonowego, magnezu i wapnia, zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 20 stycznia 2015 roku w sprawie procesu odzysku R10.
		Ścieki socjalne z zakładu oczyszczane są na oczyszczalni BIOBLOK 2xMut 100 i odprowadzane na ww. obiekty	Analiza przesyłanych przez zakład wyników badań automonitoringowych jakości i ilości wytworzonych w ścieków nie wykazała przekroczeń.
		Separator wraz z komorą osadnikowo-przelewową stanowiący układ podczyszczający wody opadowe odprowadzane są do Łomżycki	Zakład posiada zamontowany separator wraz z komorą osadnikowo-przelewową stanowiący układ podczyszczający, co stanowi rozwiązanie problemu oczyszczania wód opadowych odprowadzanych do Łomżycki.
m. Wizna (odbiornik bezpośredni - rz. Narew)			
3.	Oczyszczalnia Gminy Wizna , w zarządzie Spółdzielni Kótek Rolniczych w Wiźnie	mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków typu SBR z bioreaktorem typu BIOGESR, ze stacją dawkowania PIX i urządzeniem DRAIMAD do odwadniania osadu. ilość odprowadzanych ścieków ustalona w pozwoleniu wodnoprawnym: Qd.śr. = 202,5 m ³ /d.	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada nowe pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.03.2023. W latach 2016 – 2017 podmiot nie był kontrolowany.
m. Marianowo (odbiornik bezpośredni – Dopływ z Rzadkowa - dopływ Narwi)			
4.	Oczyszczalnia ścieków przy Zespole Szkół im. chor. Jana Szymańskiego w Marianowie	mechaniczno-biologiczna, złoże zraszane	Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiadał pozwolenie wodnoprawne ważne do 30 kwietnia 2016r. Obecnie brak pozwolenia. W okresie 08.11.-01.12.2016r. przeprowadzona została kontrola której przedmiotem było sprawdzenie eksploatacji oczyszczalni ścieków przy Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie. Ustalenia kontroli: - szkoła eksploatuje oczyszczalnię ścieków bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego; -przeprowadzona pod koniec 2009 roku ocena ryzyka związanego z dalszym zarządzaniem infrastrukturą wodno-kanalizacyjną wsi Marianowo wykazała, konieczność podjęcia działań zmierzających do unowocześnienia urządzeń zaopatrujących w wodę oraz odprowadzających ścieki. Zgodnie z obowiązującym prawem zbiorowe zaopatrzenie i odprowadzanie ścieków jest zadaniem, własnym gminy, dlatego konieczne jest podłączenie istniejącej sieci kanalizacyjnej do kanalizacji w Piątnicy. Tego typu działania nie są statutową działalnością szkoły. Starosta przedmiotowe nieruchomości pozostawił do dyspozycji Gminie Piątnica. Wójt Gminy Piątnica odmówił przejęcia nieruchomości uzasadniając to złym stanem technicznym urządzeń. Ustawa o gospodarce nieruchomościami zobowiązuje organ administracji rządowej do wydania decyzji o wygaśnięciu prawa do trwałego zarządu w terminie 18 miesięcy od złożenia wniosku. Starosta 3-krotnie ustalał termin wydania decyzji w przedmiotowej sprawie. Stan techniczny oczyszczalni ścieków na dzień kontroli 08.11.2016 roku przedstawiał się następująco: - barierki osadnika Imhoffa i osadnika wtórnego oraz siatki na tych urządzeniach są skorodowane; - ubytki betonu w osadniku Imhoffa na płycie betonowej przeznaczonej do obsługi przez pracowników; - zły stan techniczny elewacji budynku i złoża; - zamulone złoże biologiczne, skorodowane korytka rozpraszające ścieki na złożu; - w złożu biologicznym w związku z obsunięciem materiału wypełniającego złoże i uszkodzeniem kanałów napowietrzających ścieki nie są dostatecznie napowietrzane; - poletka ociekowe do osuszania osadu z osadnika Imhoffa i jedno poletko ociekowe są niedrożne. W trakcie kontroli została pobrana próba ścieków surowych

			<p>i próba ścieków oczyszczonych. W zbadanej próbie ścieków oczyszczonych stwierdzono przekroczenia wskaźników zanieczyszczeń (ChZTcr oraz zawiesiny ogólnej). Ścieki są odprowadzane do środowiska z naruszeniem warunków określonych w § 4.1, załącznika nr 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 roku. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami udzielono instruktażu w sprawie ponoszenia podwyższonej opłaty w przypadku braku wymaganego pozwolenia na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi.</p> <p><u>Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wszczął z urzędu postępowanie administracyjne oraz przeprowadził rozprawę w sprawie wydania decyzji o wstrzymaniu eksploatacji instalacji do oczyszczania ścieków w Marianowie, z powodu wprowadzania ścieków do środowiska bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego.</u></p> <p>Szkoła zobowiązała się w ciągu 14 dni od daty przeprowadzenia p/w rozprawy złożyć wniosek określający termin usunięcia nieprawidłowości. Dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Marianowie wystosował zobowiązanie usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości na dzień 30 czerwca 2018 roku. Z kolei obecny na spotkaniu przedstawiciel wójta gminy Piątnica wyjaśnił, iż gmina jest na etapie uzyskania pozwolenia na budowę kolektora ściekowego, do którego będą odprowadzane ścieki z miejscowości Marianowo.</p> <p>Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska uznał, że termin 30 czerwca 2018r, jest terminem realnym do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.</p>
m. Piątnica -(odbiornik bezpośredni – rz. Narew)			
5.	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy	<p>oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogenów.</p> <p>W celu strącenia związków fosforu zakład dozuje siarczan żelaza „PIX 113” do komory przelewowej na odpływie z komory napowietrzania do osadnika wtórnego oczyszczalni ścieków.</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany pozwoleniem zintegrowanym wydanym 01.07.2015r. na czas nieoznaczony.</p> <p>W 2016 roku zakład nie był kontrolowany.</p> <p>W okresie 19.07.-21.08.2017 roku przeprowadzono kontrole OSM w Piątnicy w związku z wnioskiem o <u>podjęcie interwencji w sprawie odpływu nieoczyszczonych ścieków z przyzakładowej oczyszczalni OSM do rzeki Narew.</u></p> <p>W dniu 19.07.2017 roku przeprowadzono oględziny kontrolowanej oczyszczalni i odpływu ścieków oczyszczonych, zapoznano się ze stanem technicznym obiektu oraz pobrano próby ścieków oczyszczonych do badań.</p> <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na skutek awarii dmuchawy (w dniu 25.05.2017r.) w komorze napowietrzania – nityfikacji następowało niepełne natlenianie ścieków; - w komorze zapasowej – nityfikacji napowietrzanie odbywało się poprzez ruszty zasilane dwoma dmuchawami (trzecia była trwale niesprawna); - w czasie kontroli pobrano do badań próby ścieków oczyszczonych z wylotu kolektora do Narwi oraz wody z rzeki w odległości o 1,5 km poniżej i ok. 1,4 km powyżej wylotu kolektora. <u>W pobranej próbce ścieków stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń (BZT₅, ChZT_{cr}, zawiesina ogólna).</u> W obu pobranych próbkach wody z Narwi nie stwierdzono istotnych różnic w jakości wody powyżej i poniżej odprowadzania ścieków. - ponowne oględziny stanu technicznego oczyszczalni w dniu 03.08.2017r. wykazały, że urządzenia napowietrzające były sprawne; - w dniach 08-09.08.2017r. pobrano do badań średniodobową próbkę ścieków oczyszczonych z wylotu kolektora, nie stwierdzono w niej przekroczeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. <p>W związku z zaistniałą awarią której wynikiem było okresowe <u>wprowadzanie do rzeki Narew ścieków z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego</u> wydano zarządzenia pokontrolne zobowiązujące Prezesa OSM Piątnica do zwiększenia nadzoru nad eksploatacją urządzeń zakładowej</p>

		kolektor wód deszczowych i pochłoniczych uchodzący do Dopływu z Rzadkowa zaopatrzony w separator typu BBT30	<p>oczyszczalni ścieków, celem zapewnienia oczyszczenia ścieków do warunków określonych pozwoleniem wodnoprawnym.</p> <p>Wody opadowe i roztopowe oczyszczane są w separatorze typu BBT 30. Prowadzony jest monitoring wód opadowych. Czynności z dokonywanych dwa razy w roku przeglądów eksploatacyjnych urządzeń podczyszczających odnotowywane są w zeszycie eksploatacji. Wody opadowe i roztopowe z placu zakładowego odprowadzane są do kanalizacji deszczowej ułożonej w ulicy Fortecznej i Czarnockiej z odpływem tych wód do Dopływu z Rzadkowa.</p>
m. Jedwabne (odbiornik bezpośredni - rów melioracyjny dopływ Jedwabianki, dopływ Narwi)			
6.	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jedwabnem - oczyszczalnia gminna w Jedwabnem	mechaniczno-biologiczna, typ EKOBLOK I EKOBLOK 500	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada nowe pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.08.2022r.</p> <p>W 2016 podmiot nie był kontrolowany.</p> <p>W dniach 06.-12.06.2017 roku przeprowadzono kontrolę przestrzegania wymagań ilości i jakości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Jedwabnem do wód – rowu melioracyjnego, dopływu rzeki Jedwabianki w kolejnych latach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego, tj. w okresie 01.09.2014r. – 06.06.2017r. oraz w zakresie postępowania z odpadami wytwarzanymi na oczyszczalni ścieków.</p> <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - badania ścieków w okresie objętym kontrolą były wykonywane przez akredytowane laboratoria zewnętrzne. - w okresie przeprowadzanej kontroli wszystkie urządzenia oczyszczalni były sprawne pod względem eksploatacyjnym; - zrzut ścieków z oczyszczalni do odbiornika jest ciągły; - kontrola wykazała, że Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Jedwabnem niesystematycznie i nieterminowo przedkłada Staroście Łomżyńskiemu i do WIOŚ Białystok Delegatura w Łomży wyniki pomiarów ilości i jakości ścieków oczyszczonych, odprowadzanych do środowiska; - w analizowanym okresie od 01.09.2014r. – 31.08.2015r. wykonano wymaganą pozwoleniem ilość badań prób ścieków, w zbadanych próbach nie stwierdzono przekroczeń stężeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń, próby do badań pobrano w nieregularnych odstępach czasu; - w analizowanym okresie 01.09.2015r. – 31.08.2016r. wykonano wymaganą pozwoleniem ilość badań prób ścieków, w zbadanych próbach nie stwierdzono przekroczeń stężeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń, próby również pobrano w nieregularnych odstępach czasu; - w analizowanym okresie 01.09.2016r. – 06.06.2017r. wykonano cztery badania ścieków, w zbadanych próbach nie stwierdzono przekroczeń stężeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń. - w całym okresie objętym kontrolą ilość odprowadzanych ścieków nie przekroczyła dopuszczalnej średniej dobowej ilości ścieków ustalonej w pozwoleniu wodnoprawnym; - w zakładzie prowadzona jest ewidencja powstających odpadów, osad ściekowy oraz skratki przekazywane są do ZGO w Czartorii. <p>W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o. pismem z dnia 20.06.2017r zobowiązało się do wypełnienia otrzymanych zarządzeń.</p>
m. Nowogród (odbiornik bezpośredni- rz. Narew)			
7.	Komunalny Zakład Budżetowy – oczyszczalnia gminna Nowogród	mechaniczno-biologiczna, reaktor typu SBR typu BIOVAC z redukcją fosforu i stacją odwadniania osadu DRAIMAD	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.01.2021r.</p> <p>W 2016 roku zakład nie był kontrolowany.</p> <p>W dniach 08.-23.06.2017 roku przeprowadzono kontrolę której podstawowym przedmiotem było:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdzenie przestrzegania wymagań dotyczących jakości i ilości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni ścieków w Nowogrodzie do rzeki Narew w kolejnych okresach obowią-

			<p>zywania pozwolenia wodnoprawnego tj. w okresie 01.02.2015r.-08.06.2017r. oraz sprawdzenie stanu eksploatacyjnego oczyszczalni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdzenie zasadności wniosku o podjęcie interwencji z dnia 20.04.2017r. dotyczącej uciążliwości zapachowej oczyszczalni ścieków w Nowogrodzie. <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skarżący, proszący o interwencję poinformował inspektorów WIOŚ o okresowo występujących nieprzyjemnych zapachach z kanalizacji w jego budynku mieszkalnym, z kolei przedstawiciele kontrolowanej jednostki oświadczyli, że nigdy nie było zgłoszeń od pozostałych właścicieli posesji o zakłóceniach w przepływie ścieków do oczyszczalni oraz wydostawaniu się nieprzyjemnych zapachów z kanalizacji; - badania ścieków w okresie objętym kontrolą były wykonywane przez Laboratorium WIOŚ w Białymstoku Pracownię w Łomży; - przeprowadzone w czasie kontroli oględziny oczyszczalni wykazały, że wszystkie urządzenia były sprawne; - zrzut ścieków z oczyszczalni jest okresowy, zazwyczaj dwa razy na dobę i trwa ok 15 minut; - w całym okresie objętym kontrolą średnia dobowa ilość ścieków nie przekroczyła ilości ustalonej w pozwoleniu wodnoprawnym; - w kontrolowanym okresie 01.02.2015r. – 31.01.2016r. oraz w okresie 01.02.2016r. – 31.01.2017r. zakład wykonał wymaganą pozwoleniem ilość badań prób ścieków, w zbadanych próbach <u>nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych stężeń wskaźników zanieczyszczeń</u>; - na oczyszczalni wytwarzane są odpady (ustabilizowane komunalne osady ściekowe, zawartość piaskownika oraz skratki). Wszystkie powstałe osady są metodą dla nich odpowiednią unieszkodliwione i w większości przekazane na składowisko odpadów. Kontrolowana jednostka prowadzi pełną ilościową i jakościową ewidencję wytwarzanych na oczyszczalni osadów ściekowych. Udzielono instruktażu w związku z prawidłowym magazynowaniem odpadów na placu oczyszczalni. - stwierdzone w trakcie kontroli naruszenie: zakład <u>nie przedkładał</u> Staroście łomżyńskiemu i do WIOŚ Białystok Delegatury w Łomży wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do Narwi. Wydano zarządzenie pokontrolne nakazujące terminowe przedkładanie odpowiednim służbom wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do Narwi, do którego zakład się zastosował.
m. Mikołajki (odbiornik bezpośredni – rów melioracyjny, dopływ rzeki Bździażek)			
8.	<p>Gmina Łomża - oczyszczalnia wiejska w Mikołajkach</p> <p>lokalizacja punktu wprowadzania ścieków: 53°8'16,68" 21°58'15,4"</p>	<p>biologiczna typu BIOCLER</p> <p>przepustowość oczyszczalni wg. pozwolenia wodnoprawnego: Qd.max.= 4380 m³/rok Qd.śr.= 9,2 m³/d</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.12.2024r.</p> <p>W dniach 17.-22.06.2016 roku przeprowadzono kontrolę obejmującą swym zakresem sprawdzenie przestrzegania wymagań jakości i ilości ścieków wprowadzanych do ziemi – rowu będącego dopływem rzeki Bździażek, z oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w miejscowości Mikołajki w pierwszym roku obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. w okresie od 21.01.2015r. – 20.01.2016r.</p> <p>Ustalenia pokontrolne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oczyszczalnia ścieków dostosowana jest do ciągłego zrzutu ścieków; - oczyszczalnia nie jest wyposażona w urządzenie pomiarowe rejestrujące ilość odprowadzanych ścieków z oczyszczalni do środowiska; - w okresie objętym kontrolą wykonano wymaganą pozwoleniem wodnoprawnym ilość badań prób ścieków oczyszczonych, w zbadanych próbkach <u>nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości wskaźników zanieczyszczeń</u>; - oczyszczalnia nie jest wyposażona w urządzenie pomiarowe rejestrujące ilość odprowadzanych ścieków z oczyszczalni do środowiska, ilość ta określana jest na podstawie ilości pobranej wody z sieci wodociągowej.

			- podmiot <u>nie przedkładał</u> Staroście łomżyńskiemu i do WIOŚ Białystok wyników pomiarów ilości i jakości odprowadzanych oczyszczonych ścieków. Wydano zarządzenie pokontrolne, dokonano pouczenia. Zakład poinformował o realizacji zarządzenia.
m. Chojny Stare (odbiornik bezpośredni – rz. Krzywa Noga dopływ Narwi)			
9.	„SCANDIC FOOD” Sp. Z o.o. lokalizacja punktu wprowadzania ścieków: 53°17'17,8” 21°93'96,9”	mechaniczno-biologiczna 2 x Bioblok MU 50 przepustowość oczyszczalni wg. projektu: 300 m ³ /dobę	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodnoprawne ważne do 28.02.2019. Kontrolę przeprowadzono w dniach 15.-22.07.2016r. Zakres kontroli dotyczył oceny spełniania warunków pozwolenia wodnoprawnego w zakresie jakości i ilości ścieków odprowadzanych z przykładowej oczyszczalni ścieków do rzeki Krzywa Noga w okresach: 01.03.2013r. – 28.02.2014r., 01.03.2014r.-28.02.2015r. oraz 01.03.2015r.-29.02.2016r. Ustalenia pokontrolne: - w okresie od 01. 03.2013r.-28.02.2014r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego zostały wykonane wszystkie wymagane badania prób ścieków. W próbie pobranej w dniach 28-29.11.2013r. stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń dla azotu amonowego, w kolejnych badanych próbach nie stwierdzono przekroczeń wskaźników zanieczyszczeń; - w okresie od 01.03.2014r.-28.02.2015r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego zostały wykonane wszystkie wymagane badania prób ścieków. W zbadanych próbach nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń; - w okresie od 01.03.2015r.-29.02.2016r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego zostały wykonane wymagane badania prób ścieków. W próbie pobranej w dniach 26-27.05.2015r. stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń dla azotu ogólnego o 1,5 mg N/l, jednak wartość średnioroczna stężenia azotu ogólnego w ściekach oczyszczonych nie przekracza najwyższej dopuszczalnej wartości dla tego wskaźnika (tj. 30 mg N/l); - w całym kontrolowanym okresie średnia dobowa ilość odprowadzanych ścieków nie przekroczyła ilości dopuszczalnej określonej pozwoleniem wodnoprawnym. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
m. Śniadowo (odbiornik bezpośredni – rów melioracyjny dopływ Muzgi dopływ rz. Ruż dopływ Narwi)			
10.	Zakład Gospodarki Komunalnej - oczyszczalnia komunalna w Śniadowie	mechaniczno-biologiczna z redukcją fosforu i stacją odwadniania osadu DRAIMAD	Stan formalno-prawny uregulowany. Pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.12.2018r. Pod koniec 2016 roku przeprowadzona została kontrola przedmiotem której było sprawdzenie przestrzegania wymagań dotyczących ilości i jakości ścieków odprowadzanych do rzeki Muzgi, z oczyszczalni ścieków w Śniadowie, w okresie obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. od 10.02.2013r. do 09.02.2016r. Ustalenia kontroli: - zrzut ścieków z oczyszczalni do odbiornika jest ciągły; - we wszystkich trzech okresach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. w okresie od 10.02.2013r. do 09.02.2014r. , w okresie od 10.02.2014r. do 09.02.2015r oraz w okresie od 10.02.2015r. do 09.02.2016r. , została wykonana wymagana pozwoleniem ilość badań prób ścieków, w zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń; - ilość odprowadzanych ścieków jest opomiarowana, w całym kontrolowanym okresie nie została przekroczona dopuszczalna średnia dobowa ilość ścieków odprowadzanych z oczyszczalni; - na oczyszczalni powstają odpady (skratki, zawartość piaskownika i ustabilizowane osady ściekowe), zakład prowadzi ewidencję powstałych odpadów; zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów za 2015 rok przesłano do Marszałka Województwa Podlaskiego w ustawowym terminie. - w trakcie kontroli stwierdzono, że zakład <u>nie przedkłada</u>

			wyników badań ścieków do Starosty Łomżyńskiego i Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży; W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne.
m. Śniadowo (odbiornik bezpośredni – rów melioracyjny dopływ rz. Muzga dopływ rz. Ruż dopływ Narwi)			
11.	Oczyszczalnia Przedsiębiorstwa Produkcji Betonów „PREFBET” Sp. z o.o.	mechaniczno-biologiczna typu MINI BLOK dopuszczalna ilość odprowadzanych ścieków wg. pozwolenia wodnoprawnego: Q śr. d. = 35 m ³ /dobę.	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada nowe pozwolenie wodnoprawne ważne do 30.04.2025r.</p> <p>Kontrola przeprowadzona w dniach 26.02.-17.03.2016r. dotyczyła sprawdzenia przestrzegania wymagań dotyczących jakości i ilości ścieków odprowadzanych z zakładowej oczyszczalni ścieków w Śniadowie do rowu melioracyjnego, dopływu rzeki Muzgi, w kolejnych latach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. w okresach od 01.05.2012r. do 30.04.2015r.</p> <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podczas przeprowadzonych oględzin kontrolowanej oczyszczalni ścieków stwierdzono, że urządzenia pracujące na oczyszczalni są sprawne pod względem eksploatacyjnym. - zrzut ścieków oczyszczonych z oczyszczalni do odbiornika odbywa się średnio raz na trzy dni. - oczyszczalnia jest wyposażona w urządzenie pomiarowe rejestrujące ilość odprowadzanych ścieków z oczyszczalni do środowiska. - nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej ilości odprowadzanych ścieków określonej w pozwoleniu wodnoprawnym - w trzech kontrolowanych okresach: tj. 01.05.2012r. – 30.04.2013r. ; 01.05.2013r. – 30.04.2014r. i 01.05.2014r. – 30.04.2015r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego została wykonana wymagana ilość badań prób ścieków, nie stwierdzono w nich przekroczenia dopuszczalnych wartości wskaźników zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu. - jednostka prowadzi wymagane prawem rejestry danych niezbędnych do naliczania opłat za korzystanie ze środowiska (wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pobór wód i odprowadzanie ścieków). Zakład złożył „Wykaz zawierający zbiorcze zestawienie informacji zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat za rok 2015” do Marszałka Województwa Podlaskiego. Dokument ten wysłano w dniu 18.02.2016r. tj. w terminie ustawowym. - w okresie objętym kontrolą stwierdzono, że kontrolowana jednostka <u>nie przedkładała</u> wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska wyników pomiarów jakości wprowadzanych ścieków i wyników pomiarów ilości wprowadzonych ścieków z oczyszczalni do odbiornika. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne.
m. Jezioroko (odbiornik rów melioracyjny dopływ rz. Pokrzywki)			
12.	Oczyszczalnia zakładu-chłodni AXO Daniel Bałdyga	mechaniczno-biologiczna ze złożem obrotowym, filtrem gruntowymi i stawem biologicznym Ilość ścieków oczyszczonych zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym wynosi 100 m ³ /dobę	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 30.04.2018.</p> <p>Kontrola przeprowadzona została w dniach 22.06.-29.06.2016r. Przedmiotem kontroli było:</p> <ul style="list-style-type: none"> -sprawdzenie przestrzegania warunków pozwolenia wodnoprawnego na wprowadzanie ścieków z oczyszczalni mechaniczno-biologicznej do rowu melioracyjnego dopływu rzeki Pokrzywka. - sprawdzenie realizacji obowiązku z tytułu wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakładzie powstają wyłącznie ścieki komunalne oraz z odsączania zalew z mieszanek warzywnych. W celu neutralizacji pH do ścieków surowych dodawany jest wodorotlenek wapnia; - w czasie kontroli stwierdzono, że urządzenie mierzące przepływ ścieków jest niesprawne; - zakład nie prowadzi rejestru stanu licznika przepływomierza.; - zakład nie prowadzi pomiarów ilości ścieków oczyszczonych

			<p>nych odprowadzanych z oczyszczalni do rowu melioracyjnego. 21 lipca 2016 roku podmiot poinformował o naprawie przepływomierza i realizacji pomiarów ilości ścieków oczyszczonych.</p> <p>- podczas przeprowadzonych oględzin oczyszczalni ścieków w dniu kontroli tj. 22.06.2016r. nie stwierdzono odpływu ścieków do rowu melioracyjnego. Zgodnie z informacją uzyskaną od Kierownika chłodni ustalono, że w poprzednich latach tj. 2014, 2015 oraz w roku bieżącym 2016, ścieki nie były odprowadzane z oczyszczalni do rowu melioracyjnego, w związku z czym nie były wykonywane ich badania. W latach poprzednich zakład informował pisemnie o braku odpływu ścieków z oczyszczalni do rowu melioracyjnego. Zbiorcze zestawienie informacji o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat za 2015r. zostało przedłożone Marszałkowi Województwa Podlaskiego i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży w ustawowym terminie. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne.</p>
--	--	--	--

Ścieki odprowadzane do ziemi:

m. Rydzewo – drenażem rozsączającym do ziemi

1.	Szkoła Podstawowa w Rydzewie - Oczyszczalnia szkolna Gminy Miastkowo	oczyszczalnia z osadnikiem gnilnym typu EPURBLOK 5000 CYL z drenażem rozsączającym.	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Podmiot posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.12.2020.</p> <p>W latach 2016- 2017 podmiot nie był kontrolowany w zakresie oceny efektywności pracy przyszłolnej oczyszczalni ścieków oraz stopnia redukcji zanieczyszczeń.</p>
----	---	---	--

m. Pniewo - drenażem rozsączającym do ziemi

2.	Oczyszczalnia szkolna Pniewo	<p>Przebudowana oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu Bioclar EG-25 z drenażem rozsączającym</p> <p>Ilość odprowadzanych ścieków wg. pozwolenia wodnoprawnego (m³/dobę): Qd.max..= 7,07 m³/d</p>	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.12.2020 roku.</p> <p>Przeprowadzona w dniach 01.- 24. 03. 2016 roku kontrola obejmowała swym zakresem sprawdzenie przestrzegania wymagań dotyczących jakości i ilości ścieków odprowadzanych z oczyszczalni ścieków przy Szkole Podstawowej w Pniewie w kolejnych okresach obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. od 25.01.2011r. – 24.01.2016r. oraz sprawdzenie stanu eksploatacyjnego oczyszczalni.</p> <p>Ustalenia kontrolne:</p> <p>1. W okresach objętych kontrolą tj. 25.01.2011r.- 24.01.2012r.; 25.01.2012r. – 24.01.2013r.; 25.01.2013r. – 24.01.2014r.; 25.01.2014r. – 24.01.2015r.; 25.01.2015r. – 24.01.2016r. obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego <u>nie zostały wykonane wymagane pozwoleniem ilości badań prób ścieków</u>. Stężenia poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń zostały ustalone zgodnie z przepisami zawartymi w art. 305a ust. 1 pkt 2a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska, jako przekroczone 80% w stosunku do wartości dopuszczalnych określonych w pozwoleniu wodnoprawnym.</p> <p>Jeżeli przekroczenie dopuszczalnych ilości substancji, w tym substancji wyrażonych jako wskaźnik, dotyczy więcej niż jednej substancji to karę ustala się przyjmując ilość tej substancji, której przekroczenie pociąga za sobą najwyższą karę. W związku z powyższym, ustalono następujące wysokości kar za poszczególne lata przekroczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - za rok 2011 - 509 zł; - za rok 2012 - 401 zł; - za rok 2013 - 484 zł; - za rok 2014 – 417 zł; - za rok 2015 – 500 zł. <p>W związku z tym, że wyliczona wysokość kar za poszczególne lata obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego nie przekracza 800 zł, zgodnie z art. 308 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz.U. 2013 poz. 1232 z późniejszymi zmianami) nie wszczęto postępowania w sprawie wymierzenia kary.</p> <p>W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zarządzenia pokontrolne.</p>
----	------------------------------	---	---

Gm. Zbójna			
3.	Oczyszczalnia dla Nadleśnictwa Nowogród w Dębnikach, gm. Zbójna	Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu BIOPAN 75	<p>Stan formalno-prawny uregulowany. Zakład posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 01.02.2026 roku.</p> <p>W roku 2016 podmiot nie był kontrolowany. Kontrola przeprowadzona została jesienią 2017 roku.</p> <p>Ustalenia kontroli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w pierwszym roku obowiązywania pozwolenia wodnoprawnego tj. w okresie 20.02.2016r.-19.02.2017r. wykonano wymaganą pozwoleniem wodnoprawnym ilość badań prób ścieków, w zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczeń wartości wskaźników zanieczyszczeń; - ilość odprowadzonych ścieków nie przekroczyła ilości dopuszczalnej określonej w pozwoleniu; - na oczyszczalnię ścieki dopływają nierównomiernie, w związku z tym zrzut ścieków do rowu jest okresowy; - w czasie kontroli w dniu 14.09.2017r. stwierdzono, że zamontowane urządzenia na oczyszczalni pracują w układzie technologicznym wymienionym w pozwoleniu i są sprawne. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
m. Jankowo Młodzianowo – drenażem rozsączającym do ziemi			
4.	Oczyszczalnia Ośrodka Wypoczynku Świątecznego w Jankowie Młodzianowie	Oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna typu BIOMOP z drenażem rozsączającym	<p>Podmiot posiadał pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.03.2015.</p> <p>W latach 2016-2017 podmiot nie był kontrolowany w zakresie oceny efektywności pracy oczyszczalni ścieków oraz stopnia redukcji zanieczyszczeń.</p>
m. Dobry Las – poprzez filtr roślinny do ziemi			
5.	Oczyszczalnia ścieków przy Szkole Podstawowej w Dobrymlesie	Oczyszczalnia naturalna: 2 osadniki gnilne, przepompownia, filtr roślinny, denitryfikacyjne złożo korzeniowe	<p>Szkoła posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.05.2019r.</p> <p>W latach 2016-2017 podmiot nie był kontrolowany w zakresie oceny efektywności pracy przyszkolnej oczyszczalni ścieków oraz stopnia redukcji zanieczyszczeń.</p>
m. Kuzie – poprzez filtr roślinny do ziemi			
6.	Oczyszczalnia ścieków przy Szkole Podstawowej w Kuziach - zarządzający: Gmina Zbójna	Oczyszczalnia naturalna: 2 osadniki gnilne, przepompownia, filtr roślinny, denitryfikacyjne złożo korzeniowe	<p>Szkoła posiada pozwolenie wodnoprawne ważne do 31.05.2019r.</p> <p>W latach 2016-2017 podmiot nie był kontrolowany w zakresie oceny efektywności pracy przyszkolnej oczyszczalni ścieków oraz stopnia redukcji zanieczyszczeń.</p>

Podstawowym działaniem w zakresie ochrony wód w powiecie łomżyńskim jest kontrola nad prawidłowym działaniem oczyszczalni ścieków i rozbudowa sieci kanalizacyjnej w powiązaniu z siecią wodociągową. W związku z niewielkim stopniem skanalizowania powiatu istotną sprawą jest budowa szczelnych, wybieralnych zbiorników z zapewnieniem kontrolowanego wywozu ścieków dla mieszkańców i obiektów nie objętych zbiorowym systemem oczyszczania ścieków. **Pożądanym działaniem gmin byłoby opracowanie pełnej ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków w poszczególnych gminach oraz wdrożenie harmonogramu wywozu nieczystości płynnych, łącznie z opracowaniem i wdrożeniem systemu kar za niedotrzymanie harmonogramu wywozu.** Gminy powinny posiadać dokładne dane nie tylko o ściekach z kanalizacji, ale także dotyczące ilości wywożonych zanieczyszczeń z szamb, by móc określić parametry oczyszczalni działających na swoim terenie. Pozwoliłoby to m.in. na likwidację lub przynajmniej ograniczenie nielegalnych odprowadzeń z szamb do środowiska.

Cały obszar Polski, ze względu na jego położenie w 99,7 % w zlewisku Morza Bałtyckiego, uznano za „wrażliwy” tj. wymagający ograniczenia zrzutów związków azotu i fosforu do wód. Związki azotowe i fosforowe są głównymi biogenami w ściekach. Wprowadzanie tych substancji do rzek lub jezior powoduje ich nawożenie.

Przenawożenie wód powoduje ich eutrofizację. Procesami usuwającymi związki azotu są: nityfikacja i denityfikacja, natomiast fosforu – defosfatacja; są to nowoczesne metody oczyszczania ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów, mające na celu ochronę odbiorników. Bardzo niekorzystny zapis prawny, nie określający wartości dopuszczalnych dla związków azotu i fosforu dla oczyszczonych ścieków bytowych i komunalnych wprowadzanych do wód i do ziemi, zwalnia od 2006 roku mniejsze oczyszczalnie (poniżej 2000 RLM) z obowiązku badania związków azotu i fosforu w odprowadzanych ściekach. **Spowodowało to wyłączenie z eksploatacji instalacji do strącania tych związków w ściekach, co w efekcie powoduje wzrost zagrożenia eutrofizacją, szczególnie cieków o niewielkim przepływie. Mimo takiego zapisu, organy decyzyjne powinny szczegółowo analizować i uwzględnić dane o odbiorniku ścieków przy wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych.**

Celem nadrzędnym wszystkich działań, wynikającym z transpozycji prawa wspólnoty europejskiej do prawodawstwa polskiego, jest osiągnięcie dobrego stanu wód w Polsce. W powiecie łomżyńskim żadna, oceniana w pełnym zakresie badań, jednolita część wód powierzchniowych płynących, oceniana za okres 2011-2016, nie spełniła tego warunku.

1.4 Wody podziemne

Wody podziemne są zasobem naturalnym, który powinien być szczególnie chroniony przed pogorszeniem stanu i zanieczyszczeniem chemicznym. Najczęstszymi źródłami zanieczyszczeń wód podziemnych są wycieki z niezolowanych wysypisk odpadów, z baz paliwowych i stacji sprzedaży paliw do pojazdów samochodowych. Na terenach silnie uprzemysłowionych głównym zanieczyszczeniem są siarczany, z kolei na terenach rolniczych są to azotany i fosforany pochodzące z nawożenia i nieskanalizowanych terenów wiejskich.

Wody podziemne są głównym źródłem zaopatrzenia powiatu łomżyńskiego w wodę do celów komunalnych i przemysłowych. W 2016 roku w powiecie łomżyńskim pobrano na potrzeby gospodarki narodowej i ludności 3 573,6 dam³ wody. Najwięcej wody zużyto w na eksploatację sieci wodociągowej -20 23,6 dam³, w przemyśle zużyto 893 dam³, a na cele rolnicze i w leśnictwie - 657 dam³ (GUS,2016).

Najwyższe jest zużycie wody w gospodarstwach domowych i w kolejnych latach systematycznie rośnie.

Jednostka terytorialna	Woda dostarczona i zużyta w gospodarstwach domowych [dam3]- dane GUS					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Powiat łomżyński	1456,6	1460,5	1549,9	1652,2	1781,8	1 734,6

Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca w 2016 roku wyniosło 33,8 m³, przy czym zużycie wody na 1 mieszkańca w miastach wynosi – 26,6 m³, a na wsi 34,3 m³ (GUS,2016).

Monitoring wód podziemnych

Wydzielenie Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) i przeprowadzenie wstępnej oceny ich stanu zostało dokonane w 2004 roku przez Państwowy Instytut Geologiczny (PIG). Państwowy Instytut Geologiczny, na zlecenie GIOŚ, prowadzi monitoring jakości wód podziemnych w sieci piezometrów leżących we wszystkich JCWPd.

W 2016 roku PiG przeprowadził badania stanu chemicznego w ramach **monitoringu diagnostycznego**. Monitoring diagnostyczny wód podziemnych na terenie **powiatu łomżyńskiego** zrealizowany został w jednym punkcie pomiarowym: **punkt nr 1447 leżący w Morgownikach** (gm. Nowogród) w granicach JCWPd172 nr 50. Ocenę stanu chemicznego wody oparto na *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. 2016, poz. 85)*.

Tabela 1.1. Badania monitoringowe wód podziemnych w punktach pomiarowych zlokalizowanych w powiecie łomżyńskim w 2016 roku (źródło: PiG-PB).

Nr punktu pomiarowego	Identyfikator UE(172)	Wskaźniki jakości wody						Wskaźniki w II klasie	Klasa wskaźników fizykochemiczne	Klasa organika	Klasa końcowa 2016
		Współrzędne 1992		Gmina	Miejscowość	Rodzaj otworu	Użytkowanie terenu				
		X	Y								
1447	PL200050_001	690616,86	599681,09	Nowogród	Morgowniki	studnia wiercona	nie określone	Fe, Mn, O ₂ ,Ca	II	nb	II

⇒ Wyniki przeprowadzonych badań wody podziemnej, pobranej z **ujęcia nr 1447**, ze studni wierconej (przedział ujętej warstwy wodonośnej od 8 do 13 m), o swobodnym charakterze zwierciadła, wskazują na **II klasę wg wskaźników fizykochemicznych**. Żaden z badanych wskaźników nie przekroczył granicy II klasy. **Wodę z ujęcia w klasyfikacji końcowej zaliczono do II klasy i zakwalifikowano do dobrego stanu chemicznego**.

2. Powietrze

2.1 Presje - Emisja zanieczyszczeń do powietrza

Powiat łomżyński charakteryzuje się stosunkowo niewielkim poziomem emisji zanieczyszczeń do powietrza. Ewidencja GUS obejmuje tylko 10 kotłowni i 3,9 km sieci ciepłej przesyłowej (GUS, 2016).

Podstawowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza w powiecie łomżyńskim są nieliczne ciepłownie komunalne i przemysłowe oraz rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego. Powszechnymi nośnikami energii cieplnej w gospodarstwach domowych powiatu łomżyńskiego są przede wszystkim paliwa stałe: drewno, trociny i węgiel.

Emisja z głównych źródeł zanieczyszczeń (wg danych GIOŚ):

W tabelach 2.1 – 2.3 zestawiono wielkości emisji zanieczyszczeń pochodzących z głównych źródeł emisji w 2016 roku. Dane pozyskane są z **bazy emisji zanieczyszczeń do powietrza**, powstałej w wyniku realizacji projektu „Zgromadzenie danych emisyjnych wraz z oceną ich poprawności i kompletności”, sporządzonej przez firmę ATMOTERM S.A. na zamówienie GIOŚ. Wg danych zgromadzonych w tej bazie:

- w **emisji ze źródeł punktowych** największy udział mają: zanieczyszczenia pyłowe, dwutlenek azotu oraz dwutlenek siarki. Niski jest udział niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku oraz benzo(a)pirenu.

- **emisja powierzchniowa** - największy udział w emisji pyłów drobnych i bardzo drobnych ma sektor spalania paliw poza przemysłem, co oznacza między innymi, że emisje pochodzą z ogrzewania indywidualnego budynków (emisja powierzchniowa). Największy udział w **emisji powierzchniowej** mają: tlenek węgla, zanieczyszczenia pyłowe, dwutlenek siarki, niemetanowe lotne związki organiczne oraz tlenki azotu. Niski jest udział amoniaku oraz benzo(a)pirenu.

Tabela 2.1. Wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych w powiecie łomżyńskim w 2016r.

Emisja punktowa[Mg/rok]							
	PM 10	PM 2,5	B(a)P	SO ₂	NO ₂	NMLZO*	NH ₃
powiat łomżyński	11,08	8,86	0,0148	17,6	17,58	0,03	0

*niemetanowe lotne związki organiczne

Tabela 2.2. Wielkość emisji ze źródeł powierzchniowych w powiecie łomżyńskim w 2016 roku

Emisja powierzchniowa [Mg/rok]									
	PM 10	PM 2,5	B(a)P	SO ₂	NO _x	NO ₂	NMLZO*	NH ₃	CO
powiat łomżyński	553,651	545,187	0,267	528,502	148,948	14,895	654,648	2,34	6 175,380

*niemetanowe lotne związki organiczne

W powiecie łomżyńskim intensywny ruch kołowy odbywa się drogami krajowymi: 61, 63 i 64 . W **emisji pochodzącej z transportu drogowego** (Tabela 2.3.) największy udział mają: tlenek węgla, zanieczyszczenia pyłowe, tlenki azotu oraz niemetanowe lotne związki organiczne. Niski jest udział dwutlenku siarki oraz benzo(a)pirenu.

Tabela 2.3. Wielkość emisji pochodzącej z transportu drogowego w powiecie łomżyńskim w 2016r.

Drogi krajowe [Mg/rok]							
	PM 10	PM 2,5	B(a)P	SO ₂	NO ₂	NMLZO	CO
powiat łomżyński	37,75	34,82	0,0001	1,08	72,94	18,95	81,23
Drogi wojewódzkie [Mg/rok]							
powiat łomżyński	36,50	33,65	0,0001	0,99	51,80	13,20	87,36
Drogi gminne i powiatowe [Mg/rok]							
	PM 10	PM 2,5	B(a)P	SO ₂	NO ₂	NMLZO	CO
powiat łomżyński	49,31	45,12	0,0001	1,25	43,22	7,47	141,84

Emisja z zakładów szczególnie uciążliwych (wg danych GUS):

Według danych GUS największa ilość emitowanych zanieczyszczeń gazowych w roku 2016 przypadła na dział wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę. Wielkość emisji **zanieczyszczeń gazowych** z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie łomżyńskim wg GUS w 2016 roku wyniosła **19 676 ton** (w 2015r. – 19 234 ton), co stanowi niecały 1,0 % emisji gazowej w woj. podlaskim. Największy udział w emisji zanieczyszczeń gazowych miał dwutlenek węgla.

Emisja zanieczyszczeń gazowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2016 roku [Mg/rok]- dane GUS						
Jednostka terytorialna	ogółem (bez dwutlenku węgla)	niezorganizowana	dwutlenek siarki	tlenki azotu	tlenek węgla	dwutlenek węgla
Powiat łomżyński	48	0	23	21	4	19 628
PODLASKIE	9 078	608	2 905	2 364	2 779	2 199 008

Zdecydowanie niższa była emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (GUS,2016)

Emisja zanieczyszczeń pyłowych do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2015-2016r. [Mg / rok] - dane GUS								
Jednostka terytorialna	ogółem		ze spalania paliw		krzemowe		węglowo-grafitowe, sadza	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Powiat łomżyński	6	9	6	9	0	0	0	0
PODLASKIE	921	815	665	549	13	27	5	3

Wynika to z faktu, że w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń zatrzymano lub zneutralizowano, z ogólnie wytworzonej ilości 89,9% zanieczyszczeń pyłowych.

Emisja zanieczyszczeń gazowych jest ciągle bardzo wysoka, na co rzutuje głównie bardzo duża emisja dwutlenku węgla i brak urządzeń do redukcji tego zanieczyszczenia.

2.2. Stan - Monitoring imisji (na podstawie „Oceny poziomów substancji w powietrzu i klasyfikacji stref woj. podlaskiego w 2016r.)

W 2016 roku na terenie powiatu łomżyńskiego nie wykonywano pomiarów imisji zanieczyszczeń powietrza. Zgodnie z kryteriami wyznaczonymi ze względu na ochronę zdrowia ludzi przeprowadzono za 2016 rok ocenę jakości powietrza w Strefie Podlaskiej, do której należy łomżyński.

Ocena za rok 2016 wykonana została w układzie stref, w którym strefę stanowią:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys.,
- miasto (nie będące aglomeracją) o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Strefy utworzone na potrzeby oceny jakości powietrza na terenie województwa podlaskiego.

Nazwa strefy	Kod strefy	Nazwy powiatów, z których składa się strefa
Strefa Podlaska	PL2002	<ol style="list-style-type: none"> 1. powiat białostocki 2. powiat grajewski 3. powiat łomżyński 4. powiat kolneński 5. powiat zambrowski 6. powiat wysokomazowiecki 7. powiat augustowski 8. powiat suwalski 9. powiat sejneński 10. powiat moniecki 11. powiat sokólski 12. powiat hajnowski 13. powiat bielski 14. powiat siemiatycki 15. powiat miasta łomża 16. powiat miasta Suwałki
aglomeracja podlaska	PL2001	<ol style="list-style-type: none"> 1. powiat miasta Białystok

Roczną ocenę jakości powietrza przeprowadzono w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których w prawie krajowym, określone zostały normatywne stężenia w postaci poziomów: dopuszczalnych, docelowych, celów długoterminowych, ze względu na cele: ochronę zdrowia i ochronę roślin.

Ocenę w Strefie Podlaskiej wykonano:

- określając spełnianie kryteriów dotyczących **oceny zdrowia ludzi** dla następujących substancji: dwutlenek siarki SO₂, dwutlenek azotu NO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ozon O₃, pył PM 10, pył PM_{2,5}, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, benzo(a)piren w pyłe PM 10.
- określając spełnianie kryteriów dotyczących **oceny ochrony roślin** dla następujących substancji: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃ (określony współczynnikiem AOT 40).

W odniesieniu do każdej z wymienionych substancji, klasyfikacji strefy dokonuje się dla każdego zanieczyszczenia. Podstawę zaliczenia strefy do określonej klasy, stanowią wyniki oceny uzyskane na obszarach o najwyższych stężeniach danego zanieczyszczenia w strefie.

W tabeli 2.5. przedstawiono wykaz stanowisk wykorzystanych do przeprowadzenia oceny rocznej, a w tabelach: 2.6 i 2.7 przedstawiono klasy wynikowe poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w Strefie Podlaskiej ze względu na kryteria; ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin.

Tabela 2.5. Wykaz stanowisk pomiarowych wykorzystanych w ocenie rocznej dla Strefy Podlaskiej.

Strefa		Stacja pomiarowa		Cel oceny	Zanieczyszczenia biorące udział w ocenie	Inne metody oceny stosowane w strefie**	Powierzchnia strefy [km ²]	Ludność [tys.]
Nazwa strefy	Kod strefy	Adres stacji	Kod krajowy stacji					
Strefa Podlaska	PL2002	ul. Sikorskiego 48/94 Łomża	PdLomSikorsk	Ochrona zdrowia	SO ₂ , NO ₂ , NO, NO _x , PM10, PM2,5,	CO – 2, C ₆ H ₆ - 2, O ₃ – 1, PM10 – 1, PM2,5 – 1, NO ₂ – 1, SO ₂ – 1, B(a)P – 1	20 085	892,819
		ul. Pułaskiego 73 Suwałki	PdSuwPulaski		SO ₂ , NO ₂ , NO _x , CO, O ₃ , PM10, Pb, C ₆ H ₆ , Ni, Cd, As, B(a)P, PM2,5			
		Hajnówka ul. Wł. Jagiełły	PdHajnowkJagMOB		SO ₂ , NO ₂ , NO _x , NO, CO, O ₃ , PM10, PM2,5			
		Borsukowizna	PdBorsukowiz	Ochrona roślin	SO ₂ , NO ₂ , NO, NO _x , O ₃			

** - podano zanieczyszczenie i numer kolejny metody opisanej w tabeli poniżej:

Metody wykorzystane w ocenie, inne, niż pomiary w stałych punktach

Numer metody	Opis metody
1	Modelowanie
2	Szacowanie (analogia wyników do pomiarów wykonanych w innej strefie bądź w innym terminie)

Kryterium: Ochrona zdrowia ludzi:

Do przeprowadzenia oceny jakości powietrza w strefie podlaskiej ze względu na kryterium **ochrona zdrowia** wykorzystano wyniki badanych zanieczyszczeń powietrza z 3 stacji pomiarowych (tabela 2.5) uzyskując wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, zestawione w tabeli poniżej.

Tabela 2.6. Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie dla Strefy Podlaskiej za 2016rok, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu **ochrony zdrowia**

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃ Poziom docelowy	O ₃ Cel długoterminowy	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5	PM 2,5 II faza
Strefa Podlaska	PL2002	A	A	A	A	A	A	A	D ₁	A	A	A	A	C	C1

Objaśnienia do tabel: 2.6 i 2.7:

A – poziom stężeń zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekracza odpowiednio poziomu dopuszczalnego, poziomu docelowego, poziomu celu długoterminowego;

C – poziom stężeń przekracza wartość dopuszczalną (z uwzględnieniem dozwolonej częstości przekroczeń dla przypadków, gdy są one określone), poziom docelowy, poziom celu długoterminowego. W ocenie dotyczącej pyłu zawieszonego PM_{2,5} uwzględnia się dodatkowe kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II – C₁- oznacza przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

D₁ - poniżej poziomu celu długoterminowego;

D₂ - powyżej poziomu celu długoterminowego;

PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOPUSZCZALNYCH

W klasyfikacji ze względu na kryterium – **ochrona zdrowia**, w Strefie Podlaskiej, w 2016 roku, stwierdzono ponownie, podobnie jak w latach 2011 – 2015, **przekroczenia normy pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla roku** oraz wartości normowanych pyłu zawieszonego **PM_{2,5} dla II fazy**.

Z wykonanych przez WIOŚ Białystok pomiarów wynika, że obszarem przekroczeń wartości dopuszczalnych jest miasto Łomża. Wartości dopuszczalne pyłu zawieszonego **PM_{2,5} dla II fazy**, zostały przekroczone w Łomży i w Hajnówce. Obszary przekroczeń w większości pokrywają się z opracowanym i uchwalonym przez Sejmik Województwa Podlaskiego, Programem Ochrony Powietrza dla Strefy Podlaskiej.

Do klasy C zaliczono Strefę Podlaską ze względu na pozanormatywną wartość stężenia średniorocznego i stężenia średniorocznego dla II fazy, pyłu zawieszonego PM 2,5 – dla kryterium: ochrona zdrowia.

Kryterium: Ochrona roślin:

Do klasyfikacji strefy ze względu na kryterium **ochrona roślin** wykorzystano wyniki ze stacji tła wiejskiego w Borsukowiznie. Jest to stacja automatyczna, **reprezentatywna dla obszaru całego województwa podlaskiego**. Wszystkie otrzymane serie pomiarowe spełniały wymagania jakości dla pomiarów intensywnych. Nie odnotowano przekroczeń dwutlenku siarki dla roku i pory zimowej oraz przekroczeń rocznego dopuszczalnego stężenia tlenków azotu – Strefę Podlaską **zakwalifikowano do klasy A**. Uwzględniając wyniki modelowania, pod względem dotrzymania poziomu docelowego ozonu Strefę Podlaską **zaliczono do klasy A**, a ze względu na nie-dotrzymanie poziomu celu długoterminowego ozonu, strefie **nadano klasę D2**.

Tabela 2.7. Wynikowe klasy w Strefie Podlaskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu **ochrony roślin**

Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych dla SO ₂ i NO _x				
Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy dwutlenek siarki		Symbol klasy tlenki azotu
		rok kalendarzowy	pora zimowa	
Strefa Podlaska	PL2002	A	A	A
Klasyfikacja stref z uwzględnieniem poziomów docelowych oraz celów długoterminowych dla ozonu				
Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy poziom docelowy		Symbol klasy poziom celu długoterminowego
		AOT 40		AOT 40
Strefa Podlaska	PL2002	A		D2

PRZEKROCZENIA POZIOMÓW DOCELOWYCH I CELÓW DŁUGOTERMINOWYCH

Art. 91a POŚ nakłada na Marszałka Województwa Podlaskiego obowiązek uwzględnienia w działaniach na rzecz ochrony środowiska dotrzymania poziomów docelowych i celów długoterminowych, określonych dla niektórych zanieczyszczeń.

- Na obszarze Strefy Podlaskiej w 2016 r. stwierdzono przekroczenie:

poziomów celów długoterminowych dla ozonu (AOT 40) (kryterium - ochrona roślin), kwalifikujące tę strefę do **klasy D2**

2.2.6. Wnioski końcowe

Ocena jakości powietrza za 2016 rok w Strefie Podlaskiej (ocena dotyczy jakości powietrza w powiecie łomżyńskim) wykazała:

1. Przekroczenia norm jakości powietrza w odniesieniu do:

- stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} - obszar przekroczeń Łomża (kryterium – ochrona zdrowia);
- poziomu dopuszczalnego II fazy pyłu zawieszonego PM_{2,5} - obszar przekroczeń Łomża i Hajnówka (kryterium – ochrona zdrowia).
- poziomów celów długoterminowych ozonu (kryterium - ochrona roślin);

2. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do następujących zanieczyszczeń:

- stężenia 24 – godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀. Wyniki modelowania rozkładu zanieczyszczeń pyłu PM₁₀ wskazują na ryzyko występowania przekroczenia dopuszczalnej liczby z przekroczeniem normy dobowej tylko w odniesieniu do północno – zachodniej części aglomeracji białostockiej (obszar o powierzchni około 1,05 km² zamieszkały przez 5 277 mieszkańców) i na sąsiadujący z nią niewielki obszar położony w strefie podlaskiej (obszar o powierzchni ok. 0,2 km² zamieszkały przez 31 osób). Wyniki modelowania wykorzystano w ocenie pomocniczo. Nie wpłynęły na ocenę strefy. Zgodnie z wytycznymi GIOŚ, ocenę przeprowadzono na podstawie pomiarów, spełniających wymagania jakości danych dla pomiarów intensywnych.
- stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM₁₀. Niższe wartości odnotowane w ostatnich latach (2013-2016) wynikały z łagodniejszych zim. Okres charakteryzował się wyjątkowo wysokimi temperaturami

zimą, co skutkowało mniej intensywnym ogrzewaniem budynków i mniejszym zapyleniem powietrza. Z tego powodu odnotowano również mniejszą od dopuszczalnej - liczbę dni z przekroczeniami normy stężeń 24 – godzinnych pyłu PM10.

- poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz metali w pyłe PM10. Spadki stężeń pyłu PM10 miały wpływ na niższe wartości benzo(a)pirenu, jednakże, że względu na powszechny problem przekraczania norm tego zanieczyszczenia w skali kraju oraz duży wpływ warunków meteorologicznych na poziomy stężeń, konieczne jest jego dalsze monitorowanie.
- poziomów dopuszczalnych i docelowych: dwutlenku siarki, dwutlenku i tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu oraz ozonu.

3. Wyniki pomiarów wykonane przy użyciu laboratorium mobilnego w Hajnówce (Strefa Podlaska) wykazują na duże ryzyko przekroczenia norm zapylenia.

Prowadzenie monitoringu powietrza będzie kontynuowane przez WIOŚ w latach kolejnych. Zakres prowadzonych badań na poszczególnych stacjach pomiarowych, w miarę możliwości finansowych, będzie rozszerzany, a wykonywane oceny roczne planuje się wzmocnić metodami modelowania.

Na stronie WIOŚ w Białymstoku www.wios.bialystok.pl w zakładce → stan powietrza on-line można odnaleźć informacje o obowiązujących normach jakości powietrza, punktach pomiarowych zlokalizowanych w naszym regionie, wyniki badanych zanieczyszczeń oraz krótkie raporty.

Stan jakości powietrza w każdym regionie w kraju można sprawdzić na stronie www.powietrze.gios.gov.pl oraz za pomocą aplikacji mobilnej (na smartfony z systemem Android): „Jakość powietrza w Polsce” pobranej z Google Play.

2.3. Przeciwdziałania - Działalność kontrolna

Na terenie powiatu łomżyńskiego nie występują duże źródła emitujące zanieczyszczenia do powietrza. W ewidencji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Białymstoku Delegatura w Łomży, na terenie powiatu łomżyńskiego znajduje się ok. 20 podmiotów, które objęte są kontrolą w zakresie przestrzegania norm w zakresie ochrony powietrza. Kontrole prowadzone są z częstotliwością co 2-5 lat. Przeważają niewielkie kotłownie emitujące zanieczyszczenia powstałe w wyniku spalania paliw: węgla, oleju opałowego, gazu ziemnego i drewna, dla których nie są wymagane pozwolenia na emisję. W powiecie łomżyńskim znajdują się również zakłady, z terenu których emitowane są zanieczyszczenia powstające w procesach technologicznych. Są to głównie zakłady rzemieślnicze – warsztaty samochodowe z lakierniami, stolarnie itp. emitujące niewielkie ilości zanieczyszczeń gazowych i pyłowych dla których nie są wymagane pozwolenia na emisję.

Największymi zakładami dla których wymagane są pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza lub pozwolenia zintegrowane są:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy, posiada pozwolenie zintegrowane;
- PPB „PREFBET” Sp. z o.o. w Śniadowie, posiada pozwolenie dla źródeł energetycznego spalania paliw i źródeł technologicznych;

- „RYMEROL” Wytwórnia Wyrobów z Drewna Mirosław i Marek Laskowski w Rybakach, posiada pozwolenie na emisję lotnych składników lakierów;

- „SONAROL,, Sp. J. Najda, Jedwabne, Zakład Produkcji Styropianu w Jeziorku – pozwolenie na emisję lotnych związków organicznych z procesu produkcji styropianu w Zakładzie Produkcyjnym w Jeziorku.

PPB „PREFBET” Sp. z o.o. w Śniadowie

Kotłownia technologiczno-grzewcza PPB „PREFBET” w Śniadowie jest największą kotłownią zasilaną węglem kamiennym, zlokalizowaną na terenie powiatu łomżyńskiego. Wyposażona jest w 2 kotły parowe typu OKR-5 (w tym jeden zmodernizowany w 2008 roku). Na potrzeby zakładu wystarcza praca jednego kotła (zmodernizowanego) o wydajności 7 Mg pary/godz.. Roczne zużycie mialu węglowego zawiera się w zakresie 3500-3800 Mg. Jest to jedyna kotłownia, na terenie powiatu łomżyńskiego, wyposażona w urządzenia służące do ochrony atmosfery – cyklony bateryjne oraz opcjonalnie instalacja odsiarczania spalin z pulsacyjnymi filtrami workowymi. W związku ze spalaniem paliwa o niskiej zawartości siarki (poniżej 0,4 %), które zapewnia dotrzymanie standardów emisyjnych, nie zachodzi potrzeba eksploatacji instalacji odsiarczającej wraz z filtrami pulsacyjnymi.

Zakład zobowiązany jest, zgodnie z posiadanym pozwoleniem na emisję, do 2-krotnych w ciągu roku pomiarów ze źródeł energetycznych. Pomiaru przeprowadzone w 2016 roku na zlecenie zakładu, przez laboratorium zewnętrzne, posiadające akredytację PCA, nie wykazały przekroczeń emisji dopuszczalnych.

Poza kotłownią eksploatowane są w zakładzie instalacje technologiczne, z których emitowane są zanieczyszczenia pyłowe (pyły: mineralne, cementowe i wapienne). W/w instalacje (układy odpowietrzenia zbiorników materiałów sypkich) wyposażone są w pulsacyjne filtry tkaninowe o wysokiej skuteczności odpylania. Filtry wymieniane są systematycznie na wszystkich eksploatowanych instalacjach. W pozwoleniu nie został nałożony obowiązek wykonywania pomiarów emisji ze źródeł technologicznych.

W 2016 roku Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła kontroli zakładu w zakresie ochrony powietrza. Ostatnia kontrola była przeprowadzona w 2015 roku.

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy

Na terenie OSM w Piątnicy znajduje się kotłownia parowa, zasilana gazem ziemnym GZ-50, pracująca na potrzeby technologiczne i grzewcze spółdzielni.

W kotłowni zainstalowane są:

- kocioł parowy typu VITOMAX 200 HS o mocy 5,2 MW
- kocioł parowy typu TURBOMAT RN-HD o mocy 2,6 MW

OSM w Piątnicy użytkuje również:

- 2 agregaty kogeneracyjne typu Caterpillar G3512E o mocy po 1,8 MW, zasilane gazem ziemnym, wytwarzające energię elektryczną i parę do celów technologicznych.

OSM w Piątnicy zobowiązana jest do 2-krotnych w ciągu roku automonitoringowych pomiarów emisji zanieczyszczeń ze źródeł energetycznych. Przeprowadzone w 2016 roku, przez firmę zewnętrzną posiadającą

akredytację PCA, pomiary emisji nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w odprowadzanych gazach.

W 2015 roku Delegatura WIOŚ w Łomży prowadziła kontrolę kompleksową obejmującą zagadnienia ujęte w pozwoleniu zintegrowanym. W zakresie ochrony powietrza stwierdzono naruszenia dotyczące nie przekazywania wyników automonitoringowych pomiarów emisji do właściwych organów ochrony w tym do Delegatury WIOŚ w Łomży.

„RYMEROL” Wytwórnia Wyrobów z Drewna Mirosław i Marek Laskowski w Rybakach

Zakład eksploatuje kotłownię wyposażoną w kotły typu:

- kocioł wodny UKS-130 o mocy 130 kW
- kocioł wodny UKS-75 o mocy 75 kW (kocioł stanowi rezerwę na wypadek awarii)
- kocioł parowy typu UKS-60 o mocy 60 kW Kotły współpracują z instalacjami zgazowującymi drewno AZSO-50 i AZSO-100. W kotłowni spalane są pozostałości poprodukcyjne – różne frakcje drewna. Spalane jest ok. 200 Mg drewna w ciągu roku. Kocioł UKS-130 pracuje na potrzeby zasilania w ciepło komory do suszenia drewna, a pozostałe na potrzeby c.o. i c.w.u.

Z terenu zakładu emitowane są lotne związki organiczne z lakierni zakładowej:

- kabina lakiernicza DDWSA
- kabina KL-2195

W lakierni stosowane są lakiery nitrocelulozowe i chemoutwardzalne oraz odpowiednie rozcieńczalniki.

Do środowiska emitowany jest również pył drzewny z emitora instalacji transportu mechanicznego pyłów drzewnych.

W decyzji udzielającej pozwolenia na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza nie został nałożony obowiązek prowadzenia pomiarów emisji.

W 2016 roku Delegatura WIOŚ nie prowadziła kontroli zakładu.

„SONAROL,, Sp. J. Najda, Jedwabne, Zakład Produkcji Styropianu w Jeziorku

W zakładzie wytwarzane są budowlane płyty styropianowe. Wielkość produkcji wynosi 3000-4000 Mg rocznie (ok. 3900 Mg w 2015 roku).

W skład linii do produkcji styropianu wchodzi:

- spieniarka o wyd. 1 Mg/godz.,
- forma do bloków o poj. 3,6 m³,
- linia potokowa do cięcia bloków
- pakowarka.

Na potrzeby technologiczne pracuje kotłownia wyposażona w kocioł parowy typu RUMIA HTO-100, zasilany gazem płynnym. Zużycie gazu wynosiło średnio ok. 200 Mg rocznie.

Kontrolowana jednostka posiadała pozwolenie na wprowadzanie do powietrza zanieczyszczeń gazowych – z emitatorów linii technologicznej produkcji styropianu (wydane przez Starostę Łomżyńskiego). Zakład nie jest zobowiązany do prowadzenia pomiarów emisji.

Przeprowadzona w okresie 02.03.-29.04.2016 roku kontrola kompleksowa, obejmującą min. zagadnienia ochrony powietrza w zakładach, których spółka jest właścicielem:

- Zakład Produkcji Styropianu w Jeziorku
 - Zakład Produkcji Okien w Jedwabnem
 - Fabryka Maszyn i Konstrukcji Stalowych w Jeziorku
- nie wykazała nieprawidłowości.

W 2016 roku Delegatura WIOŚ w Łomży przeprowadziła również 2 kontrole planowe obejmujące min. zagadnienia ochrony powietrza:

- Gospodarstwo Rolne Ferma Drobiu Mirosław Świerżewski w Kalinowie.

Stwierdzone w trakcie kontroli przeprowadzonej na przełomie lutego i marca 2016 nieprawidłowości nie dotyczyły zagadnień związanych z ochroną powietrza (opłaty za korzystanie ze środowiska, terminowość przekazywania wyników badań automonitoringowych).

- Piekarnia Józef Zalewski w Wiźnie,

Kontrola przeprowadzona w marcu 2016 roku nie wykazała nieprawidłowości w zakresie ochrony powietrza.

W 2016 roku przeprowadzono **6 kontroli interwencyjnych** w zakresie ochrony powietrza:

1. Hodowla Psów Rasowych Ramotowski Bronisław Gielczyn

Interwencja dotyczyła zanieczyszczenia powietrza w wyniku prowadzonej działalności. W wyniku kontroli przeprowadzonej w styczniu 2016 r nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Posesja przy ul. Zagórze w Zbójnej należąca do Mirosława Pastorczyka

Prośba o interwencję dotyczyła spalania odpadów, w tym tworzyw sztucznych, w ogniskach na terenie w/w działki. W wyniku przeprowadzonej w lutym 2016 roku kontroli stwierdzono na terenie posesji ślady spalania odpadów na powierzchni gruntu. Właścicielowi posesji udzielono pouczenia.

3. DOMINIK – MEBLE Łęczyski Dominik, Janowo 32 18-400 Łomża

Prośba o interwencję dotyczyła spalania odpadów w kotłowni zakładowej. W firmie prowadzona jest działalność w zakresie usługowej produkcji mebli. W wyniku kontroli przeprowadzonej w marcu 2016 roku stwierdzono, że w kotle grzewczym spalane były niewielkie ilości odpadów poprodukcyjnych – ścinki i rzyny płyt wiórowych. Udzielono pouczenia oraz wydano zarządzenia pokontrolne zakazujące spalania odpadów płyt wiórowych.

4. Sklep PPH ZENIT Janusz Jankowski ul. Łomżyńska 20 Miastkowo

Prośba o interwencję dotyczyła spalania odpadów w studzience nieużytkowanego zbiornika na ścieki. W wyniku kontroli przeprowadzonej w maju 2016 roku stwierdzono, że na terenie posesji spalane były odpady opakowaniowe, w tym folie i butelki z tworzyw sztucznych. Ukarano właściciela sklepu grzywną.

5. Sklep Spożywczo – Przemysłowego „SYLWIA” w Dobrzyjałowie

Kontrolę przeprowadzono w związku z zanieczyszczenia powietrza w wyniku spalania odpadów na terenie posesji. W wyniku kontroli przeprowadzonej w maju 2016 roku stwierdzono, że spalane były odpady opakowaniowe, w tym folie, w prowizorycznym palenisku wybudowanym na terenie posesji. Ukarano właściciela sklepu grzywną. Wydano zarządzenia pokontrolne dotyczące postępowania z odpadami.

6. Usługi Stolarskie Janusz Galiński Kupiski Stare, ul. Leśna 10, 18-400 Łomża.

Kontrolę przeprowadzono w związku z zanieczyszczenia powietrza w wyniku spalania odpadów z produkcji mebli w kotłowni zakładowej. W wyniku kontroli przeprowadzonej w czerwcu 2016 roku stwierdzono, że możliwe

jest spalanie odpadów poprodukcyjnych w kotle grzewczym (w dniu kontroli kotłownia nie spalano odpadów). W związku z powyższym udzielono pouczenia i wydano zarządzenia pokontrolne zakazujące spalania odpadów poprodukcyjnych.

3. Gospodarka odpadami

3.1. Presje – Ilość wytwarzanych odpadów

Odpady przemysłowe

Sektor przemysłowy w powiecie łomżyńskim zdominowany jest głównie przez przetwórstwo rolno – spożywcze, z przewagą przemysłu mleczarskiego. Struktura powstających odpadów przemysłowych ze względu na ich pochodzenie przedstawia się następująco:

- odpady z rolnictwa, sadownictwa, hodowli, leśnictwa oraz przetwórstwa żywności,
- odpady nieorganiczne z procesów termicznych,
- odpady z przetwórstwa drewna oraz papieru, tektury, płyt i mebli,
- odpady z urządzeń do likwidacji i neutralizacji odpadów oraz oczyszczalni ścieków i gospodarki wodnej,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz drogowych.

Na terenie powiatu łomżyńskiego nie funkcjonuje żadne stałe składowisko odpadów przemysłowych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ilość odpadów przemysłowych wytworzonych w powiecie łomżyńskim w 2016 roku wyniosła ok. 54,5 tys. ton , co stanowi niewiele ponad 8 % ogólnej ilości odpadów wytworzonych i nagromadzonych w województwie podlaskim. 100% wytworzonych odpadów przekazane zostało innym odbiorcom do wykorzystania w procesach odzysku lub unieszkodliwienia.

Odpady przemysłowe wytworzone, z wyłączeniem komunalnych (źródło: GUS)				
<i>Jednostka terytorialna</i>	Ogółem [tys. Mg/r]			
	2013	2014	2015	2016
Powiat łomżyński	51,3	54,0	50,6	54,5
PODLASKIE - ogółem	1827,5	1 266,7	871,1	662,0

Odpady komunalne

W związku ze specyfiką analizowanego terenu (teren o charakterze rolniczym), bez uciążliwego dla środowiska przemysłu, w powiecie powstają głównie odpady komunalne. Tabela poniżej przedstawia ilość zebranych, zmieszanych odpadów komunalnych w powiecie łomżyńskim i poszczególnych gminach na tle województwa podlaskiego w latach 2014-2016, wg danych GUS.

Odpady komunalne zmieszane, zebrane w latach 2012-2014 (dane GUS).			
<i>Jednostka terytorialna</i>	Ogółem w Mg		
	2014	2015	2016
Powiat łomżyński	8 833,33	7 619,95	8 091,62
Jedwabne	388,19	923,90	951,57
Jedwabne - miasto	184,26	679,9	700,93
Jedwabne - obszar wiejski	203,93	244,0	250,64

Łomża	2 903,22	2 156,9	2 369,75
Miastkowo	672,09	730,53	774,66
Nowogród	555,12	505,5	538,07
Nowogród - miasto	443,72	360,5	383,07
Nowogród - obszar wiejski	111,4	145,0	155,0
Piątnica	2 200,50	1 457,68	1 500,19
Przytuły	171,46	109,0	124,52
Śniadowo	1 140,32	952,52	1 004,82
Wizna	398,81	371,8	427,76
Zbójna	403,62	412,12	400,28
PODLASKIE - ogółem	236 648,95	233 302,91	235 137,78

Zgodnie z założeniami Wojewódzkiego Programu Gospodarki Odpadami (WPGO) system gospodarowania odpadami komunalnymi w powiecie łomżyńskim oparty jest o regionalny zakład zagospodarowania odpadów – **Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czartorii.**

3.2. Stan - Składowiska odpadów

Gospodarka odpadami w województwie podlaskim opiera się na wskazanych w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 – 2022 (przyjętego Uchwałą Nr XXXII/281/16 z dn. 19 grudnia 2016r. przez Sejmik Województwa Podlaskiego) regionach gospodarki odpadami (RGO). Odpady komunalne zmieszane, odpady z pielęgnacji terenów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczone do składowania mogą być zagospodarowywane tylko i wyłącznie w ramach danego regionu. W każdym RGO wyznacza się instalacje regionalne, instalacje zastępcze oraz stacje przeładunkowe.

W województwie podlaskim wydzielono cztery regiony gospodarki odpadami (RGO): Centralny, Południowy, Północny i Zachodni. W ramach tych regionów wydzielono obszary objęte projektami finansowanymi w ramach POIiŚ (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko). Region Zachodni obejmuje 45 gmin zamieszkałych przez 330 466 osób (stan na 2014 r.)

W Zachodnim Regionie Gospodarowania Odpadami wydzielono dwa obszary:

- a) Obszar Czartoria (168 772 mieszkańców),
- b) Obszar Czerwony Bór (161 694 mieszkańców).

Powiat łomżyński według tego podziału należy do → Regionu Zachodniego → Obszaru Czartoria.

Składowiska **nie spełniające** wymagań wynikających z przepisów ochrony środowiska prawa krajowego jak i wspólnotowego z dniem 31.06. 2012 roku **zostały zamknięte**. Składowiska: w Piątnicy (dla gm. Piątnica) i w Małachowie (dla gm. Wizna) zamknięte zostały w 2009r.; składowisko w Piankach (dla gm. Zbójna) oraz stara komora składowiska w Czartorii - zamknięte zostały z dn. 31.06.2012r.; składowisko odpadów w Nowogrodzie w 2013. W dn. 15.09.2017r. zakończono rekultywację kwatery Xa na odpady zawierające azbest, znajdującej się na zamkniętym składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Czartorii – Korytkach Leśnych w gminie Miastkowo.

Główną instalacją do przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie Obszaru Czartoria jest oddany do użytkowania **Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów (ZPiUO) w Czartorii. Instalacja**

cjami zastępczymi dla ZPiUO w Czartorii w wypadku awarii, bądź innej przyczyny, z powodu której główna instalacja nie może przyjmować odpadów, są:

- Zakład Przetwarzania i Unieszkodliwiania Odpadów w Czerwonym Borze,
- Składowisko Odpadów Komunalnych w m. Ratowo – Piotrowo (gmina Śniadowo) – przeznaczone do zamknięcia do końca 2017r.,
- Składowisko Odpadów Komunalnych w Korytkach Borowych (gmina Jedwabne) – przeznaczone do zamknięcia do końca 2017r..

3.3. Stan – Odpady niebezpieczne wg Wojewódzkiego Systemu Odpadowego – baza prowadzona przez Marszałka Województwa Podlaskiego

Szczególna uwaga Inspekcji Ochrony Środowiska zwrócona jest na odpady niebezpieczne, ze względu na ich największe negatywne oddziaływanie na środowisko, w przypadku niewłaściwego postępowania przy zagospodarowaniu bądź utylizacji.

W roku 2016 WIOŚ nie zbierał danych na temat wytwarzania i zagospodarowywania odpadów niebezpiecznych w województwie podlaskim. Dane w zakresie odpadów, w tym niebezpiecznych, zbiera, zgodnie z kompetencjami, Marszałek Województwa Podlaskiego.

Według danych Wojewódzkiego Systemu Odpadowego:

→ W roku sprawozdawczym 2016 w bazie WSO (Wojewódzki System Odpadowy) zgromadzono informacje o 35 wytwórcach odpadów niebezpiecznych z terenu powiatu łomżyńskiego.

→ Do największych wytwórców odpadów niebezpiecznych należą:

- SEPARATOR SERVICE Sp. z o.o. Piaseczno (odpady z terenu Jedwabnego, Łomży i Miastkowa)- 532,6900 Mg,
- Zakład Gospodarki Komunalnej „GRONEKO” Łomża - 101,0200 Mg,
- Serwis Separatorów i Kanalizacji EKO-JURA SNEKA w Herbach - 6,0000 Mg,
- PPHU Ubojnia Skup i Sprzedaż Mięsa z Uboju , Kupiski Stare - 4,1940 Mg.

→ Na terenie powiatu łomżyńskiego **wytworzono w sumie 646,8163 Mg odpadów niebezpiecznych.**

→ Największą grupę odpadów niebezpiecznych stanowiły:

- mieszanina odpadów z piaskowników i z odwadniania olejów w separatorach,
- materiały konstrukcyjne zawierające azbest,
- odpadowe oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe,
- odpady medyczne i weterynaryjne,
- zużyte baterie i akumulatory ołowiowe,
- zużyte filtry olejowe,
- odpadowa tkanka zwierzęca wykazująca właściwości niebezpieczne.

→ Zbieranie odpadów prowadziły 4 firmy. W 2016 roku **zebrano 44,4550 Mg odpadów.**

3.4. Reakcje - Działalność kontrolna

Delegatura WIOŚ w Łomży skontrolowała następujące instalacje do składowania odpadów:

1. Składowisko odpadów komunalnych w Czartorii dla miasta Łomży i gminy Miastkowo.

Z dniem 22 stycznia 2015r. prowadzącym instalację ZPiUO w Czartorii, gm. Miastkowo został **Zakład Gospodarowania Odpadami Sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w Łomży** (ul. Stary Rynek 14) i zastąpił dotychczasowego zarządzającego MPGKiM ZB w Łomży.

Stan formalno-prawny ZPiUO Sp. z o.o.:

- pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Podlaskiego: DOS-II.7222.1.15.2017 z dn. 26 października 2017r.
- decyzja DOS-II.7241.1.13.2015 z dn. 21.10.2015r. zatwierdzająca instrukcję prowadzenia składowiska odpadów,
- decyzja DIS-IV.7241.2.8.2015 z dn. 27 marca 2015r. (zmieniona decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z dn. 12.10.2016r. DOS-II.7241.2.11.2016r.) udzielająca zgody na zamknięcie wydzielonej części składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (kwatery nr 2).

Kontrola przeprowadzona w dn. **10.10. – 04.11.2016r.**, w związku z cyklem kontrolnym dot. realizacji zadań Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w zakresie ustawy o utrzymaniu porządku i czystości w gminach.

W ZPiUO w Czartorii eksploatowane są 2 instalacje IPPC tj.:

1. Instalacja do składowania odpadów; dwie kwatery na odpady inne niż niebezpieczne i obojętne, jedna - złożona z dwóch sektorów A i B – na odpady niebezpieczne zawierające azbest, obiekt posiada również system ujmowania odcieków ze składowiska i system ujmowania gazu ze składowiska.
2. Instalacja do kombinacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów o zdolności przetwarzania ponad 75 Mg/dobę z wykorzystaniem obróbki biologicznej: sortownia i kompostownia.

Instalacje pomocnicze to:

- instalacja do przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- instalacja do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych,
- instalacja do przetwarzania odpadów budowlanych,
- pozostałe obiekty towarzyszące oraz infrastruktura ZPiUO.

Zgodnie z uzyskanym pozwoleniem zintegrowanym, nominalna roczna moc przerobowa dla poszczególnych instalacji wynosi:

- składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne - o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 ton,
- sortownia – 37 500 Mg/rok,
- kompostownia - 20 000 Mg/rok,
- instalacja do demontażu odpadów wielkogabarytowych o maksymalnej wydajności 5 000 Mg/rok,
- instalacja do demontażu sprzętu AGD/RTV - o maksymalnej wydajności tej instalacji – 2 500 Mg/rok,
- instalacja do przerobu odpadów budowlanych - o maksymalnej wydajności 14 700 Mg/rok.

Odpady poddawane są:

- unieszkodliwianiu w procesach: D 5 – składowanie na składowisku w sposób celowo zaprojektowany; D 8 - obróbka biologiczna (kompostowanie), w wyniku której powstają ostatecznie związki lub mieszanki, które są unieszkodliwiane za pomocą jakiegokolwiek spośród procesów wymienionych w pozycjach D1-D12,
- przetwarzaniu w procesie R 12 tj. wymiana odpadów w celu poddania ich któremukolwiek z procesów wymienionych w pozycji R1-R11 oraz powstających w wyniku przetwarzania.

W trakcie kontroli wykazano, że zarządzana przez Zakład Gospodarowania Odpadami instalacja w Czartorii nie spełnia wymagań najlepszej dostępnej techniki lub technologii – BAT z uwagi na brak możliwości biologicznego przetworzenia całej masy odpadów wytworzonych w wyniku przetwarzania mechanicznego.

W wyniku kontroli wydano zarządzenie pokontrolne, dotyczące dostosowania procesu kompostowania odpadów wytworzonych w procesie mechanicznej obróbki odpadów do najlepszych dostępnych technologii BAT w terminie do dn. 31.12.2017r.

Obecnie, zgodnie z uzyskaną przez Zakład Gospodarowania Odpadami decyzją Starosty Łomżyńskiego nr 387/2015 z dn. 16.10.2015r. zatwierdzającą projekt budowlany i udzielającą pozwolenia na budowę, w tym rozbudowę, instalacji przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów o instalację biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych w miejscowości Czartoria – wybudowano i oddano do użytku (listopad 2017r.), nową kompostownię do biologicznego przetwarzania odpadów. Kompostownia jest w fazie rozruchu.

Monitoring składowiska odpadów:

Zasady prowadzenia monitoringu składowisk określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 30 kwietnia 2013r. (Dz.U. z dn. 2 maja 2013r. Poz. 523) w sprawie składowisk odpadów.

Prowadzący instalację, jest zobowiązany prowadzić monitoring składowiska według powyższego rozporządzenia oraz załącznika nr 3 do tego rozporządzenia określającego zakres parametrów wskaźnikowych oraz minimalną częstotliwość badań tych parametrów, w poszczególnych fazach eksploatacji składowiska odpadów.

Monitoring składowiska odpadów w Czartorii prowadzony jest w oparciu o:

- badania wielkości opadu atmosferycznego,
- badania poziomu i składu wód podziemnych (5 piezometrów – 4 pomiary w roku),
- ilości i jakości odcieków ze składowiska (1 studnia – 4 pomiary w roku),
- pomiarze składu gazu składowiskowego (3 studnie -12 pomiarów w roku).
- badaniu struktury i składu masy odpadów – 1 x rok.

Nie przeprowadzono badań osiadania składowiska.

1. Wielkość opadu atmosferycznego podawana jest na podstawie pomiarów ze Stacji Opadowej Kurpie, Dział Służby Pomiarowo – Obserwacyjnej w Białymstoku. Suma rocznego opadu w 2016 roku wyniosła: 741,5 mm/rok.

2. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych /Dz. U. z dn. 19 stycznia 2016r., poz. 85/. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). **Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.** W pobranych próbkach przeprowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory

3. aromatyczne (WWA). Wyniki badań przedstawiono w tabeli.

Składowisko Odpadów Komunalnych w Czartorii - Korytkach Leśnych				
	Piezometr 1 (rzędna 123,80)	Piezometr 2 (rzędna 123,15)	Piezometr 3 (rzędna 122,76)	Piezometr 4 (rzędna 122,69)
Klasa czystości	I	II	II	I
Parametry decydujące o klasyfikacji		cynk, przewodność elektrolityczna, OWO	cynk	
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	DOBRY	DOBRY

Wody podziemne pobrane z piezometrów zlokalizowanych na eksploatowanym składowisku charakteryzują się **dobrym stanem chemicznym**. W piezometrach nr 1 i 4 określono I klasę czystości. W piezometrach nr 2 i 3 określono II klasę czystości. O klasie w piezometrze nr 2 zadecydowały: przewodność elektrolityczna właściwa, ogólny węgiel organiczny oraz jeden z badanych metali ciężkich : cynk. W piezometrze nr 3 – cynk.

3. W wodzie pobranej ze **studzienki odciekowej** stwierdzono wysokie wartości przewodnictwa właściwego wskazującego na zawartość jonów mineralnych oraz wysoką wartość ogólnego węgla organicznego świadcząca o dużej zawartości w wodzie odciekowej związków organicznych. Ze względu na brak stosownego rozporządzenia dotyczącego oceny wód odciekowych nie przeprowadzono szczegółowej analizy i oceny tych wód.

4. Składowisko w Czartorii posiada **odgazowanie bierne**. W 2016 roku zarządzający wykonał pomiary stężenia i emisji gazu składowiskowego. W fazie eksploatacji składowiska badanie te wykonano 12 x w roku z 5 studni odgazowujących zlokalizowanych na dwóch kwaterach.

5. Badanie **struktury i składu masy odpadów** zostało przeprowadzone w dn. 25.10.2016r. Pobrano próbkę odpadów i oznaczono jej skład (%):

- frakcja <10mm – < 0,01
- odpady z tworzyw sztucznych – 60,0
- odpady z papieru i tektury – 5,0
- odpady metali – 5,0
- odpady szkła – 5,0
- odpady mineralne pozostałe – 10,0
- odpady materiałów tekstylnych – < 0,01
- odpady organiczne pozostałe – 15,0
- odpady spożywcze pochodzenia zwierzęcego - < 0,01
- odpady spożywcze pochodzenia roślinnego - < 0,01.

6. Brak badań osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery.

2. Składowisko odpadów komunalnych w Ratowie Piotrowie dla gmin Łomża i Śniadowo.

Składowisko odpadów komunalnych w Ratowie Piotrowie zlokalizowane na działce 130/2 i położone na gruntach administracyjnych gminy Śniadowo, eksploatowane było od 2003 roku jako gminne składowisko odpadów dla gmin Łomża i Śniadowo. Lokalizacja składowiska jest zgodna z wówczas obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Śniadowo. Przyjmowanie odpadów na składowisko zakończono w dniu 31.12.2012 roku.

Składowisko znajduje się w Regionie Zachodnim, w Obszarze Czartoria i jest zaliczone do składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których składowane są odpady komunalne, o wolnej pojemności ponad 10 tys. Mg, mogące funkcjonować jako zastępcze składowisko do końca 2017 roku.

Gminy Łomża i Śniadowo w dn. 21. 06 2016 roku Aktem Notarialnym zbyły na rzecz P.P.H.U LEKARO z Woli Duckiej działkę 130/2 o pow. 1,4559 ha. **Od tego momentu właścicielem i zarządzającym składowiskiem jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno– Usługowo – Handlowe LEKARO Jolanta Zagórska z siedzibą w miejscowości Wola Ducka.** Firma LEKARO zawarła umowę współpracy w zakresie eksploatacji i monitoringu składowiska

z Zakładem Usług Komunalnych Sp. z o.o. z siedzibą w Białymstoku. Eksploatację składowiska firma LEKARO rozpoczęła z dniem 04.10.2016 roku.

Instalacja IPPC funkcjonuje na podstawie decyzji:

- Marszałka Województwa Podlaskiego w Białymstoku, znak: DOS-II.7222.1.6.2015 z dnia 12.06.2015r. udzielająca pozwolenia zintegrowanego na eksploatację instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanej w Ratowie–Piotrowie, gm. Śniadowo, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 ton.

Decyzja ta określa wolną objętość instalacji na 55 000 Mg. W skład instalacji wchodzi:

- kwatery do unieszkodliwiania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne,
- system ujmowania odcieków,
- system ujmowania gazu składowiskowego.

Decyzja określa również parametry składowiska, stosowaną technologię, warunki wprowadzania do środowiska substancji i energii, rodzaje odpadów przewidzianych do unieszkodliwiania oraz sposób monitorowania składowiska;

- Marszałka Województwa Podlaskiego w Białymstoku, DOS-II.7241.1.6.2015. z dn. 25.2016r. zatwierdzającą instrukcję eksploatacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanego na działce nr 130/3 w miejscowości Ratowo – Piotrowo.

W dniach 23.02.-06.04.2017 WIOŚ Białystok Delegatura w Łomży przeprowadziła kontrolę zarządzającego składowiskiem w zakresie:

- przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego,
- kontroli jakości danych dostarczanych przez prowadzących instalacje w ramach Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń,
- przestrzegania przepisów ustawy o odpadach.

Kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. Naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego w zakresie wyposażenia w niezbędne do funkcjonowania instalacje i urządzenia: brak płynu dezynfekującego w brodziku dezynfekcyjnym; wyłączona z eksploatacji waga najazdowa; zasypany i niedostępny jeden z trzech piezometrów do poboru próbek wód podziemnych z piezometrów.
2. Naruszenie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 30.04.2013 w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 poz.523) w zakresie monitoringu środowiska (monitoring prowadzono ze złą częstotliwością i w niepełnym zakresie).
3. Unieszkodliwianie na składowisku innych odpadów niż deklarowane (poza odpadem 19 05 03 - kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania). Stwierdzono składowanie odpadów dopuszczonych pozwoleniem (19 12 12), jednak pochodzącymi spoza regionu gospodarowania odpadami (woj. mazowieckie) co narusza zasadę bliskości, określoną w art.20 ust.7 ustawy o odpadach.
4. Przeprowadzone podczas kontroli badania odpadów (19 08 05, 19 08 12, 19 08 14, 19 12 12) wykazały, że odpady nie spełniają wymagań określonych w załączniku nr 4 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dn. 16 lipca 2015 w sprawie dopuszczania odpadów do składowania i nie powinny być składowane na składowisku.
5. Prowadzona przez zakład ewidencja odpadów jest niezgodna ze stanem rzeczywistym, gdyż karty ewidencji odpadów nie obejmują wszystkich unieszkodliwianych na składowisku odpadów.
6. Zbiorcze zestawienie odpadów przedłożone Marszałkowi Województwa Podlaskiego za 2016r. nie ujmuje wszystkich rodzajów odpadów unieszkodliwionych na składowisku.

W wyniku stwierdzenia zaistniałych uchybień na prowadzącego składowisko nałożono mandat karny oraz pouczenie.

O wynikach kontroli w firmie PPHU „LEKARO” z Woli Duckiej WIOŚ w Białymstoku Delegatura w Łomży poinformował Marszałka Województwa Podlaskiego oraz wystąpiła z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie cofnięcia decyzji Marszałka Województwa Podlaskiego udzielającej pozwolenia zintegrowanego na eksploatację instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanej w Ratowie Piotrowie. *Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie cofnięcia ww. pozwolenia zintegrowanego.*

Podlaski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Białymstoku wystosował również pismo do Prokuratury Rejonowej w Łomży, z zawiadomieniem o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez firmę LEKARO.

Ponowna kontrola w firmie PPHU „LEKARO”, przeprowadzona w dn. 27.06. - 06.07.2017r. sprawdzająca przestrzeganie wymagań w zakresie postępowania z odpadami, w tym niebezpiecznymi. Kontrolę przeprowadzono w związku z wpłynięciem wniosku Wójta Gminy Śniadowo z informacją o napływających protestach mieszkańców wsi Ratowo – Piotrowo i okolicznych rolników oraz uwagą, że od ostatniej kontroli na składowisku nie zaszły żadne korzystne zmiany.

Przeprowadzono oględziny składowiska oraz wykonano pomiar wysokości gromadzonych odpadów przez upoważnionego geodetę. Wykonane pomiary wykazały, że składowisko posiada wolną przestrzeń do składowania odpadów.

Kontrolowany zakład przedstawił wykaz odpadów dostarczonych na składowisko w poszczególnych miesiącach w 2017r. Były to odpady o kodach: 19 05 03 – kompost nieodpowiadający wymaganiom (nienadający się do wykorzystania) oraz 10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów. Odpady o kodzie 19 05 03 poddano unieszkodliwieniu w procesie D5 – poprzez składowanie na składowiskach w sposób celowo zaprojektowany (np. umieszczenie w uszczelnionych oddzielnych komorach, przykrytych i izolowanych od siebie wzajemnie i od środowiska). Odpady o kodzie 10 01 01 wykorzystano do tworzenia warstw izolacyjnych w procesie R5 – recykling lub odzysk innych materiałów nieorganicznych. Zadeklarowane rodzaje odpadów, ich masy oraz sposób postępowania z nimi są zgodne z pozwoleniem zintegrowanym. W czasie trwania kontroli na składowisku wykonywano warstwę izolacyjną. Składowane odpady miały strukturę jednorodną zbliżoną do kompostu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w prowadzeniu monitoringu składowiska. Na składowisku uzupełniono ujawnione w poprzedniej kontroli braki w wyposażeniu składowiska: wypełniono brodzik płynem dezynfekującym, wyposażono wagę w agregat prądotwórczy do jej zasilania, udroźniono zasypany piezometr służący do poboru wód podziemnych. Ilość dowożonych odpadów oraz wysokość składowiska nie budzi zastrzeżeń i zgodna jest z pozwoleniem zintegrowanym. Nie zakwestionowano też deklarowanego przez PPHU „LEKARO” rodzaju dowożonego odpadu (19 05 03) widocznego na powierzchni składowiska.

Kontrola nie wykazała nieprawidłowości i naruszeń.

Monitoring składowiska odpadów w Ratowie Piotrowie będącego w fazie eksploatacji (składowisko zastępcze) prowadzony jest w oparciu o:

- badania poziomu i składu wód podziemnych - wykonano 1 badanie w roku (powinny być 4) w 2 piezometrach (powinno być w 3: jeden piezometr został przysypany odpadami komunalnymi),

- ilości i jakości odcieków ze składowiska - wykonano 1 badanie w roku (powinny być 4),

- objętości wód odciekowych: studnia nr 1 – 2,87m³, studnia nr 2 – 6,68m³,

- pomiary emisji i składu gazu składowiskowego (wykonano 2 badania w roku – powinno być 12).

Nie przedstawiono badań:

- wielkości opadu atmosferycznego,
- osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery,
- struktury i składu masy odpadów.

1. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych /Dz. U. z dn. 19 stycznia 2016r., poz. 85/. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). **Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.** W pobranych próbkach przeprowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA).

Wyniki klasyfikacji przedstawiono w tabeli.

ROK 2016 Składowisko odpadów w m. Ratowo - Piotrowo dla Gmin Śniadowo i Łomża

	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Wskaźniki decydujące o klasyfikacji	miedź, ołów	miedź, ołów	Brak możliwości poboru
Klasa czystości	III	II	-
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	Brak oceny

W 2016 roku dokonano oceny wody podziemnej pobranej w miesiącu marcu z piezometrów nr 1 i 2. W obu piezometrach o klasie czystości wody zadecydowały wartości metali ciężkich: miedzi i ołowiu (III klasa czystości). Pozostałe badane parametry mieściły się w granicach klas I – II. Klasyfikacja końcowa wskazuje na dobry stan chemiczny wody podziemnych w piezometrach.

2. W wodzie pobranej ze **studzienki odciekowej** na składowisku stwierdzono wysoką wartość ogólnego węgla organicznego świadcząca o dużej zawartości w wodzie odciekowej związków organicznych. Ze względu na brak stosownego rozporządzenia dotyczącego oceny wód odciekowych nie przeprowadzono szczegółowej analizy i oceny tych wód.

3. Pomiary wielkości emisji i składu gazu składowiskowego przeprowadzono 2 razy w roku w dwóch studniach odgazowujących (w fazie eksploatacji badanie te powinno być wykonywane raz w miesiącu tj. 12 razy w roku). Studni odgazowującej nr 2 nie zlokalizowano.

Badanie przeprowadzone w dn.22.03.2016				
Parametr	Studnia 1		Studnia 2	
	Stężenie gazu w % objętości	Emisja ze studni odgazowującej	Stężenie gazu w % objętości	Emisja ze studni odgazowującej
Tlen (O ₂)	20,9	-	Brak studni odgazowującej na kwaterze składowiska	
Dwutlenek węgla (CO ₂)	<0,1	<0,013		
Metan (CH ₄)	<0,1	<0,005		

Badanie przeprowadzone w dn.23.11.2016				
Parametr	Studnia 1		Studnia 2	
	Stężenie gazu w % objętości	Emisja ze studni odgazowującej	Stężenie gazu w % objętości	Emisja ze studni odgazowującej
Tlen (O ₂)	20,6	-	Brak studni odgazowującej na kwaterze składowiska	
Dwutlenek węgla (CO ₂)	<0,1	<0,1		
Metan (CH ₄)	0,22	0,1		

3. Składowisko odpadów komunalnych w Piankach dla gminy Zbójna.

Właścicielem składowiska odpadów jest gmina Zbójna. Starosta Łomżyński wydał zgodę na zamknięcie składowiska decyzją ROŚB.6237.5.2012 z dn. 19.10.2012 zmienioną decyzjami Marszałka Województwa Podlaskiego określającymi harmonogram zamknięcia i rekultywacji składowiska:

- z dn. 27.09.2013r. nr DIS-V.7241.2.14.2013
- z dn. 24.06.2014r. nr DIS-V.7241.2.12.2014.

Przyjmowanie odpadów na składowisku zakończono z dn. 30 czerwca 2012 roku.

Kontrola przeprowadzona w dniu **2 grudnia 2015 roku** wykazała, że rekultywacja przeprowadzona była zgodnie z dokumentacją techniczną oraz harmonogramem prac rekultywacyjnych pod nadzorem zarządzającego składowiskiem. Rekultywację składowiska zakończono w **listopadzie 2015 roku** w ramach realizacji zadania „Rekultywacja gminnych składowisk odpadów komunalnych województwa podlaskiego” (Zadanie nr 9, Gmina Zbójna, miejscowość Pianki).

Monitoring składowiska odpadów w Zbójnej prowadzony jest w oparciu o badania:

- wielkości opadu atmosferycznego,
- poziomu i składu chemicznego wód podziemnych w piezometrach,
- składu wód odciekowych,
- składu gazu składowiskowego,
- badanie osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery.

Nie wykonano pomiarów:

- objętości wód odciekowych
- emisji gazu składowiskowego.

1. Wielkość opadu atmosferycznego podano ze stacji opadowej w Dobrymlesie. W 2016 roku średnia roczna wielkość opadu atmosferycznego wyniosła 674 mm.

2. WIOŚ przeprowadził *ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych /Dz. U. z dn. 19 stycznia 2016r., poz. 85/*. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). **Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.** W pobranych próbkach przeprowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA).

Wyniki klasyfikacji przedstawiono w tabeli.

ROK 2016	Składowisko odpadów w m. Pianki dla Gminy Zbójna		
	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Wskaźniki decydujące o klasyfikacji	cynk	cynk	cynk
Klasa czystości	II	II	II
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	DOBRY

W 2016r. we wszystkich badanych piezometrach zanotowano dobry stan chemiczny wód podziemnych. Zawartości zbadanych metali ciężkich w wodzie była niska, tylko wartości cynku zakwalifikowano do II klasy czystości, pozostałe natomiast do I klasy czystości. Nie można było przyporządkować klasy czystości metalom ciężkim: kadm i rtęć, ze względu na zbyt wysoką granicę oznaczalności zastosowaną w laboratorium wykonującym pomiary. Podana granica przekracza wartości wyznaczone przez *rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych*, dla stanu dobrego tj. dla klas od I do III. We wszystkich piezometrach oznaczone wartości przewodnictwa elektrolitycznego i ogólnego węgla organicznego mieściły się w I klasie czystości.

3. W wodzie pobranej ze **studzienek odciekowych** na składowiskach stwierdzono niskie wartości wszystkich badanych parametrów. Ze względu na brak stosownego rozporządzenia dotyczącego oceny wód odciekowych nie przeprowadzono szczegółowej analizy i oceny tych wód.

4. W 2016 roku wykonano 1 pomiar składu gazu składowiskowego w 2 studniach odgazowujących. Wyniki przedstawiono zestawiając wartości:
- średnich stężeń arytmetycznych badanych gazów (O₂, CO₂, CH₄) podane w % objętości.

5. Zarządzający składowiskiem przedstawił pomiary osiadania składowiska wykonane w 2016 r. w postaci pomierzonych rzędnych reperów wysokościowych. Do wykonanych pomiarów dołączono mapę.

4. Składowisko odpadów komunalnych w Korytkach Borowych dla gminy Jedwabne.

Właścicielem gruntu na którym zlokalizowane jest składowisko odpadów jest Gmina Jedwabne. Zarządzającym i administratorem składowiska na podstawie umowy z dnia 03.03.2017r. jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jedwabnem. Zarządzający składowiskiem zobowiązany jest również do prowadzenia monitoringu składowiska zgodnie z wymaganymi przepisami. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji składowiska jest uregulowany. Zgodnie z Planem Gospodarowania Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2012-2017 składowisko funkcjonuje jako instalacja przewidziana do zastępczej obsługi regionów na wypadek zakłóceń pracy regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Instalacja posiada instrukcję eksploatacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne zatwierdzoną decyzją Marszałka Województwa Podlaskiego z dn. 20 kwietnia 2015r. (znak: DIS-IV.7241.1.8.2015).

W 2016 składowisko nie było kontrolowane.

Zarządzający składowiskiem nie przekazał do WIOŚ wyników badań monitoringu prowadzonego w latach 2015-2016 na składowisku w Korytkach Borowych.

Przeprowadzona w dn. 13.12. 2017r. kontrola nie wykazała nieprawidłowości. Obecnie monitoring składowiska prowadzony jest zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5. Składowisko odpadów komunalnych dla gminy Wizna

Właścicielem i zarządzającym składowiskiem jest Gmina Wizna. Składowisko zlokalizowane jest około 2,0 km od Wizny, przy drodze gminnej do wsi Małachowo. Stan formalno-prawny w zakresie eksploatacji składowiska jest uregulowany.

Składowisko posiada decyzje:

- Starostwa Powiatowego w Łomży z dn. 18 grudnia 2003r. (znak: ROŚB. 7623/33/03) orzekającą zamknięcie ostateczne w nieprzekraczalnym terminie do dn. 31 grudnia 2009r. składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne położone w m. Wizna,
- Starostwa Powiatowego w Łomży z dn. 22.06.2007r. (znak: ROŚB.7623/33/03/07) zmieniającą decyzję z dn. 18 grudnia 2003r. (znak: ROŚB. 7623/33/03), gdzie wyznaczono graniczny termin przyjmowania odpadów na dzień 31.12.2007r.,
- Starostwa Powiatowego w Łomży z dn. 31.01.2008r. (znak: ROŚB.7623/29/07/08) wyrażającą Wójtowi Gminy Wizna zgodę na zamknięcie składowiska odpadów,
- Marszałka Województwa Podlaskiego w Białymstoku z dn. 07.01.2014r. (znak: DIS-V.7241.2.15.2013) zmieniającą powyższą decyzję (znak: ROŚB.7623/29/07/08).

Decyzja ta zmienia harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska, które należy zakończyć do grudnia 2017r.

Przeprowadzona w dn. 30.01. – 15.02. 2017r. kontrola wykazała, że składowisko nie przyjmuje odpadów od dnia 30.12.2009 roku. Zgodnie z otrzymanymi decyzjami rekultywacja techniczna powinna być zrealizowana do 30 września 2016r. a rekultywacja biologiczna do 31 grudnia 2017r. W trakcie kontroli ustalono, że zarządzający składowiskiem nie podjął dotychczas żadnych prac na składowisku związanych z jego rekultywacją.

Monitoring składowiska odpadów w Wiźnie prowadzony jest w oparciu o:

- badanie wielkości opadu atmosferycznego,
- poziomu wód w piezometrach,
- badanie składu chemicznego wód podziemnych,

- badanie osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery.

Zarządzający składowiskiem nie przedstawił badań:

- objętości i składu wód odciekowych (brak instalacji),
- emisji i składu gazu składowiskowego (brak instalacji).

1. Badanie opadu atmosferycznego - (stacja meteorologiczna Burzyn) - w 2016 roku średnia roczna wielkość opadu atmosferycznego wyniosła 579,1mm.

2. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych /Dz. U. z dn. 19 stycznia 2016r., poz. 85/. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). **Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.** W pobranych próbkach przeprowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA).

Wyniki klasyfikacji przedstawiono w tabeli.

ROK 2016

Składowisko odpadów w m. Małachowo dla Gminy Wizna

	Piezometr 1	Piezometr 2	Piezometr 3
Wskaźniki decydujące o klasyfikacji	-	przewodnictwo elektrolityczne	-
Klasa czystości	I	II	I
Stan chemiczny	DOBRY	DOBRY	DOBRY

Badania przeprowadzone w 2016 r. wskazują na **dobry stan chemiczny wód podziemnych**. Pomierzone wielkości wszystkich metali ciężkich, ogólnego węgla organicznego oraz wielopierścieniowych węglowodórów aromatycznych charakterystyczne były dla I klasy czystości. W piezometrach nr 2 przewodnictwo właściwe zakwalifikowano do II klasy czystości.

3. Badanie osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery przeprowadzono w dn. 27.12.2016r.

6. Składowisko odpadów komunalnych w Nowogrodzie (gmina Nowogród).

Właścicielem składowiska jest Miasto Nowogród. Burmistrz Nowogrodu jako zarządzający składowiskiem odpadów otrzymał decyzję wyrażającą zgodę na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Nowogrodzie, wydaną 4 października 2013r. przez Marszałka Województwa Podlaskiego (DIS-V.7241.2.6.2013), ze zmianami w decyzji DIS-V.7241.2.8.2014 z dn. 24 czerwca 2014r.

Rekultywacja składowiska w Nowogrodzie zakończona została 30 października 2015r.

W roku 2016 składowisko nie było kontrolowane.

Rekultywacja składowiska w Nowogrodzie zakończona została 30 października 2015r.

Monitoring składowiska odpadów w Nowogrodzie prowadzony jest w oparciu o:

- poziomu i składu wód podziemnych – 2 pomiary w roku,
- pomiary składu gazu składowiskowego – 2 pomiary w roku,
- badania osiadania składowiska w oparciu o ustalone repery.

1. WIOŚ przeprowadził ocenę jakości wody z piezometrów zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych /Dz. U. z dn. 19 stycznia 2016r., poz. 85/. Zgodnie z tym rozporządzeniem klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje 5 klas jakości wód podziemnych (I-V). **Klasy jakości wód podziemnych I, II i III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy IV i V oznaczają słaby stan chemiczny.** W pobranych próbkach prze-

prowadzono badania w zakresie 10 wskaźników chemicznych: odczyn pH, przewodnictwo właściwe, kadm, cynk, chrom, ołów, miedź, rtęć, ogólny węgiel organiczny (OWO) oraz wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA).

Wyniki klasyfikacji wód podziemnych w piezometrach przedstawiono w tabeli.

Rok 2016

Składowisko w Nowogrodzie dla gminy Nowogród

	Piezometr 1 Rzędna terenu 127,08	Piezometr 2 Rzędna terenu 126,8	Piezometr 3 Rzędna terenu 126,41
Decydujące wskaźniki	OWO	przewodnictwo właściwe, OWO	OWO
Klasa czystości	IV	V	IV
Stan chemiczny	SŁABY	SŁABY	SŁABY

W 2016 roku we wszystkich badanych piezometrach stwierdzono słaby stan chemiczny wód podziemnych. O klasyfikacji zadecydowały wysokie wartości OWO, a w piezometrze nr 2 dodatkowo wartości pozaklasowe przyjęło przewodnictwo elektrolityczne. Pozostałe badane parametry: metale ciężkie i WWA mieściły się w zakresie I – II klasy czystości (dobry stan chemiczny).

2. W 2016 roku wykonano 2 pomiary składu gazu składowiskowego w 2 studniach odgazowujących. Wyniki przedstawiono zestawiając wartości:

- średnich stężeń arytmetycznych badanych gazów (O₂, CO₂, CH₄,) podane w % objętości.

3. Zarządzający składowiskiem przedstawił pomiary osiadania składowiska wykonane w 2016 r. w postaci pomierzonych rzędnych reperów wysokościowych. Do wykonanych pomiarów dołączono mapę.

Zarządzający składowiskiem nie przedstawił badań:

- badania wielkości opadu atmosferycznego,
- poziomu wód w piezometrach,
- objętości i składu wód odciekowych (brak instalacji),
- emisji gazu składowiskowego.

7. Składowisko odpadów dla gminy Piątnica w Piątnicy Włociańskiej.

Składowisko zostało zamknięte w 2009 roku. Rekultywację zakończono w 2010r.

Monitoring składowiska w latach: 2010 i 2012 - 2016 nie był prowadzony.

Ostatnie badania poziomu i jakości wód podziemnych przeprowadzono w 2011 roku.

4. Promieniowanie elektromagnetyczne- PEM

4.1 Presje- Źródła emisji PEM

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM) w tym promieniowanie niejonizujące zaliczane jest obecnie do podstawowych rodzajów zanieczyszczenia środowiska naturalnego. Promieniowanie niejonizujące to emisja energii elektromagnetycznej w postaci pól elektromagnetycznych, wywoływana zmianami rozkładów ładunków elektrycznych w układach materialnych, której absorpcja w organizmach żywych może wywoływać efekty biologiczne, nie powodując jednak jonizacji atomów i cząsteczek tych organizmów.

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami PEM, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są: sieci elektroenergetyczne 400kV oraz instalacje radiokomunikacyjne, radiolokacyjne i radionawigacyjne takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje nadawcze radiowe i telewizyjne.

Stale rosnąca liczba źródeł PEM może budzić obawy społeczeństwa, dlatego zasadne jest stałe monitorowanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku. W związku z tym, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, w ramach realizacji Programu Państwowego Monitoringu Środowiska, wykonuje od 2008 roku, w szerokim zakresie pomiary poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku (zgodnie z art. 123 ustawy Prawo Ochrony Środowiska). Liczba stanowisk pomiarowych, rodzaj terenów, na których prowadzi się pomiary oraz ich częstotliwość określona została w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. nr 221 poz. 1645). W rozporządzeniu tym wyznaczono 3 podstawowe kategorie terenów, na których prowadzi się monitoring PEM:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys.,
- pozostałe miasta,
- tereny wiejskie.

Szczegółowe zasady pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzenia dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883).

Sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się metodą pomiaru pól elektromagnetycznych w środowisku w otoczeniu instalacji wytwarzających takie pola i porównując otrzymane wyniki pomiarów z wartościami dopuszczalnymi parametrów fizycznych pól elektromagnetycznych określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega również na wykonaniu pomiarów przez inne podmioty. Przepisy prawne stanowią, że prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, są obowiązani do wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji.

Zgodnie z zasadami prowadzenia pomiarów monitoringowych, badania powtórzone w punktach badanych w latach poprzednich.

4.2. Stan – Pomiary kontrolne pól elektromagnetycznych

Programy pomiarowe w programach monitoringowych WIOŚ są opracowywane w cyklach trzyletnich. W roku 2014 Inspektorat rozpoczął kolejny cykl pomiarowy (2014-2016). W każdym roku badania prowadzono w 45 punktach rozmieszczonych na terenie całego województwa (po 15 punktów w każdej z trzech wymienionych wyżej kategorii terenów). Do badań wykorzystano miernik NBM 550 nr B-0781 wraz z sondą pola elektrycznego EF-0391 o zakresie częstotliwości 100 kHz – 3 GHz i zakresie odczytu 0,01 V/m – 100 kV/m. W każdym punkcie pomiar wykonywano przez 2 godziny, z częstotliwością próbkowania co 1 s. Z punktu widzenia pomiarów monitoringowych, realizowanych w ramach Programu PMŚ, zakres pomiarowy obejmował częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz. Dopuszczalne natężenie pola elektromagnetycznego w tym zakresie **wynosi 7 V/m dla składowej elektrycznej (E)**, oraz 0,1 W/m² dla gęstości mocy (S). Celem pomiarów było określenie wartości promieniowania w środowisku i sprawdzenie dotrzymania norm, ewentualnie wskazanie obszarów, na których te normy zostały przekroczone. Z przeprowadzonego, trzyletniego cyklu pomiarowego wynika, że w środowisku miast powyżej 50 tys. mieszkańców (Białystok, Łomża, Suwałki) najwyższą wyliczoną średnią arytmetyczną z uśrednionych wartości natężeń pól elektromagnetycznych otrzymano w 2014 roku (0,304 V/m), a najniższą w 2016 roku (0,235 V/m). W kategorii miast mniejszych, najwyższa wyliczona średnia arytmetyczna została odnotowana w roku 2014 (0,247 V/m), natomiast najmniejsza przypadła dla roku 2015 (0,132 V/m). Na terenach wiejskich w 2016 roku średnia była najwyższa (0,121 V/m), a w roku 2015 najniższa (0,112 V/m).

Tabela 4.1. Zestawienie wyników pomiarów PEM na terenie powiatu łomżyńskiego, w latach 2008-2016.

Lokalizacja punktu kontrolnego	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektromagnetycznych promieniowania elektromagnetycznego przy użyciu sondy EP-300 V/m	% wartości dopuszczalnej
2008r.		
Nowogród, rynek	0,24	3,4
Miastkowo	0,34	4,8
2009r.		
Jedwabne ul. Jana Pawła II 12	0,19	2,7
Śniadowo, centrum, ul. Rynek 4	0,29	4,1
2010r.		
Wizna, centrum, park koło Banku Spółdzielczego	0,11	1,6
2011r.		
Nowogród, Park Miejski	0,15	2,1
Miastkowo, centrum miejscowości	0,17	2,4
2012r.		
Śniadowo, centrum, ul. Rynek 4	<0,1	-
Jedwabne, ul. Jana Pawła II 12	0,1	1
2013r.		
Wizna, centrum, park koło Banku Spółdzielczego	≤0,1	-
2014r.		
Nowogród, Park Miejski	≤0,2	-
Miastkowo Centrum miejscowości	≤0,2	-
2015 r.		
Śniadowo, centrum, ul. Rynek 4	≤0,2	-
Jedwabne, ul. Jana Pawła II 12	≤0,2	-
2016 r.		
Nowogród, Park Miejski	≤0,2	-
Jedwabne, ul. Jana Pawła II 12	≤0,2	-

Na podstawie przeprowadzonych pomiarów należy stwierdzić, że **w żadnym z badanych punktów pomiarowych zlokalizowanych w powiecie łomżyńskim nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych**. Wielkości zbadane w 2016 roku były porównywalne z wielkościami zbadanymi w tych samych punktach w latach wcześniejszych.

Przeprowadzone w **45 punktach pomiarowych w województwie podlaskim** badania nie wykazały, w żadnym badanym z badanych stanowisk, przekroczeń wartości dopuszczalnej składowej elektrycznej (7 V/m). Zmierzone wartości składowej elektrycznej, w większości punktów pomiarowych w powiecie wysokomazowieckim jak i w województwie podlaskim, stanowiły poniżej 10% normy dopuszczalnej. Pomimo wzrostu liczby uruchamianych nadajników na obszarze województwa, nie obserwuje się wzrostu zmierzonych wartości pól elektromagnetycznych, co w dużej mierze jest wynikiem niedoskonałości obowiązujących obecnie metod i przyrządów pomiarowych.

4.3. Przeciwdziałania

Oddziaływanie pola elektromagnetycznego na organizm człowieka jest trudne do ustalenia, gdyż człowiek nie posiada – podobnie jak w przypadku promieniowania jonizującego – receptorów, które ostrzegająby go o jego istnieniu. Na dodatek skutki promieniowania nie są natychmiastowe. Skutki oddziaływania pola elektromagnetycznego na zdrowie człowieka to stosunkowo nowe zjawisko w dzisiejszym świecie. Jednoznaczne stwierdzenie wpływu, a szczególnie szkodliwego oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka **jest obecnie trudne do ustalenia (brak odpowiednich, długofalowych badań)**. Każdy organizm reaguje indywidualnie i posiada różną odporność na działanie tego rodzaju promieniowania. Warto wspomnieć, że pomimo dużej liczby badań doświadczalnych, nie udało się do tej pory ujednoczyć koncepcji dotyczących mechanizmów działania pól elektromagnetycznych na organizmy i ich elementy. Ważnym czynnikiem mającym wpływ na oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka są parametry tego pola, a także inne czynniki wynikające z warunków w których dochodzi do kontaktu człowieka z tym polem. Do istotnych parametrów należy zaliczyć: **odległość od źródła pola** oraz **sumaryczny czas oddziaływania różnych źródeł**. Ten drugi czynnik, w miarę wzrostu ilości źródeł promieniowania elektromagnetycznego w naszym otoczeniu, staje się coraz bardziej istotny. Bowiem nawet jeśli z każdego ze źródeł będziemy korzystali krótko, ale będzie ich coraz więcej, to sumaryczny czas oddziaływania może okazać się nieobojętny dla naszego organizmu, szczególnie w przypadku ciągłego narażenia na promieniowanie w domach mieszkalnych.

Przebywanie w pobliżu urządzeń będących emiterami promieniowania elektromagnetycznego, może mieć trudne do przewidzenia konsekwencje. Ponieważ jednoznaczna odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu oddziaływanie promieniowania elektromagnetycznego na zdrowie człowieka w różnych warunkach jest szkodliwe, nie jest obecnie możliwa, **konieczna jest szczególna ostrożność i rozważa organów decyzyjnych przy wydawaniu pozwoleń na lokalizację nowych źródeł emisji PEM na terenach gęsto zaludnionych**.

5. Hałas

Na terenie powiatu łomżyńskiego podstawowym źródłem uciążliwości akustycznej są drogi i w mniejszym, lokalnym wymiarze, hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny jest w województwie podlaskim, a także w powiecie łomżyńskim, przez które przebiegają ważne drogi tranzytowe w stronę granicy wschodniej, wyraźnie narastającym problemem. Uciążliwość dla ludności i środowiska tego rodzaju hałasu wyraźnie wzrosła wraz ze wzrostem wskaźnika presji motoryzacji, wiążącego gęstość sieci drogowej, natężenie ruchu i potencjalną liczbę ludności narażoną na oddziaływanie ze strony transportu. Efekty stosowanych obecnie środków technicznych zmierzających do przeciwdziałania temu zjawisku są niezadowalające. Stosowane ekrany akustyczne posiadają niewielką skuteczność i są naprawdę efektywne tylko w ich najbliższym sąsiedztwie. Niewielkie są możliwości w zakresie obniżenia hałaśliwości pojazdów, zmiany nawierzchni dróg czy poprawy płynności ruchu. W zmniejszeniu tego rodzaju uciążliwości akustycznej główną rolę odgrywają obecnie rozwiązania planistyczne, sporządzane na etapie tworzenia nowych planów za-

gospodarowania przestrzennego, wskazujące prawidłowe, nie kolidujące ze sobą lokalizacje infrastruktury: przemysłu, dróg i osiedli mieszkaniowych oraz budowa obwodnic.

W powiecie łomżyńskim najbardziej narażone na uciążliwość hałasową są miejscowości leżące przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych, prowadzących ruch tranzytowy w stronę granicy wschodniej tj. przy drogach krajowych nr 61 i 63. Drogi te, mimo, że obciążone bardzo dużym ruchem lokalnym i tranzytowym, w tym bardzo dużym udziałem w ruchu pojazdów ciężarowych, są zwykłymi drogami jednojezdniowymi, bez żadnych urządzeń chroniących ludzi i środowisko. Na terenie powiatu nie ma żadnej obwodnicy i żadnego ekranu akustycznego, mimo, że prowadzone przez WIOŚ pomiary natężenia hałasu w miejscowościach leżących przy tych trasach (Śniadowo, Piątnica, Miastkowo), wykazują znaczne przekroczenia dopuszczalnych norm.

W 2016 roku Delegatura w Łomży, w ramach działań monitoringowych, nie prowadziła pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie powiatu łomżyńskiego. Wyniki badań monitoringowych hałasu komunikacyjnego prowadzonych w latach poprzednich na terenie powiatu, zamieszczone są na stronie internetowej WIOŚ Białystok www.wios.bialystok.pl w zakładce - Publikacje.

W **2017 roku** badania długookresowego poziomu hałasu (L_{DWN}) wykonano w **Miastkowie**. Wyniki badań, po opracowaniu, będą opublikowane na stronie www.wios.bialystok.pl w zakładce – Publikacje.

Hałas przemysłowy nie stwarza w powiecie grajewskim większych problemów. Systemy lokalizacji nowych inwestycji i sporządzania ocen ich oddziaływania na środowisko, kontroli i egzekucji nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenia zasięgu rozprzestrzeniania tego rodzaju hałasu. Ważne jest również to, że dla niewielkich źródeł hałasu przemysłowego, istnieje wiele prostych możliwości ograniczenia emisji do środowiska przez zastosowanie skutecznych rozwiązań technicznych takich jak: tłumiki, obudowy dźwiękochłonne, zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian czy stolarki okiennej pomieszczeń, w których pracują hałasujące maszyny. Przy większych rozmiarach źródeł hałasu, ograniczenie jego uciążliwości jest znacznie trudniejsze. W tych przypadkach wnoszone są do WIOŚ wnioski o interwencje.

- kontrole planowe:

W 2016 roku Delegatura WIOŚ w Łomży nie prowadziła na terenie powiatu łomżyńskiego planowych kontroli w zakresie ochrony przed hałasem.

- kontrole interwencyjne:

Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy ul. Forteczna 3, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w dniach 11.-24.08.2016 roku kontrola wykazała przekroczenia emisji hałasu. Wydano decyzję o karze biegnącej i decyzję o kosztach kontroli. W związku z naliczeniem kar, zakład przeprowadził prace mające na celu obniżenie poziomu hałasu emitowanego do środowiska. Wykonano ekran akustyczny na granicy z terenem chronionym, dla którego wystąpiło przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu (ul. Czarnocka). Po wykonaniu inwestycji, 24 listopada 2016 roku, przeprowadzono pomiary kontrolne na zlecenie zakładu. Pomiary potwierdziły dotrzymanie standardów dopuszczalnego poziomu hałasu.

6 . Ochrona środowiska przed poważnymi awariami

Awarie zagrażające środowisku na terenie powiatu łomżyńskiego, mogą nastąpić zarówno w obiektach przemysłowych zlokalizowanych na terenie powiatu ziemskiego oraz poza nim -szczególnie na terenie Łomży. Zagrożenia takie mogą również powstać w wyniku wypadków kolejowych i drogowych z udziałem cystern i autocystern przewożących materiały niebezpieczne, a także na skutek rozszczelnień rurociągów transportujących gaz ziemny.

Identyfikacja potencjalnych źródeł awarii i analiza zagrożeń środowiska substancjami chemicznymi.

Delegatura WIOŚ w Łomży prowadzi "Rejestr potencjalnych sprawców poważnych awarii". W rejestrze tym znajdują się aktualnie trzy jednostki położone na terenie powiatu.

Rejestr zawiera podstawowe, na bieżąco aktualizowane informacje:

- określenie potencjalnego sprawcy,
- nazwę substancji potencjalnie zagrażającej,
- magazynowane ilości,
- rodzaj odbiornika zanieczyszczeń,
- odległości od obszaru specjalnie chronionego,
- informacje o kontrolach i stwierdzonych nieprawidłowościach,
- działaniach inwestycyjnych i modernizacyjnych w zakresie poprawy bezpieczeństwa.

1. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy

-amoniak w instalacji chłodniczej:	-ok. 5 Mg
-kwas azotowy	-ok. 3 Mg
-wodorotlenek sodu	-ok. 10 Mg

Podstawowym źródłem zagrożenia jest amoniakalna instalacja chłodnicza. W przypadku wystąpienia awarii z udziałem amoniaku, w zależności od jej miejsca oraz wielkości emisji, może nastąpić zanieczyszczenie powietrza, w stopniu stwarzającym zagrożenie dla ludności, również poza granicami zakładu. Zagrożenie to jest poważne ze względu na znaczną gęstość zaludnienia w sąsiedztwie zakładu, szczególnie od strony północnej i wschodniej.

Awaria związana z uwolnieniem się kwasu azotowego lub wodorotlenku sodu może spowodować zanieczyszczenie gleby i wód podziemnych, a w przypadku przedostania się tych substancji do kanalizacji deszczowej, także wód rzeki Narwi.

W 2015 roku Delegatura WIOŚ w Łomży prowadziła kontrolę kompleksową obejmująca zagadnienia ujęte w pozwoleniu zintegrowanym. W 2016 roku zakład nie był kontrolowany w tym zakresie.

2. "SCANDIC FOOD" Sp. z o.o. w Warszawie, Zakład w Chojnach Starych

- amoniak w instalacji chłodniczej:	-ok. 4000 kg
-------------------------------------	--------------

Podstawowym źródłem zagrożenia jest amoniakalna instalacja chłodnicza. W przypadku wystąpienia awarii z udziałem amoniaku, w zależności od jej miejsca oraz wielkości emisji, może nastąpić zanieczyszczenie powietrza, również poza granicami zakładu, co może stanowić zagrożenie dla mieszkańców wsi Chojny Stare.

Ostatnia kontrola w zakresie ochrony środowiska przed awariami przeprowadzona została w Zakładzie w marcu 2012r. Kontrola obejmowała lata 2010 i 2011. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. W latach 2013-2016 roku zakładu nie kontrolowano w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom.

3. AXO Daniel Bałdyga Chłodnia w Jeziorku

- amoniak w instalacji chłodniczej:	-ok. 4000 kg - ilość max. 5 Mg
-------------------------------------	--------------------------------

Podstawowym źródłem zagrożenia jest amoniakalna instalacja chłodnicza. W przypadku wystąpienia awarii z udziałem amoniaku, w zależności od jej miejsca oraz wielkości emisji, może nastąpić zanieczyszczenie powietrza, poza granicami zakładu, co może spowodować zagrożenie dla mieszkańców wsi Jeziorko (200m od zwartej zabudowy), a szczególnie mieszkańców najbliższej położonego gospodarstwa (ok. 50m).

Kontrolę w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom przeprowadzono w dniach 30-31.03.2015 roku. Kontrola objęła lata 2013-2014. Chłodnia posiada system sygnalizacji amoniaku (SSA), posiadający przegląd okresowy z dnia 05.01.2015r. Wynik prób pozytywny. W wyniku kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono. W 2016 roku podmiot nie był kontrolowany w tym zakresie.

W 2016 roku w zakładach przemysłowych leżących na terenie powiatu łomżyńskiego nie stwierdzono zdarzeń o charakterze poważnych awarii.

Mogilnik przeterminowanych środków ochrony roślin (zlikwidowany)

Teren zlikwidowanego mogilnika (Zbójna – Dębniaki), znajduje się pod stałym nadzorem służb ochrony środowiska. W 2000 roku zainstalowano 9 piezometrów do kontroli jakości wód podziemnych i rozpoczęto badania monitoringowe, celem obserwacji oddziaływania mogilnika na te wody. Badania, prowadzone w latach 2001-2009 oraz w roku 2011, na obecność w wodzie DDT nie wykazały przenikania tego związku do środowiska wodnego. Kolejne badania, zgodnie z ustaleniami ze Starostwem Powiatowym w Łomży, mają być wykonywane co 5 lat, a więc zostały przeprowadzone w 2016 roku. Badania objęły okres wiosenny (13.06.2016r) oraz okres jesienny (25.10.2016r.)

Skontrolowano wodę podziemną pobraną: z piezometrów nr **P4** (tylko pomiar wiosenny) i **P5** (piezometry w bezpośredniej strefie zasilania ujęcia wody w Zbójnej), **P7B** (zlokalizowany na południe od szosy Zbójna-Nowogród), **P8**. W pozostałych piezometrach pobór próbek wody był niemożliwy. Skontrolowano również wodę podziemną z komunalnego ujęcia wody pitnej w Zbójnej oraz wodę powierzchniową pobraną ze stawu w m. Dębniaki.

Wyniki badania wybranych wskaźników zanieczyszczenia wokół mogilnika w Zbójnej w latach 2001-2011 oraz w 2016 roku

Punkt pomiarowy	Zakres wartości z lat 2001-2009 i 2011 (min.-max.)			Rok 2016 /wiosna /w/- jesień/j/		
	odczyn pH	przewodność właściwa μS/l	DDT μg/l	odczyn pH	przewodność właściwa μS/l	DDT μg/l
P1 - piezometr	7,0-8,2	81,9-325	<0,0011 -<0,005	-	-	-
P2 „	7,7-8,2	172-337	<0,0011 -< 0,005	-	-	-
P3 „	7,3-8,3	158-344	<0,0011 -< 0,005	-	-	-
P4 „	6,5-8,2	95-253	<0,0011 -< 0,005	7,7 /w/	102/w/	< 0,003 /w/
P5 „	7,2-8,3	160-364	<0,0011 -< 0,005	7,8 – 8,0	336 -313	<0,003 /w/,/j/
P6 „	7,2-8,0	244-389	<0,0011 -< 0,005	-	-	-
P7A „	7,2-8,1	366-457	<0,0011 -< 0,005	-	-	-
P7B „	7,1-8,1	351-480	<0,0011 -< 0,005	7,6 – 7,6	403 - 351	< 0,003 /w/,/j/
P8 „	7,0-8,1	331-1393	<0,0011 -< 0,005	7,6 – 7,6	390 - 438	< 0,003 /w/,/j/
U - ujęcie	7,3-8,1	392-470	<0,0011 -< 0,005	7,5 -7,6	440 - 423	< 0,003 /w/,/j/
S1 - studnia	6,9-7,8	775-1411	<0,0011 – 0,007*	-	zlikwidowana	zlikwidowana
ST- staw	7,1-8,2	460-674	<0,0011 - 0,018*	8,5 – 7,8	533 - 555	< 0,003 /w/,/j/

**/wartości przekraczające granice oznaczalności, zanotowane jesienią 2006 roku*

Badania na obecność w wodzie **DDT** wykazały, że w 2016 roku, we wszystkich badanych próbkach wartości tego wskaźnika były mniejsze od laboratoryjnej granicy oznaczalności (<0,003 μg/l). Również w latach 2001-2009 oraz w roku 2011 stężenia DDT we wszystkich badanych próbkach były mniejsze od laboratoryjnej granicy oznaczalności. Tylko w listopadzie 2006 roku w studni położonej w miejscowości Dębniaki 1 /S1/ oraz w

stawie zlokalizowanym również w tej wsi /ST/ zanotowano jeden raz kiedy to stężenie DDT nieznacznie przekraczające granice oznaczalności.

Można więc wnioskować, że na przestrzeni minionych lat, nie nastąpiło przeniknięcie pestycydów do środowiska wodnego wokół mogilnika.

Uwaga: Granica oznaczalności dla wskaźnika DDT została obniżona, w stosunku do roku 2011, z <0,005 µg/l do <0,003 µg/l. Normy dopuszczalne dla wód podziemnych wg Rozporządzenia MŚ z dnia 21 grudnia 2015r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz.U. z 19 stycznia 2016r. poz. 85) obejmują zakres od 0,0001 mg/l do 0,005 mg/l, a dla wód powierzchniowych wg Rozporządzenia MŚ z dnia 21 lipca 2016r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z dn. 5 sierpnia 2016r. poz. 1187), norma wynosi 0,025 µg/l.

Odczyn wody we wszystkich próbkach był prawidłowy, także wartości **przewodności właściwej** nie przekraczały granicy I klasy czystości. Stosunkowo najwyższą wartość przewodności – 1406 µS/cm (II klasa)– zanotowano, w listopadzie 2008 roku, w studni kopanej w miejscowości Dębniaki 1 (punkt S1). Woda z tej studni od początku badań cechowała się najwyższym ze wszystkich badanych punktów, przewodnictwem właściwym. W latach 2008 i 2009 wartości tego wskaźnika były wyższe niż w latach poprzednich, ale w dalszym ciągu mieściły się w granicach II klasy czystości, a więc były właściwe dla wód o dobrej jakości. Studnia została zlikwidowana.

Kolejne badania, zgodnie z ustaleniami ze Starostwem Powiatowym w Łomży, będą wykonane za 5 lat.

Transport:

Poważne źródło zagrożenia na terenie powiatu łomżyńskiego, oceniane nawet na większe niż pochodzące od obiektów stacjonarnych, mogą stwarzać katastrofy kolejowe oraz wypadki drogowe środków transportu, przewożących materiały niebezpieczne. Szczególnie groźne są awarie w rejonach przepraw mostowych na trasach drogowych i kolejowych, ponieważ grożą one bezpośrednim skażeniem rzek. Przez teren powiatu łomżyńskiego wiodą trasy tranzytowe prowadzące ruch, w dużej mierze pojazdów ciężkich, w stronę granicy wschodniej. Sieć drogową w powiecie tworzą drogi:

- powiatowe o długości ok. 780,2 km (drogi o nawierzchni twardej),
- wojewódzkie o długości ok. 115 km,
- gminne o długości ok. 756,4 km (drogi o nawierzchni twardej i drogi o nawierzchni gruntowej),
- krajowe o długości ok. 110 km, w tym drogi nr 61 i 63, o bardzo dużym natężeniu ruchu, w tym pojazdów ciężarowych.

Inspekcja WIOŚ corocznie uczestniczy w kontroli przewozów substancji niebezpiecznych prowadzonych na drogach woj. podlaskiego przez Policję i Inspekcję Transportu Drogowego.

W 2016 roku w powiecie łomżyńskim nie notowano zdarzeń o charakterze poważnych awarii związanych z transportem drogowym.

Gazociągi:

Do źródeł zagrożenia na terenie powiatu łomżyńskiego należy zaliczyć gazociągi tranzytowe oraz sieci i instalacje gazowe.

Gazociąg tranzytowy Wyszków - Białystok z odgałęzieniem do Łomży trasa - Zambrów - Puchały - Łomża /długość - 28,115 km, przekrój - Dn= 200 mm, ciśnienie - pn= 6,4 MPa/.

Powiat łomżyński należy do nielicznych powiatów w województwie podlaskim, który posiada podłączenie do sieci gazowej. Długość czynnej sieci gazowej w kolejnych latach powoli wzrasta. W 2016 roku wynosiła 32,39 km. Długość czynnej sieci przesyłowej wynosi - 16,2 km, a czynnej sieci rozdzielczej - 16,19 km. Sieć gazowa biegnie na terenie dwóch gmin: Gminy Łomża (22,17 km) i Gminy Piątnica 10,22 km). Ludność korzystająca z sieci gazowej w powiecie wynosi 979 osób, 486 w Gminie Łomża i 473 w Gminie Piątnica. (dane GUS,2016).

W 2016 roku w powiecie łomżyńskim nie notowano zdarzeń o charakterze poważnych awarii związanych z siecią gazową.

7. Działalność kontrolna WIOŚ

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku prowadzi ewidencję podmiotów oddziałujących na środowisko, w szczególności w zakresie możliwości wystąpienia przekroczenia norm dopuszczalnych emisji. W kolejnych latach, w związku ze znacznym wzrostem zadań statutowych inspekcji ochrony środowiska, systematycznie rośnie ilość podmiotów kontrolowanych przez WIOŚ. W rejestrze Delegatury WIOŚ w Łomży w 2016r. znajdowało się ponad 150 podmiotów z terenu powiatu łomżyńskiego, kontrolowanych w związku z ich oddziaływaniem na środowisko. **W roku 2016 przeprowadzono 35 kontroli: 2 kontrole kompleksowe, 14 kontrole problemowych, 18 kontroli interwencyjnych i 1 inwestycyjną.**

W trakcie przeprowadzonych kontroli w 17 przypadkach nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, w pozostałych kontrolowanych podmiotach najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to: nieuregulowane sprawy dot. gospodarki odpadami i w mniejszym stopniu nieuregulowane sprawy dot. gospodarki ściekowej, ochrony powietrza i ochrony przed hałasem. W celu wyeliminowania nieprawidłowości, przeważnie wydawano zarządzenia pokontrolne i dokonywano pouczenia, naliczono też administracyjne kary pieniężne (w 2 przypadkach) oraz mandaty karne (w 4 przypadkach, w tym w wyniku 3 kontroli interwencyjnych). W związku z występującymi nieprawidłowościami, stosowano również powiadomienia właściwych organów. W jednym przypadku wszczęto postępowanie w sprawie wstrzymania eksploatacji instalacji.

7.1. Kontrole kompleksowe

→ w zakresie wypełniania obowiązków określonych w pozwoleniu zintegrowanym:

1. Gospodarstwo rolne, ferma drobiu M. Świerżewski Kalinowo, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w okresie 23.02.-25.03.2016 roku kontrola wykazała nieuwzględnienie przy ustalaniu wysokości opłat wszystkich źródeł emisji oraz nieterminowe przekazywanie wyników badań automonitoringowych. Wydano zarządzenia pokontrolne, wystąpiono do Marszałka Województwa Podlaskiego, dokonano pouczenia i instruktażu.

→ w zakresie gospodarki odpadami:

1. Firma PLASTIXAL M. Kołakowski Bożejewo Stare, 18-430 Wizna – przeprowadzona w dniach 23.-27.06.2016 roku kontrola wykazała nieterminowo sporządzone zbiorcze zestawienie danych o odpadach. Wydano zarządzenie pokontrolne, nałożono mandat karny.

7.2. Kontrole problemowe

→ w zakresie gospodarki wodnościekowej:

1. PPB „Prefbet” Sp. z o.o. ul. Kolejowa 8, 18-411 Śniadowo – przeprowadzona w dniach 26.02.-17.03.2016 roku kontrola wykazała brak przekazywania wyników badań ścieków do WIOŚ i Starostwa. Wydano zarządzenia pokontrolne.

→ w zakresie ochrony powietrza, opłaty za korzystanie ze środowiska:

1. „SONAROL” Sp. Jawna ul. Polna 27, 18-420 Jedwabne – przeprowadzona w okresie 02.03.-29.04.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie ochrony powietrza, ochrona przed hałasem:

1. Piekarnia J. Zalewski, ul. Raginisa 7, 18-430 Wizna – przeprowadzona w dniach 18.-30.03.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego. Pobór prób gleby:

1. Gospodarstwo Ogrodnicze Drozdowo ul. Kraska 42, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w dniach 17.-24.05.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie nadzoru rynku – urządzenia emitujące hałas:

1. F.H.U. „OLIMPIA” K. Borawski, Market Rolno – Przemysłowy ul. Pl. Raginisa 37, 18-430 Wizna – przeprowadzona w dniach 18.-23.05.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie kontroli stacji demontażu pojazdów, recykling pojazdów wycofanych z produkcji:

1. Stacja Paliw i Usługi Transportowe Łada, Stacja Demontażu Pojazdów w Wiźnie ul. Łomżyńska 11, 18-400 Łomża – przeprowadzona w okresie 25.05. – 02.06.2016 roku kontrola wykazała błędnie sporządzone zbiorcze zestawienie danych o odpadach za 2015 rok. Wydano zarządzenia pokontrolne.

2. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe „MAG” A. Grabowski ul. Przytułska 54, 18-420 Jedwabne – przeprowadzona w dniu 12.08.2016 roku kontrola wykazała nieprzestrzeganie decyzji o gospodarowaniu odpadami. Wydano decyzję o karze.

3. PHU „AUTO-SERWIS” A. Staniórski, Cydzyn Stary, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w okresie 29.09.-04.10.2016 roku wykazała postępowanie z odpadami z naruszeniem decyzji. Wydano zarządzenie pokontrolne, dokonano pouczenia.

→ w zakresie gospodarki wodnościekowej:

1. Oczyszczalnia ścieków w Mikołajkach, Gmina Łomża ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a, 10-400 Łomża – przeprowadzona w okresie 17.-22.06.2016 roku kontrola wykazała nie przedkładanie do WIOŚ wyników badań automonitoringowych ścieków. Wydano zarządzenie pokontrolne i dokonano pouczenia.

2. AXO D. Bałdyga Jeziorko 1A, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w okresie 22.-29.06. 2016 roku kontrola wykazała brak rejestru wytworzonych ścieków. Wydano zarządzenia pokontrolne.

3. SCANDIC FOOD Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny Chojny Stare, 18-400 Łomża – przeprowadzona w dniach 15.-22.07.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie wypełniania wymagań ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

1. Miasto Jedwabne ul. Żwirki i Wigury 3, 18-420 Jedwabne – przeprowadzona w okresie 21.09.-14.10.2016 roku kontrola wykazała brak sposobu zgłaszania przez właścicieli nieruchomości przypadków niewłaściwego świadczenia usług przez przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości lub przez prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Wydano zarządzenie pokontrolne.

→ w zakresie gospodarki wodnościekowej, pobór próby ścieków surowych i oczyszczonych:

1. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego, Marianowo 7 18-421 Piątnica – przeprowadzona w okresie 08.11.-01.12.2016 roku kontrola wykazała brak pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie ścieków oraz przekroczenie dopuszczalnych wskaźników zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych. Przeprowadzono instruktaż, wszczęto postępowanie w sprawie wstrzymania eksploatacji instalacji.

→ w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom:

1. Ciszewski i wspólnicy Sp. z o.o. Stacja Paliw Nowa Kubra 12a, 18-423 Przytuły – przeprowadzona w dniu 06.12.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

7.3. Kontrole interwencyjne:

→ w zakresie gospodarki odpadami:

1. „AGROKRAJPL” G. Krajewski Kupiski Stare, 18-400 Łomża – przeprowadzona w dniach 15.– 19.01.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

2. Firma Usługowa A. Abramowicz ul. Supska 7/1, 18-423 Łomża – przeprowadzona w dniu 06.04.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

3. Odzież Używana M. Zalewska ul. Lipowa 28, 18-423 Przytuły – przeprowadzona w dniu 18.04.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

4. PHU „COMPREX” działka w Zaruziu – przeprowadzona w dniu 01.09.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

5. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Z. Lutostańska, Gać, 18-400 Łomża – przeprowadzona w okresie 26.10.-07.11.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

6. Przedsiębiorstwo Usługowe „MODEN” J. Modzelewski, Modzele Skudosze 18-400 Łomża – przeprowadzona w dniu 29.11.2016 roku kontrola wykazała spalanie odpadów na powierzchni ziemi. Nałożono mandat karny.

→ w zakresie ochrony powietrza, spalanie odpadów:

1. Hodowla psów rasowych R. Bronisław, Giełczyn – przeprowadzona w dniu 19.01.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

2. Zakład Remontowo-Budowlany M. Pastorczyk ul. Łomżyńska 42, 18-400 Stare Kupiski – przeprowadzona w dniach 04. – 08.02.2016 roku kontrola wykazała ślady po paleniu odpadów. Wydano zarządzenia pokontrolne, dokonano pouczenia.

3. DOMINIK – MEBLE D. Łęczycki Janowo 32, 18-400 Łomża – przeprowadzona w dniu 21.03.2016 roku kontrola wykazała spalanie odpadów z płyt drewnopochodnych. Wydano zarządzenia pokontrolne, dokonano pouczenia.

4. PPH ZENIT J. Jankowski ul. Łomżyńska 20, 18-413 Łomża – przeprowadzona w dniach 06.-09.05.2016 roku kontrola wykazała spalanie odpadów. Wydano zarządzenia pokontrolne, nałożono mandat karny.

5. Sklep Spożywczo – Przemysłowy „SYLWIA” B. Konopka Dobrzyjałowo, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w dniach 25.-30.05.2016 roku kontrola wykazała spalanie odpadów poza spalarnią. Wydano zarządzenia pokontrolne, nałożono mandat karny.

→ w zakresie gospodarki wodnościekowej:

1. Ubojnia Zwierząt R. Rytel, ul. Polna 4, Podgórze 18-400 Łomża – przeprowadzona w dniach 06.-13.04.2016 roku kontrola wykazała wywóz ścieków na pole. Wydano zarządzenia pokontrolne, nałożono mandat karny.

2. Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Ostrołęcka 11, 18-411 Śniadowo – przeprowadzona w okresie 22.11.-02.12.2016 roku kontrola wykazała nie przedkładanie wyników badań ścieków do Starosty Łomżyńskiego i WIOŚ Białystok Delegatura w Łomży. Wydano zarządzenie pokontrolne, i dokonano pouczenia.

→ w zakresie gospodarowania nawozami:

1. Gospodarstwo Rolne, Grzymały Szczepankowskie, 18-430 Wizna – przeprowadzona w dniu 22.04.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie składowania obornika:

1. Posesja prywatna, Zawady Przedmieście – przeprowadzona w dniach 01.-05.07.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie stosowania gnojowicy:

1. Gospodarstwo rolne, Janczewko 18-420 Wizna – przeprowadzona w dniach 07.-11.07.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

→ w zakresie ochrony przed hałasem (pomiar emisji):

1. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Piątnicy ul. Forteczna 3, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w dniach 11.-24.08.2016 roku kontrola wykazała przekroczenia emisji hałasu. Wydano decyzję o karze biegnącej i decyzję o kosztach kontroli.

→ w zakresie gospodarki odpadami, postępowanie z azbestem:

1. Gmina Piątnica, ul. Stawiskowska 53, 18-421 Piątnica – przeprowadzona w dniach 15.-23.11.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

7.4. Kontrole inwestycyjne:

→ w zakresie realizacji modernizacji stacji paliw:

1. PKN ORLEN S.A. Stacja Paliw nr 1139 ul. Przytułska, 18-420 Jedwabne – przeprowadzona w okresie 25.02. – 03.03.2016 roku kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Kontrole dotyczące gospodarki ściekowej, ochrony powietrza, gospodarki odpadami i hałasu bardziej szczegółowo ujęto w rozdziałach dotyczących tych zagadnień.

Sporządzono:

Dział Monitoringu Środowiska

Delegatura w Łomży WIOŚ Białystok

Zatwierdzono:

mgr inż. Waldemar Gołaszewski

Kierownik Delegatury w Łomży